

Specialioji ataskaita

**Būtina toliau daryti
pažangą, siekiant užtikrinti
veiksmingą perviršinio
deficito procedūros
vykdymą**

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide de Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Užklausos: eca.europa.eu/Lt/Pages/ContactForm.aspx

Interneto svetainė: eca.europa.eu

Tviteris: @EUAuditorsECA

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra internete.
Ji prieinama per portalą *Europa* (<http://europa.eu>).

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2016

Print	ISBN 978-92-872-4822-0	ISSN 1831-0885	doi:10.2865/642648	QJ-AB-16-011-LT-C
PDF	ISBN 978-92-872-4818-3	ISSN 1977-5725	doi:10.2865/31820	QJ-AB-16-011-LT-N
EPUB	ISBN 978-92-872-4802-2	ISSN 1977-5725	doi:10.2865/432544	QJ-AB-16-011-LT-E

© Europos Sąjunga, 2016

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Specialioji ataskaita**Būtina toliau daryti pažangą, siekiant užtikrinti veiksmingą perviršinio deficito procedūros vykdymą**

(pagal SESV 287 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą)

Audito Rūmų specialiosiose ataskaitose pateikiami su konkrečiomis biudžeto sritimis arba valdymo temomis susijusių Audito Rūmų veiklos ir atitikties auditų rezultatai. Audito Rūmai šias audito užduotis atranka ir nustato taip, kad jos turėtų kuo didesnį poveikį, atsižvelgdami į veiklos ar atitikties riziką, susijusių pajamų ar išlaidų lygį, būsimus pokyčius ir politinį bei viešąjį interesą.

Šį veiklos auditą atliko Audito Rūmų nario Milan Martin Cvikl vadovaujama IV audito kolegija, atsakinga už auditą pajamų, mokslinių tyrimų ir vidaus politikų, finansų ir ekonomikos valdymo bei Europos Sąjungos institucijų ir įstaigų srityse. Auditui vadovavo Audito Rūmų narys Milan Martin Cvikl, jam padėjo kabineto vadovė Kathrine Henderson ir atašė Andreja Rován, direktorius Zacharias Kolias, užduoties vadovas Albano Martins Dias da Silva, auditoriai Giuseppe Diana, Marko Mrkalj, Maria Isabel Quintela, Marion Schiefele, Duarte Semedo Leite ir Stefan Sturaro, kalbinę pagalbą teikė Thomas Everett ir Marek Riha.

Iš kairės į dešinę: G. Diana, M. Schiefele, A. Rován, A. Martins Dias da Silva, Z. Kolias, M. M. Cvikl, S. Sturaro, M. I. Quintela, K. Henderson, T. Everett.

Dalis

Santrumpos ir akronimai

Terminų žodynėlis

I – IX Santrauka

01 – 25 Įvadas

01 – 04 Pagrindiniai faktai apie ekonomikos ir fiskalinio valdymo politiką ES

05 – 25 Perviršinio deficito procedūra: viešųjų finansų patikimumo užtikrinimas

07 – 17 PDP procesas: duomenų kokybės užtikrinimas, situacijos vertinimas, PDP inicijavimas

18 – 24 Taisomieji veiksmai: valstybių narių teikiamos ataskaitos, Komisijos vykdomas stebėjimas ir priežiūra

25 PDP rezultatai

26 – 31 Audito apimtis, tikslai ir metodas

26 – 29 Audito apimtis ir tikslai

30 – 31 Metodas

32 – 127 Pastabos

32 – 84 PDP procesas: būtini patobulinimai, siekiant stiprinti PDP pagrindą ir gerinti vertinimų objektyvumą

32 – 62 Tinkamas pagrindas sprendimams, tačiau reikia daugiau aiškumo

63 – 84 Duomenų kokybės vertinimams ir ekonominėms analizėms trūksta skaidrumo, analizės atliktos pagal taisykles, tačiau daugiau dėmesio skirta valdžios sektoriaus deficitui, o ne skolai

85 – 112	PDP taisomieji ir priežiūros veiksmai: valstybių narių ataskaitų teikimas, Komisijos vykdomas stebėjimas ir priežiūra
85 – 87	Valstybių narių ataskaitų dėl taisomųjų veiksmų teikimas galėtų būti pagerintas
88 – 112	Komisijos stebėjimui ir priežiūrai taikomos vis sudėtingesnės taisyklės, jiems trūksta skaidrumo ir jie suteikia ribotas galimybes įvertinti struktūrinių reformų poveikį
113 – 127	PDP rezultatai
113 – 127	Vykdam PDP reformas buvo pradėtos taikyti priemonės, skirtos stiprinti biudžetinę drausmę, tačiau PDP nebuvo visiškai veiksmingas taisomasis mechanizmas
128 – 149	Išvados ir rekomendacijos
130 – 139	Eurostatas
130 – 131	Duomenų nagrinėjimas
132	Kontrolės sistemų vertinimas
133 – 135	Dialogo vizitai ir tiesioginis tikrinimas
136	Vykdytini veiksmai
137	Gairės
138 – 139	Rezultatai
140 – 149	Ekonomikos ir finansų reikalų GD
140 – 141	Skaidrumas
142 – 143	Skolos kriterijus
144 – 145	Struktūrinės reformos
146 – 147	Ataskaitų teikimas
148 – 149	Sankcijos

I priedas.	Teisės aktai, susiję su perviršinio deficito procedūra
II priedas.	Keli privalomos informacijos stygiaus pavyzdžiai šešių tikrintų valstybių narių dokumentuose
III priedas.	Keli klasifikacijos trūkumų pavyzdžiai šešių tikrintų valstybių narių dokumentuose
IV priedas.	Keleto vykdytinų veiksmų, kurie galėtų daryti poveikį deficito ir skolos duomenims, pavyzdžiai
V priedas.	Metinis nominaliojo BVP augimo tempas
VI priedas.	PDP rekomendacijose nustatytų nominalių ir struktūrinių tikslų laikymasis ir PDP termino pratęsimai
VII priedas.	Komisijos ir Tarybos rekomendacijų skirtumai
VIII priedas.	Planuotų struktūrinių reformų įgyvendinimas

Komisijos atsakymas

AKR: Atskira Komisijos rekomendacija

AMECO: Europos Komisijos makroekonomikos duomenų bazė

BVP: Bendrasis vidaus produktas

ECB: Europos Centrinis Bankas

ECOFIN: Ekonomikos ir finansų taryba

EEP: Europos ekonominės prognozės

EFK: Ekonomikos ir finansų komitetas

Ekonomikos ir finansų reikalų GD: Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas

EPP: Ekonominės partnerystės programa

EPS: Ekonominė ir pinigų sąjunga

ESS: Europos sąskaitų sistema

Eurostatas: Europos Sąjungos statistikos tarnyba

Migracijos ir vidaus reikalų GD: Migracijos ir vidaus reikalų generalinis direktoratas

PDP: Perviršinio deficito procedūra

PGDV: Pradinės grandies dialogo vizitas

SAP: Stabilumo ir augimo paktas

SDV: Standartinis dialogo vizitas

SESV: Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

SKP: Stabilumo ar konvergencijos programa

VSFS: Valdžios sektoriaus finansų statistika

VTBT: Vidutinės trukmės biudžeto tikslas

Atsargų ir srautų koregavimas: Atsargų ir srautų koregavimas (taip pat žinomas kaip skolos ir deficito koregavimas) užtikrina nuoseklumą tarp grynojo skolinimosi (srauto) ir bendros skolos atsargų pokyčio. Jis apima sukauptą finansinį turtą, skolos užsienio valiuta vertės pokyčius ir kitus statistinius koregavimus.

Bendras valdžios sektorius: ESS 95 „bendrą valdžios sektorių“ apibrėžia kaip „visus institucinius vienetų, kurie yra kiti ne rinkos pobūdžio veiklą vykdančius gamintojai ir kurių produkcija yra skirta individualiam bei kolektyviniam vartojimui, ir kurie yra finansuojami iš privalomų mokėjimų, kuriuos moka ūkio vienetai, priklausantys kitiems sektoriams, ir (arba) visus institucinius vienetų, kurių pagrindinė veikla yra nacionalinių pajamų ir turto perskirstymas“.

Jį sudaro keturi pasektoriai:

- o centrinė valdžia – visos administracinės valstybės žinybos ir kitos centrinės agentūros, kurios yra atsakingos už visą šalies ekonominę teritoriją, išskyrus socialinės apsaugos fondų administravimą;
- o regioninė valdžia – instituciniai vienetai, atliekantys tam tikras valdžios funkcijas tarp centrinės valdžios ir vietos valdžios lygio, išskyrus socialinės apsaugos fondų administravimą;
- o vietos valdžia – šiam pasektoriui priskiriamas visų rūšių viešasis administravimas, kurio kompetencijai priklauso tik vietinė ekonominės teritorijos dalis, išskyrus socialinės apsaugos fondų vietos įstaigas;
- o socialinės apsaugos fondai – centriniai, regiono ar vietos instituciniai vienetai, kurių pagrindinė veikla yra teikti socialines išmokas.

Biudžeto balansas: Bendrų viešųjų pajamų ir išlaidų skirtumas konkrečiais metais. Teigiamas balansas rodo perviršį, o neigiamas – deficitą. Valstybių narių biudžeto būklės stebėjimui ES naudoja bendro valdžios sektoriaus rodiklius. Taip pat žr. *struktūrinis (biudžeto) balansas*, *pirminis (biudžeto) balansas*.

Biudžeto balanso cikliškumo komponentas: biudžeto balanso pokyčio dalis, kuri atsiranda automatiškai dėl ciklinių ekonomikos elementų poveikio, priklausomai nuo valstybės pajamų ir išlaidų reakcijos į gamybos apimtį atotrūkį. Žr. *struktūrinis (biudžeto) balansas*.

Dialogo vizitas: Eurostato atliktas valstybėje narėje, skirtas peržiūrėti pateiktus faktinius duomenis ir visus svarbius PDP duomenų aspektus. Valstybėse narėse lankomasi bent kartą per dvejus metus. Ekonomikos ir finansų reikalų GD ir ECB veikia kaip stebėtojai.

2011–2013 m. Eurostatas atliko „standartinius“ ir „pradinės grandies“ dialogo vizitus, pastarieji buvo skirti įvertinti institucijų viešųjų finansų / sistemų duomenų srautų valdymą ir kontrolę. Šie patikrinimai nuo šiol įtraukti į standartinius dialogo vizitus.

Duomenų kokybė: Duomenų kokybė reiškia apskaitos taisyklių laikymąsi, išsamumą, patikimumą, savalaikiškumą ir nuoseklumą (Tarybos reglamento (EB) Nr. 479/2009 8 straipsnio 1 dalis).

Einamasis likutis: Viešųjų sąskaitų pajamos, minus išlaidos.

Ekonomikos ir finansų komitetas (EFK): Anksčiau Pinigų komitetas, Ekonomikos ir finansų komitetas – pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 134 straipsnį įsteigtas Europos Sąjungos Tarybos komitetas. Jo pagrindinė užduotis – parengti ir aptarti ECOFIN Tarybos sprendimus dėl ekonomikos ir finansų klausimų.

Elgesio kodeksas: Politikos dokumentas su gairėmis, kaip įgyvendinti Stabilumo ir augimo pakto, bei stabilumo ir konvergencijos programų formatus ir turinys.

ESS (ESS 95 ir ESS 2010): Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistema – ES tarptautiniu mastu suderinta sąskaitų rengimo sistema, pagal kurią galima sistemingai ir išsamiai apibūdinti ES valstybių narių ir regionų ekonomiką. Iš esmės audituojamu laikotarpiu buvo taikoma ESS 95 sistema, kuri 2014 m. rugsėjo mėn. buvo atnaujinta ir tapo ESS 2010. Joje atsispindi šiuolaikinės ekonomikos vertinimo pokyčiai, metodologinių tyrimų pažanga ir naudotojų poreikiai.

Nors iš esmės ESS atitinka apibrėžtis, apskaitos taisyklės ir klasifikaciją, taikomą panašiai JT sistemai, ji taip pat turi specifinių bruožų, kurie labiau atitinka ES praktiką.

Europos semestras: Metinis ekonominės politikos koordinavimo ciklas, kuris vyksta per pirmuosius šešis metų mėnesius. Europos Komisija visapusiškai išanalizuoja valstybių narių ekonominės ir struktūrinės politikų programas, o Europos Vadovų Taryba ir Ministrų Taryba teikia politines konsultacijas prieš valstybėms narėms baigiant sudaryti savo biudžetų projektus.

Faktiniai duomenys: Istoriniai (ne planuoti / prognozuoti) duomenys.

Finansų / ne finansų bendrovės:

Finansų bendrovių sektorius (ESS 95, 2.32 dalis)

Apima visas bendroves ar kvazibendroves, kurios daugiausia užsiima finansiniu tarpininkavimu (finansiniai tarpininkai) ir (arba) pagalbine finansine veikla (finansinės pagalbinės įmonės).

Ne finansų bendrovių sektorius (ESS 95, 2.21 dalis)

Susideda iš tokių institucinių vienetų, kurių paskirstymo ir finansinės operacijos skiriasi nuo jų savininkų vykdomos veiklos ir kurie yra rinkos gamintojai, kurių pagrindinė veikla yra prekių gamyba ir nefinansinių paslaugų teikimas.

Fiskalinės pastangos „iš apačios į viršų“: Kiekybinis taisomųjų priemonių fiskalinio poveikio įvertinimas, išreikštas kaip atskirų priemonių bendras poveikis. Žr. *fiskalines pastangas „iš viršaus į apačią“*.

Fiskalinis konsolidavimas: Biudžeto balanso pagerinimas diskrecinės fiskalinės politikos priemonėmis, apibūdinamomis arba pagerėjimo mastu, arba laikotarpiu, per kurį pagerėjimas išlieka.

Fiskalinis poveikis „iš viršaus į apačią“: Kiekybinis fiskalinio poveikio valdžios sektoriaus politikai vertinimas, atsižvelgiant į bendrą struktūrinio balanso pokytį. Jis gali skirtis nuo poveikio „iš apačios į viršų“ kiekybinio įvertinimo dėl pastarojo neišsamios aprėpties, antrojo laipsnio ekonominio poveikio ar paklaidos darant „politikos nekeitimo“ prielaidą.

Gamybos apimties atotrūkis: Skirtumas tarp faktinės ir įvertintos potencialios gamybos apimties konkrečiu momentu. Taip pat žr. *biudžeto balanso cikliškumo komponentas*.

Konvergencijos programos: Vidutinės trukmės biudžeto ir pinigų politikos strategijos, kurias pateikia euro dar neįsivedusios valstybės narės. Jos atnaujinamos kasmet pagal Stabilumo ir augimo pakto nuostatas. Taip pat žr. *stabilumo programos*.

Metodinis vizitas: Išimtinis stebėjimo ir tikrinimo vizitas, kurį atlieka Eurostatas valstybėje narėje, kurioje aiškiai nustatyta reikšminga rizika ar problemos, susijusios su duomenų kokybe.

PDP pranešimai ir susiję klausimynai:

PDP pranešimai

Du kartus per metus valstybės narės siunčia savo bendro valdžios sektoriaus deficito ir skolos duomenis, kurie pateikiami pranešimų forma ir apima keturias lentelių grupes su informacija apie visus valdžios sektoriaus lygius, apie valdžios sektoriaus deficito / pertekliaus ir skolos lygius, atliktus viešųjų sąskaitų einamojo likučio pataisymus apskaičiuojant deficitą / perteklių, skolos lygiui įtakos turinčius veiksnius ir kitus privalomus duomenis.

Susiję klausimynai

Lentelės su standartine informacija apie peržiūras, pataisymus, finansines operacijas ir Eurostato sprendimų taikymą.

PDP šaltinių ir būdų aprašas: Procedūrų (metodų) ir bazinių statistinių duomenų (šaltinių), kuriuos naudoja valstybė narė, rengdama vertinimus PDP pranešimams, aprašymas. Jame pateikiamos „siejamosios lentelės“, kuriose atsispindi viešosios atskaitomybės elementų ir ESS antraštinių dalių sąsaja, ir bendro valdžios sektoriaus ūkio vienetų, klasifikuojamų pagal pasektorius ir pramonės sritis, sąrašas.

Pirminiai / pradiniai duomenys: Nacionalinio statistikos instituto surinkti duomenys (pavyzdžiui, iš administracinių registrų, atliekant apklausas, surašymus), siekiant sukaupiti suvestinius rodiklius (pavyzdžiui, PDP operacijas). Valdžios žinybų, agentūrų ir pan. viešosios finansinės ataskaitos yra pirminių duomenų pavyzdys.

Pirminis (biudžeto) balansas: Biudžeto balansas, neįskaitant palūkanų mokėjimų, susijusių su bendro valdžios sektoriaus skola.

Potencialus BVP: Realiojo BVP lygis tam tikrais metais, kuris atitinka stabilų infliacijos lygį. Jei faktinė gamyba viršija potencialų lygį, prasidės pajėgumų suvaržymai ir atsiras infliacinis spaudimas; jei gamyba nesiekia potencialaus lygio, ištekliai lieka nepanaudoti, o infliacinis spaudimas sumažės. Taip pat žr. *gamybos apimties atotrūkis*.

„Sniego gniūžtės“ poveikis: Pats save stiprinantis valstybės skolos kaupimosi ar mažėjimo poveikis, atsirandantis dėl teigiamo ar neigiamo skirtumo tarp palūkanų normos, taikomos valstybės skolai, ir šalies ekonomikos augimo tempo.

Stabilumo ir augimo paktas (SAP): 1997 m. patvirtintame, 2005 m. ir 2011 m. reformuotame SAP paaiškinamos Maastrichto sutarties nuostatos dėl valstybių narių biudžeto politikos priežiūros ir biudžeto deficito stebėjimo trečiajame ekonominės ir pinigų sąjungos etape. SAP sudaro du Tarybos reglamentai, nustatantys teisiškai privalomas nuostatas, kurių turi laikytis Europos institucijos ir valstybės narės, ir dvi Europos Vadovų Tarybos Amsterdamo (1997 m. birželio mėn.) rezoliucijos.

Stabilumo programos: Vidutinės trukmės laikotarpio biudžeto strategijos, teikiamos valstybių narių, kurios įsivedė eurą. Jos atnaujinamos kasmet pagal Stabilumo ir augimo pakto nuostatas. Taip pat žr. *konvergencijos programos*.

Struktūrinis (biudžeto) balansas: Faktinis biudžeto balansas, išskyrus cikliško komponentą ir vienkartinės ir kitas laikinas priemones. Struktūrinis balansas atspindi pagrindines tendencijas biudžeto balanse.

Valdžios sektoriaus deficitas: Grynojo skolinimosi lygis, kaip apibrėžta ESS 95 / ESS 2010, su tam tikrais pataisymais.

Valdžios sektoriaus finansų statistika: Duomenys apie bendro valdžios sektoriaus ekonominę veiklą, įskaitant valdžios sektoriaus pajamas, išlaidas, deficitą, turto ir įsipareigojimų operacijas, kitus ekonominius srautus ir balansą. Europos VSFS rengiama pagal ESS su papildomu Eurostato interpretavimu ir gairėmis.

Valdžios sektoriaus skola: Tai visa bendroji skola nominalia verte metų pabaigoje ir konsoliduota tarp visų valdžios sektorių ir jų viduje, kaip nustatyta ESS 95. Ją sudaro valiuta ir indėliai, vertybiniai popieriai, išskyrus akcijas ir išvestines finansines priemones, ir paskolos (Mastrichto kriterijai).

Valstybės skola: Žr. „valdžios sektoriaus skola“.

Vidutinės trukmės biudžeto tikslas (VTBT): Pagal reformuotą Stabilumo ir augimo paklą, stabilumo ir konvergencijos programose pateikiamas vidutinės trukmės biudžeto būklės tikslas. VTBT susijęs su konkrečia šalimi, atsižvelgiant į ekonomikos ir biudžeto būklės skirtumus ir pokyčius, fiskalinę riziką viešųjų finansų tvarumui. Jis apibrėžiamas pagal struktūrinius parametrus. Taip pat žr. *struktūrinį (biudžeto) balansą*.

Vienkartinės ir laikinosios priemonės: Valdžios sektoriaus operacijos, turinčios laikiną poveikį biudžetui, kuris nėra susijęs su biudžeto būklės ilgalaikiu pokyčiu. Taip pat žr. *struktūrinį (biudžeto) balansą*.

Viešosios sąskaitos: Valdžios sektoriaus finansinės ataskaitos (bendram valdžios sektoriui priskiriamų žinybų, agentūrų ir viešųjų bendrovių sąskaitos). Jose atsispindi valstybės pajamos ir išlaidos. Jos yra pagrindinis informacijos šaltinis rengiant PDP duomenis.

I

Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo kaip pagrindinė biudžeto politikos taisyklė nustatyta, kad valstybės narės turi vengti perviršinio valdžios sektoriaus deficito. Todėl, jei yra viršijamos deficito ir skolos referencinės vertės, atitinkamai valstybei narei gali būti inicijuotas taisomasis mechanizmas. Šis mechanizmas, perviršinio deficito procedūra, yra pagrindinis ES ekonomikos valdymo sistemos elementas.

II

Komisijos vaidmuo įgyvendinant perviršinio deficito procedūrą – patikrinti duomenų, kuriuos pateikė kiekviena valstybė narė kokybę, siekiant įvertinti, ar nebuvo viršytos referencinės ribos ir ar nebuvo pasiekta rizikos riba, tuo remiantis pateikti nuomones ir rekomendacijas Tarybai, kad ji galėtų imtis atitinkamų veiksmų. Tuomet, remiantis Sutarties nuostatomis, Taryba nusprendžia, ar priimti Komisijos rekomendacijas.

III

Valstybėms narėms, kurioms taikoma perviršinio deficito procedūra, pateikiamos rekomendacijos, kaip ištaisyti padėtį, t. y. nustatomas jos ištaisymo terminas, nurodoma kaip tai padaryti, ir kokių reikės metinių fiskalinių pastangų. Komisija stebi, kaip valstybės narės įgyvendina taisomąsias priemones, ir pateikia savo išvadas Tarybai. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, imasi atitinkamų tolesnių veiksmų (procedūros panaikinimo, termino pratęsimo, naujų tikslų nustatymo ar sankcijų taikymo).

IV

Audito Rūmai nagrinėjo Komisijos perviršinio deficito procedūros įgyvendinimą 2008–2015 m., daugiausia dėmesio skirdami šešioms valstybėms narėms. Mes nagrinėjome Komisijos atliekamą valstybių narių PDP duomenų vertinimą, jos pačios prognozėms naudojamų duomenų ir modelių kokybę ir ar jos vertinimai atitiko Tarybos sprendimus pradėti procedūrą. Mes taip pat nagrinėjome, kaip Komisija stebėjo valstybių narių, kurioms taikoma perviršinio deficito procedūra, taisomuosius veiksmus.

V

Mes padarėme išvadą, kad, nepaisant to, jog daugelyje Komisijos duomenų rinkimo, analizės ir vertinimo, kaip laikomasi biudžetinės drausmės taisyklių, sričių nustatytos išsamios procedūros ir gairės, yra trūkumų susijusių su šių užduočių įgyvendinimu. Taip yra todėl, kad Komisija nepasinaudojo visais savo įgaliojimais, kad užtikrintų išsamių duomenų teikimą ir rekomendacijų dėl taisomųjų veiksmų atitiktį, ir kartais nesugebėjo teikti tinkamą grįžtamąją informaciją apie valstybių narių ataskaitas ir neturėjo pakankamų išteklių, skirtų analizuoti ir teikti ataskaitas dėl pagrindinių duomenų ir netinkamai registravo duomenis.

VI

Taip pat susijęs klausimas yra skaidrumas, kai, nepaisant pastarųjų metų pažangos, paprastai vis dar nėra daug informacijos apie Komisijos prielaidas dėl duomenų ir parametrus ir kaip ji supranta pagrindines sąvokas. Be to, net jei Komisija nustatė aiškias vidaus taisykles, ji gali nuspręsti nukrypti nuo nustatytos procedūros, o tai kelia abejonių dėl bendro jos vertinimų patikimumo.

VII

Struktūrinių reformų stebėjimo srityje – tai yra taisomųjų veiksmų aspektas, kurį Komisija neseniai pabrėžė kaip labai svarbų siekiant ištaisyti perviršinio deficito padėtį – yra požymių, kad Komisijos veiksmai nėra pakankami, nes pagrindinis dėmesys skiriamas teisėkūros aspektams, o ne faktiniam reformų įgyvendinimui. Vykdamas perviršinio deficito procedūrą toliau sureikšminamas deficito kriterijus, o ne skola.

VIII

Apibendrinant, mes nustatėme labai teigiamų ženklų kelerius metus Komisijai siekiant suderinti ir racionalizuoti perviršinio deficito procedūrą, atsižvelgiant į pokyčius Europos Sąjungoje. Teisinis pagrindas yra tinkamas ir iš esmės pagrįstas aiškiomis vidaus taisyklėmis ir gairėmis. Tačiau trūksta šių taisyklių taikymo nuoseklumo ir skaidrumo; Komisija netinkamai registruoja atitinkamas prielaidas ar dalijasi nustatytais faktais, susijusiais su savo priežiūra, kad visos valstybės narės turėtų didesnę naudą. Pastarojo meto pranešimuose Komisija pripažino šiuos trūkumus ir nurodė, kad ji yra pasirengusi atlikti būtinus patobulinimus.

IX

Ataskaitos pabaigoje išsamiai paaiškinamos mūsų bendros išvados ir Komisijai pateikiamos kelios konkrečios rekomendacijos. Toliau pateikiamas šių rekomendacijų apibendrinimas.

Mūsų rekomendacijos

- a) Duomenų rinkimo ir analizės srityje, kuri yra Eurostato kompetencijos sritis, Komisija turėtų:
 - i) patobulinti kokybės vertinimo procedūras ir geriau dokumentuoti savo darbą;
 - ii) įvertinti valstybių narių kontrolės sistemas;
 - iii) imtis priemonių, siekiant pagerinti patikrų vietoje veiksmingumą;
 - iv) pasinaudoti visais savo turimais įgaliojimais, kad būtų užtikrinta, kad valstybės narės vykdytų tolesnius veiksmus;
 - v) kiek įmanoma padidinti skaidrumą, viešai skelbiant visas konsultacijas ir gaires valstybėms narėms;
 - vi) geriau pagrįsti dokumentais savo vidaus procedūras ir kriterijus, pagal kuriuos nustatomos išlygos ar atliekami duomenų pakeitimai.

- b) Vertinant situaciją valstybėse narėse, teikiant rekomendacijas dėl perviršinio deficito procedūros (PDP) (tai yra Ekonomikos ir finansų reikalų GD funkcija), Komisija turėtų:
- i) didinti skaidrumą taikant aiškias apibrėžtis, pateikiant visus skaičiavimo ir vertinimo duomenis ir skatinant nacionalinių fiskalinių tarybų dalyvavimą, siekiant patvirtinti nacionalinius duomenis, naudojamus Komisijos analizėse;
 - ii) daugiau dėmesio skirti valdžios sektoriaus skolos mažinimui, visų pirma labai įsiskolinusiose valstybėse narėse;
 - iii) stiprinti savo stebėjamą įgyvendinant suderintas struktūrines reformas, visų pirma pasinaudojant visais savo įgaliojimais, kad būtų užtikrinta, jog valstybės narės laikosi savo įgaliojimų;
 - iv) griežtinti valstybių narių ataskaitų teikimo taisykles;
 - v) pasinaudoti galimybe, prireikus, rekomenduoti, kad Taryba imtųsi griežtesnių veiksmų ir taikytų sankcijas.

Pagrindiniai faktai apie ekonomikos ir fiskalinio valdymo politiką ES

01

Europos Sąjungos sutartis, vadinamoji Maastrichto sutartis, įsigaliojusi 1993 m. lapkričio 1 d., nustatė ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) principus ir eurą, kaip bendrą valiutą, 19 iš 28 valstybių narių. Tinkamam EPS veikimui reikėjo sukurti mechanizmą, skirtą užtikrinti viešųjų finansų patikimumą ir sumažinti netinkamą fiskalinę politiką vykdančių valstybių narių sukeltų neigiamų padarinių pavojų. Šį mechanizmą sudaro prevencinės ir taisomosios priemonės. Prevencinėmis priemonėmis siekiama užtikrinti patikimą biudžeto politiką vidutinės trukmės laikotarpiu ir vengti perviršinio deficito padėčių¹. Taisomosios priemonės skirtos perviršinio deficito padėčiai ir vadinamos perviršinio deficito procedūra (PDP). Perviršinio deficito procedūra gali būti taikoma valstybėms narėms, kurios viršija viršutinę biudžeto deficito arba skolos ribą (atitinkamai 3 % ir 60 % BVP).

02

Pagrindinis PDP teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 126 straipsnis ir prie šios Sutarties pridėtas protokolą Nr. 12. Juose nustatyti skirtingi procedūros etapai ir referencinės ribos. Juos papildė antrinės teisės aktai – Stabilumo ir augimo paktas (SAP), kuris buvo parengtas 1997 m. ir kuriame pateikiami išsamūs aplinkybių, kuriomis turėtų būti pradėta taikyti perviršinio deficito procedūra, paaiškinimai.

03

Buvo įgyvendintos kelios su PDP susijusios reformos (2005, 2011 ir 2013 m.), kuriomis siekiama pagerinti jos įgyvendinimą, stiprinant ataskaitų teikimo reikalavimus ir sankcijas bei numatant lankstumą pritaikyti procedūras prie kintančios ekonominės aplinkos. **1 diagramoje** apžvelgiami ekonomikos ir fiskalinio valdymo politikos ES pokyčiai ir pastorintu šriftu pateikiamos su PDP susijusios priemonės. **I priede** pateikiamas ES teisinių priemonių, labiausiai susijusių su PDP, chronologinis sąrašas.

1 Perviršinio deficito padėtis reiškia, kad bendro valdžios sektoriaus deficitas ar bendro valdžios sektoriaus skola, ar jie abu viršija atitinkamas referencines vertes.

1 diagrama

Ekonomikos ir fiskalinio valdymo politikos ES pokyčiai

1992

Mastrichto sutartis

- Sukuriama Ekonominės ir pinigų sąjunga
- Valstybės narės turi koordinuoti savo ekonominę politiką ir pateikti informaciją apie daugiašalę priežiūrą (SESV 121 straipsnis)
- Valstybės narės įsipareigoja laikytis finansinės ir biudžetinės drausmės ir, esant perviršinio deficito situacijai, joms gali būti taikoma PDP (SESV 126 straipsnis)

1997

Stabilumo ir augimo paktas (SAP)

- Valstybės narės turi pateikti stabilumo ir konvergencijos programas (SKP), kuriose nurodyti jų vidutinės trukmės biudžeto planai
- Valstybės narės dėl savo biudžeto pozicijos turi siekti nominalaus vidutinės trukmės tikslo (VTT)
- Laikino ir ypatingo deficito perviršio apibrėžtis, palyginti su pamatine verte
- Taisyklės, skirtos paspartinti PDP
- Nuobaudos (tik euro zonos valstybėms narėms) nepalūkaninio indėlio forma

2005

SAP reforma

- Peržiūrėta VTT struktūra (pagal ciklą pakoreguotas balansas, atmetus vienkartinės ir kitas laikinas priemones), jis susietas su šalimi
- Nukrypimai nuo VTT ar koregavimo plano leidžiami vykdant pagrindines struktūrines reformas
- **Struktūrinės pastangos**
- Nauja „didelio ekonominio nuosmukio“ apibrėžtis
- Neišsamus „kitų susijusių veiksmų“ sąrašas, apimantis pensijų reformas
- Terminų, skirtų ištaisyti perviršinį deficitą, pratęsimas

2011

„Šešių dokumentų rinkinys“

- Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras
- Išsamesni reikalavimai dėl SKP turinio; naujas išlaidų lyginamasis dydis: išlaidos didėja lėčiau nei potencialus BVP
- Reikalavimai valstybių narių biudžeto sistemoms
- Makroekonominio disbalanso procedūros ir sankcijos
- Skolos kriterijaus naudojimo užtikrinimas (vidutinis metinis didesnis nei 60 % perviršio mažėjimas 1/20 trejus metus); trejų metų pereinamasis laikotarpis nuo PDP pabaigos 23 valstybėse narėse, kuriose PDP taikoma nuo 2011 m. lapkričio mėn.
- Struktūrinės pastangos turi būti kasmet tikslinamos
- Ataskaitos dėl vykdytų veiksmų
- Nuobaudos, skiriamos baudų forma, kurias turi patvirtinti Taryba

2012

Sutartis dėl stabilumo, koordinavimo ir valdysenos (fiskalinis susitarimas)

- „Auksinė taisyklė“ – struktūrinio deficito taisyklė, neviršijant VTT su nacionaliniu automatiniu koregavimo mechanizmu nuokrypio atveju. Turi būti nustatyta nacionalinėse konstitucijose, o nacionalinės fiskalinės tarybos turi stebėti atitiktį.

2013

„Dviejų dokumentų rinkinys“ (tik euro zonos valstybėms narėms)

- Nacionalinių fiskalinių tarybų atliekamas biudžeto planų projektų vertinimas
- Griežtesnė priežiūra valstybėse narėse, patiriančiose arba galinčiose patirti didelių finansinio stabilumo sunkumų; makroekonominio koregavimo programos; programų priežiūra po jų įgyvendinimo
- **Struktūrinių reformų veiksmų planas: Ekonominės partnerystės programos**
- Glaudesnis valstybių narių, kurioms taikoma PDP stebėjimas: reguliarus ataskaitų teikimas (metinė biudžeto vykdymo ataskaita)
- Išankstinio perspėjimo mechanizmas, siekiant išvengti perviršinio deficito nekoregavimo rizikos pagal PDP terminą: atskiros Komisijos rekomendacijos
- Greitesnės sankcijos

Pastaba: su PDP susijusios priemonės pateiktos pastorintu šriftu.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

04

Neseniai, 2015 m. spalio 21 d., Komisija priėmė komunikatą² dėl veiksmų, kurių reikia imtis, kad būtų įkurta Europos ekonominė ir pinigų sąjunga, siekiant įgyvendinti „penkių pirmininkų ataskaitą“³. Komunikatu ir prie jo pridėtais Komisijos pasiūlymais siekiama paspartinti procesą stiprinant EPS ir skatinant konkurencingumą. Priemonių rinkinys apima geresnes ekonomikos valdymo priemones, įskaitant nacionalinių konkurencingumo valdybų ir patariamąsias Europos fiskalinės valdybos sukūrimą. Komisija nurodė, kad siūlomi veiksmai yra plataus užmojo ir pragmatiški, o jų vykdymą turi būti suderinę visi susiję subjektai.

Perviršinio deficito procedūra: viešųjų finansų patikimumo užtikrinimas

05

Pagrindinės su PDP susijusios šalys yra valstybės narės, Komisija (Ekonomikos ir finansų reikalų GD ir Eurostatas) ir Taryba.

- i) Valstybių narių reikalaujama, kad jos a) teiktų statistinius duomenis Eurostatui du kartus per metus (iki balandžio 1 d. ir iki spalio 1 d.), b) ištaisytų perviršinio deficito padėtį iki Tarybos nustatyto termino, c) įgyvendintų reikalaujamas finansines pastangas atitinkamoje PDP rekomendacijoje ir d) pateiktų ataskaitą dėl vykdytų veiksmų.
- ii) Eurostatas yra atsakingas už faktinių valstybių narių pateiktų duomenų ir už susijusių valdžios sektoriaus sąskaitų kokybės vertinimą.
- iii) Ekonomikos ir finansų reikalų GD atsako už valstybės narės reikalavimo dėl skolos ir deficito ribų laikymosi vertinimą ir stebi jos veiksmus, siekiant ištaisyti perviršinio deficito padėtį.
- iv) Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, nusprendžia pradėti, paspartinti ar nutraukti PDP.

06

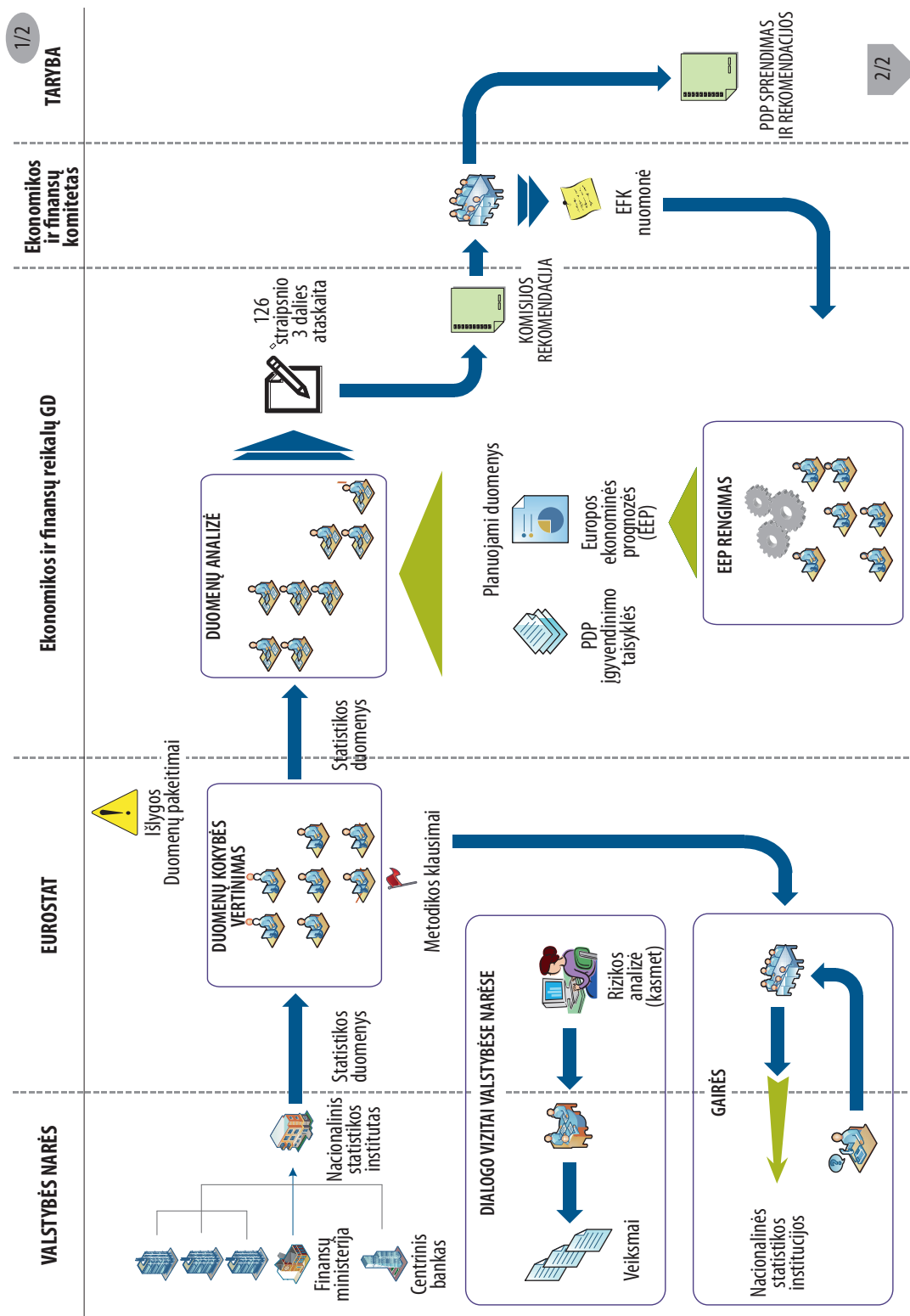
2 diagramoje parodyta, kaip šios šalys bendradarbiauja ir bendrauja įvairiais PDP etapais.

2 COM(2015) 600 *final*, 2015 m. spalio 21 d. „Toliesni ekonominės ir pinigų sąjungos kūrimo žingsniai“.

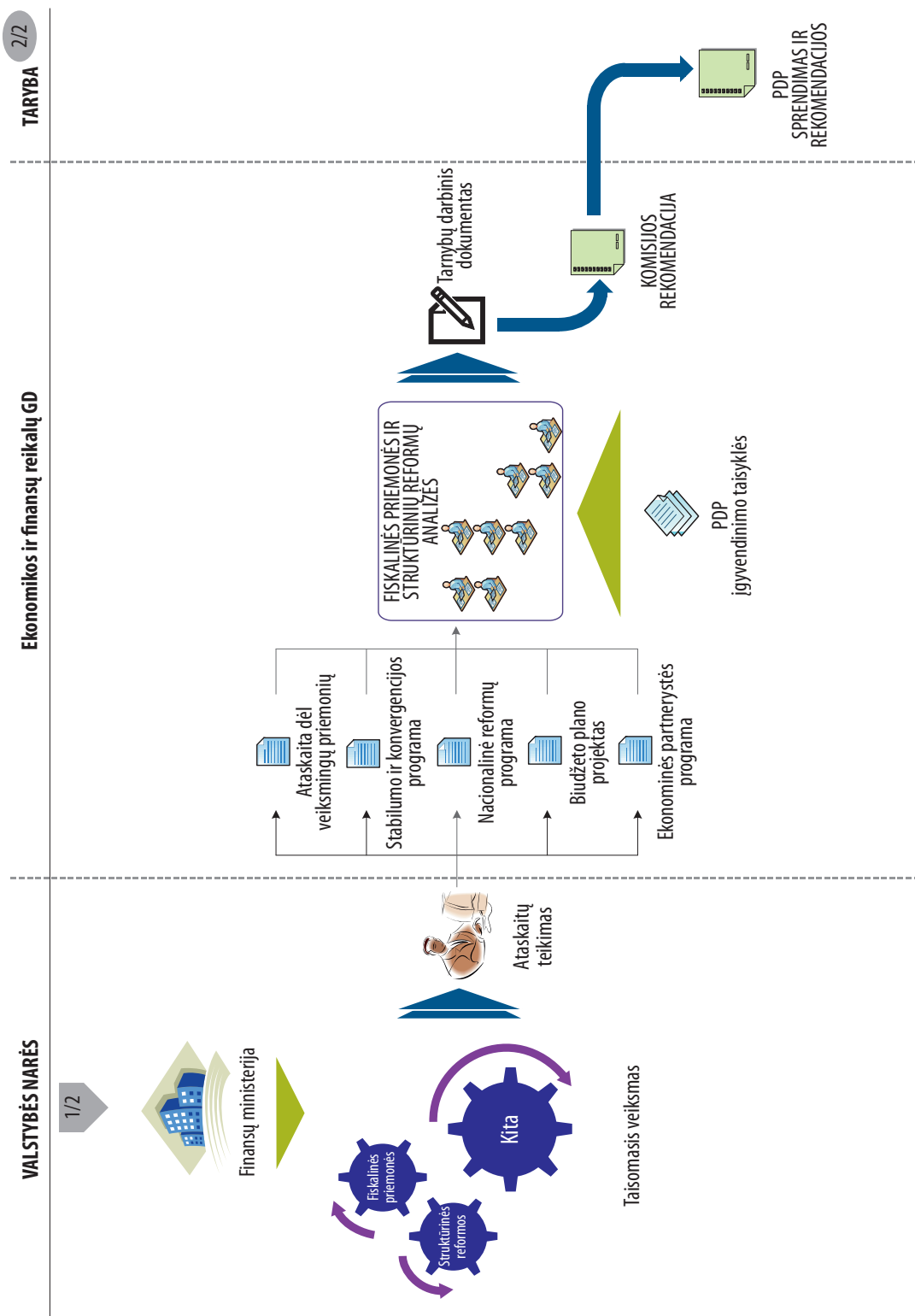
3 „Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimas“, Jeano-Claude'o Junckerio pranešimas, parengtas glaudžiai bendradarbiaujant su Donaldu Tusku, Jeroenu Dijsselbloemu, Mario Draghi'u ir Martinu Schulzu, 2015 m. birželio 22 d.

2 diagrama

Glausta PDP apžvalga

2 diagrama

PDP procesas: duomenų kokybės užtikrinimas, situacijos vertinimas, PDP inicijavimas

07

Šiame skirsnyje apžvelgiami proceso etapai prieš priimant sprendimą.

Duomenų, naudojamų apskaičiuoti deficito ir skolos lygį, kokybės užtikrinimas

08

Valstybės narės turi rinkti PDP duomenis pagal Europos sąskaitų sistemą (ESS⁴) ir valdžios sektoriaus biudžeto deficito ir skolos vadovą (MGDD), taip pat Eurostato sprendimus ir rekomendacijas. Šie duomenys, pateikti standartizuotose „pranešimo“ lentelėse ir susijusiuose klausimynuose, siunčiami Eurostatui kartu su kitais valdžios sektoriaus finansų statistiniais duomenimis (VSFS) ir šaltinių ir metodų aprašu.

09

Kiekviena valstybė narė nusprendžia, kaip turi būti rengiami PDP duomenys. Nacionalinė statistikos institucija (NSI) prisiima vadovavimo funkciją⁵ ir yra atsakinga už faktinių duomenų rinkimą⁶, o planuojamus duomenis⁷ surenka finansų ministerija. Tačiau finansų ministerijos ir kiti vyriausybės departamentai ir centrinis bankas paprastai taip pat pateikia pagrindinius duomenis ir tam tikrais atvejais bendrai atsako už jų rinkimo procesą. NSI papildo savo vertinimus duomenimis iš kitų šaltinių (viešųjų įstaigų finansinių ataskaitų, verslo apžvalgų ir t. t.).

10

Eurostatas nagrinėja ir vertina valstybių narių pateiktų faktinių duomenų ir susijusių bendro valdžios sektoriaus sąskaitų kokybę. Duomenų kokybė reiškia apskaitos taisyklių laikymąsi (ESS ir MGDD), išsamumą, patikimumą, savalaikiškumą ir nuoseklumą. Atliekant vertinimą dėmesys sutelkiamas į sritis, nurodytas PDP aprašuose, pavyzdžiui, bendro valdžios sektoriaus populiacijos atskyrimą (įskaitant išsamumo patikras, apimančias visus viešuosius vienetų), konkrečių valdžios sektoriaus operacijų klasifikaciją, įsipareigojimus ir operacijų registravimą kaupimo principu⁸.

- 4 Anksčiau ESS 95, dabar ESS 2010.
- 5 Išskyrus Belgiją, kur šis vaidmuo tenka centriniam bankui.
- 6 „Faktiniai duomenys“ – terminas, naudojamas istoriniams duomenims. PDP pranešime tam tikrais N metais turi būti pateikti N-1, N-2, N-3 ir N-4 metų faktiniai duomenys.
- 7 Planuojami N metų duomenys atitinka tų metų prognozes.
- 8 Srautai registruojami kaupimo principu; taip yra tuomet, kai ekonominė vertė sukurama, pakeičiama ar panaikinama arba kai atsiranda, pakeičiami arba atšaukiami reikalavimai ir įsipareigojimai (žr. ESS 95, 1.57 dalį).

11

Eurostatas taip pat vykdo „dialogo vizitus“ valstybėse narėse, kad patikrintų ir įvertintų PDP duomenų ir ataskaitų teikimo procesus, įskaitant tai, ar jie atitinka apskaitos taisykles. Kai nustatoma reikšminga duomenų kokybės rizika ir problemos, Eurostatas gali vykdyti „metodinius vizitus“ (iki šiol buvo tik vienas toks vizitas į Graikiją)⁹.

12

Atlikus šį kokybės įvertinimą, Eurostatas duomenis perduoda Ekonomikos ir finansų reikalų GD ekonominei analizei. Tačiau, jei yra įrodymų, kad valstybės narės pateikti duomenys neatitinka apskaitos taisyklių, Eurostatas gali pareikšti išlygą dėl faktinių duomenų kokybės¹⁰ arba atlikti pakeitimus¹¹. Jis taip pat gali pradėti statistinių duomenų klastojimo tyrimą. Tokiais atvejais gali būti taikomos baudos, siekiančios 0,2 % BVP¹².

Padėties vertinimas

13

Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas nagrinėja Eurostato pateiktus faktinius valstybės narės duomenis ir savo Europos ekonomines prognozes, parengtas atsižvelgiant į Europos semestrą¹³, siekiant stebėti deficito ir skolos raidą ir nustatyti valstybių narių planus konvergencijai, remiantis referencinėmis ribomis. Duomenys analizuojami pagal taisyklių ir gairių sistemą. Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas palaiko reguliarius ryšius su valstybėmis narėmis per šį procesą, siekiant gauti informaciją apie vietos pokyčius.

14

Analizės tikslas:

- i) įvertinti, ar valstybė narė pažeidė deficito ir (arba) skolos kriterijų, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes (didelis ekonomikos nuosmukis, naujos rodiklių tendencijos ir prognozės, potencialios gamybos apimtys koregavimas ir kt.);
- ii) jei valstybėje narėje nustatomas deficito ar skolos kriterijaus pažeidimas, parengti ataskaitą pagal 126 straipsnio 3 dalį, kurioje išsamiai nagrinėjami įvairūs sunkinantys ir lengvinantys veiksniai ir vertinama PDP pradėjimo galimybė; ataskaita siunčiama Ekonomikos ir finansų komitetui (EFK)¹⁴, kad jis pateiktų nuomonę; ir
- iii) jei perviršinio deficito padėtis pripažįstama, informuoti valstybę narę ir Tarybą ir rekomenduoti, kad pastaroji pradėtų perviršinio deficito procedūrą, nustatant terminus valstybei narei imtis taisomųjų veiksmų.

9 Metodinių vizitų tikslas – stebėti procesus ir tikrinti sąskaitas, susijusias su pranešamais duomenimis, ir teikti išvadas dėl pastarųjų kokybės. Eurostatas metodinius vizitus vykdo tik išimtiniais atvejais, kai aiškiai nustatyta su duomenų kokybe susijusi rizika ar problemos.

10 Pareikšdamas išlygą, Eurostatas nurodo, kad, jo nuomone, atitinkami duomenys nėra pakankamos kokybės; jis tai praneša viešai – paskelbdamas su pranešimu susijusį pranešimą spaudai.

11 Eurostatas gali vienašališkai pakeisti valstybės narės duomenis, jei jis gali pakankamai tiksliai įvertinti išlygos poveikį.

12 Žr. 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1173/2011 dėl veiksmingo biudžeto priežiūros vykdymo užtikrinimo euro zonoje 8 straipsnį (OL L 306, 2011 11 23, p. 1) ir Komisijos deleguotąjį sprendimą 2012/678/ES dėl tyrimų ir baudų, susijusių su manipuliavimu statistiniais duomenimis (OL L 306, 2012 11 6, p. 21).

13 Ekonomikos ir finansų reikalų generalinis direktoratas Komisijos vardu rengia ekonomines prognozes. Jomis remiamasi atliekant įvairias ekonominės priežiūros procedūras, pavyzdžiui, Europos semestro kontekste, jos skelbiamos tris kartus per metus (pavasarij, rudenį ir žiemą).

14 Ekonomikos ir finansų komitetas – darbo grupė, sukurta siekiant skatinti valstybių narių politikos koordinavimą, visų pirma remiant ECOFIN tarybos darbą. Komitetą sudaro nacionalinių administracijų ir centrinių bankų, ECB ir Komisijos vyresnieji pareigūnai. Daugiau informacijos apie jos struktūrą ir tikslus galima rasti SESV 134 straipsnyje ir http://europa.eu/efc/index_en.htm.

Perviršinio deficito procedūros inicijavimas

15

Ar valstybei narei taikyti perviršinio deficito procedūrą, nusprendžia Taryba. Tuo-
met apie tai atitinkamai pranešama valstybei narei ir paskelbiamas sprendimas.
Taryba nustato terminą, per kurį situacija turi būti ištaisyta (iš esmės vieneri metai
nuo perviršinio deficito nustatymo, nors kelios daugiametės PDP buvo pradėtos
2009 m. dėl finansinės ir ekonominės krizės). **1 lentelėje** apibendrinti visi Tarybos
PDP sprendimai iki 2015 m. lapkričio 17 d.

16

Daugiamečių PDP atveju Taryba taip pat nustato metinius fiskalinius tikslus. Be
to, teikdama rekomendacijas, ji paprastai ragina parengti ir įgyvendinti nacionali-
nes struktūrines priemones, pavyzdžiui, viešųjų išlaidų reformą.

17

Šiame etape euro zonos valstybėms narėms, kurioms jau buvo taikomos sankcijos
dėl rekomendacijų, pagrįstų SESV 121 straipsnio 4 dalimi dėl prevencinės Pakto
dalies, nesilaikymo, arba toms, kurių deficito ir skolos santykių pažeidimas yra
ypač rimtas, taip pat gali būti taikoma bauda – įspėjamasis nepalūkaninis indėlis,
kuris sudaro 0,2 % BVP.

1 lentelė

Iki šiol taikytos perviršinio deficito procedūros

	Užbaigta		Vykdoma	
	Tarybos sprendimas pradėti PDP	Tarybos sprendimo pabaigti PDP	Tarybos sprendimas pradėti PDP	Dabartinis ištaisymo terminas
Belgija	2009 12 02 2015	2014 06 20 2015 ¹	-	-
Bulgarija	2010 07 13	2012 06 22	-	-
Čekija	2004 07 05 2009 12 02	2008 06 03 2014 06 20	-	-
Danija	2010 07 13	2014 06 20	-	-
Vokietija	2003 01 21 2009 12 02	2007 06 05 2012 06 22	-	-
Airija	-	-	2009 04 27	2015
Graikija	2004 07 05	2007 06 05	2009 04 27	2016
Ispanija	-	-	2009 04 27	2016
Prancūzija	2003 06 03	2007 01 30	2009 04 27	2017
Kroatija	-	-	2014 01 21	2016
Italija	2005 07 28 2009 12 02	2008 06 03 2013 06 21	-	-
Kipras	2004 07 05	2006 07 11	2010 07 13	2016
Latvija	2009 07 07	2013 06 21	-	-
Vengrija	2004 07 05	2013 06 21	-	-
Lietuva	2009 07 07	2013 06 21	-	-
Liuksemburgas	2010	2010 ¹	-	-
Malta	2004 07 05 2009 2009 07 07 2013 06 21	2007 06 05 2009 ¹ 2012 12 04 2015 06 19	-	-
Nyderlandai	2004 06 02 2009 12 02	2005 06 07 2014 06 20	-	-
Austrija	2009 12 02	2014 06 20	-	-
Lenkija	2004 07 05 2009 07 07	2008 07 08 2015 06 19	-	-
Portugalija	2002 11 05 2005 09 20	2004 05 11 2008 06 03	2009 12 02	2015
Rumunija	2009 07 07	2013 06 21	-	-
Slovėnija	-	-	2009 12 02	2015
Slovakija	2004 07 05 2009 12 02	2008 06 03 2014 06 20	-	-
Suomija	2010 07 13	2011 07 12	-	-
Jungtinė Karalystė	2004 2006 01 24	20 04 ¹ 2007 10 09	2008 07 08	2016/17 finansiniai metai

¹ Pagal 126 straipsnio 3 dalį Komisija parengė ataskaitą, kuria remiantis nebuvo parengtas Tarybos sprendimas.

Šaltinis: Ekonomikos ir finansų reikalų GD interneto svetainė (2015 11 17).

Taisomieji veiksmai: valstybių narių teikiamos ataskaitos, Komisijos vykdomas stebėjimas ir priežiūra

18

Šiame skirsnyje aprašoma, kaip Komisijai pranešama apie taisomąsias priemones ir kaip ji vykdo stebėjimą.

Valstybių narių teikiamos ataskaitos

19

Valstybės narės yra atsakingos už tai, kad būtų parengtos ir įgyvendintos taisomosios priemonės, siekiant atkurti fiskalinį stabilumą, laikantis Tarybos rekomendacijų.

20

Jos privalo Ekonomikos ir finansų reikalų GD pranešti apie planuojamas ir (arba) priimtas priemones ir jų fiskalinės ir ekonominės padėties pokyčius¹⁵. Jos turi pateikti ataskaitą apie veiksmus, kurių imtasi, ir skelbti su PDP susijusią informaciją savo stabilumo arba konvergencijos programose¹⁶ ir nacionalinėse reformų programose¹⁷, parengtose Europos semestro kontekste. Iki „šešių dokumentų rinkinio“ (2011 m) valstybės narės nebuvo teisiškai įpareigosios pateikti ataskaitą dėl veiksmų, kurių imtasi. Tuomet „dviejų dokumentų rinkinyje“ buvo nustatyti papildomi ataskaitų teikimo reikalavimai euro zonos valstybėms narėms (žr. **1 diagramą** ir **7 diagramą**), siekiant sustiprinti Komisijos stebėjimą ir priežiūrą.

Komisijos vykdomas stebėjimas ir priežiūra

21

Ekonomikos ir finansų reikalų GD atsako už nagrinėjimą, ar valstybė narė laikėsi Tarybos rekomendacijų, už PDP taisomųjų priemonių įgyvendinimo stebėjimą ir tolesnių veiksmų siūlymą.

- 15 Valstybės narės turi pateikti ataskaitas per laikotarpį, nustatytą 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos reglamente (ES) Nr. 1177/2011 3 straipsnio 4 dalyje, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 306, 2011 11 23, p. 33), laikantis rekomendacijų (nuo trijų iki šešių mėnesių, atsižvelgiant į padėties rimtumą).
- 16 Pagal SAP stabilumo ir konvergencijos programos teikiamos kartą per metus, pirmoji – euro zonos valstybių narių, antroji – ne euro zonos valstybių narių. Jose nustatomas valstybės narės biudžeto planas ateinantiems trejiems ar ketveriems metams.
- 17 Dokumentas, kuriame pateikiamos šalies politikos ir priemonės, skirtos palaikyti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą ir siekti strategijos „Europa 2020“ tikslų. Jis pateikiamas kartu su kiekviena metine stabilumo / konvergencijos programa.

22

Ekonomikos ir finansų reikalų GD atlieka vertinimus veiksmų, kurių ėmėsi kiekviena valstybė narė pagal perviršinio deficito procedūrą:

- i) po trijų ar šešių mėnesių nuo procedūros pradžios, remiantis valstybės narės ataskaita dėl veiksmų, kurių imtasi, atsižvelgiant į Tarybos rekomendacijas;
- ii) reguliaraus stebėjimo, sutampančio su kiekviena prognoze, taip pat atsižvelgiant į informaciją, kurią valstybė narė pateikė savo stabilumo / konvergencijos programoje ir, euro zonos šalyse, biudžeto plano projekte; ir
- iii) pasibaigus terminui, nebent procedūra buvo nutraukta.

23

Konkrečiau, Ekonomikos ir finansų reikalų GD vertina, ar valstybė narė pranešė apie priemones ar jas taikė, kad būtų tinkamai užtikrinta pakankama pažanga, siekiant ištaisyti perviršinį deficitą per Tarybos nustatytą terminą.

24

Atsižvelgiant į vertinimą, Ekonomikos ir finansų reikalų GD siūlo įvairius veiksmus Tarybai:

- i) jei Komisija mano, kad valstybė narė laikėsi rekomendacijų ir kad PDP reikalavimai tikriausiai bus įvykdyti, procedūra bus „laikina sustabdyta“¹⁸;
- ii) jei buvo imtasi veiksmingos priemonės¹⁹, bet „kilo netikėtų neigiamų įvykių, turinčių didelį nepalankų poveikį valstybės finansams“ priemonių, bet kilo netikėtų nepalankių įvykių, turinčių didelį nepalankų poveikį valdžios sektoriaus finansams“²⁰, gali būti pasiūlyta peržiūrėta rekomendacija. Šioje peržiūroje rekomendacijoje gali būti pratęstas deficito ištaisymo terminas, paprastai iki vienerių metų, arba gali būti nustatyti nauji nominalūs ir struktūriniai tikslai, susiję su nauju makroekonominiu scenarijumi, nepratęsiant termino;
- iii) jei nebuvo imtasi veiksmingų priemonių ir valstybė narė yra euro zonoje, PDP gali būti „paspartinta“. Taryba paskelbia pranešimą, nurodydama šiai valstybei narei imtis konkrečių priemonių ir pateikti ataskaitas laikantis nustatytų terminų, ir, jei valstybė narė neatsižvelgia į šį pranešimą, Taryba gali skirti sankcijas²¹. Prireikus, Taryba gali nuspręsti sustabdyti mokėjimus iš Sanglaudos fondo ir, 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, Europos struktūrinių ir investicijų fondų.

18 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo 9 straipsnis (OL L 209, 1997 8 2, p. 6). Nors procedūra laikinai sustabdoma, Taryba ir Komisija nuolat stebi, kaip valstybė narė laikosi rekomendacijų. Atsižvelgiant į stebėjimo išvadas, procedūra gali būti panaikinta arba atnaujinta.

19 Valstybės narės, kurios įgyvendino fiskalines pastangas, atsižvelgiant į rekomendacijas, vertinamos kaip ėmusiosios veiksmingų priemonių.

20 Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 3 straipsnio 5 dalis.

21 Kaip nustatyta SESV 126 ir 139 straipsniuose ir iš dalies pakeisto Reglamento (EB) Nr. 1467/97 10 straipsnyje.

Perviršinio deficito procedūros rezultatai

25

Numatomas PDP sprendimo ir taisomųjų veiksmų rezultatas yra tas, kad valstybė narė atkuria biudžeto drausmę, taigi, ir savo viešųjų finansų tvarumą, ištaisydama perviršinį deficitą per priimtina laikotarpį. Perviršinio deficito procedūros sprendimu taip pat siekiama skatinti struktūrinių reformų įgyvendinimą valstybėje narėje, kuri gali turėti viešųjų finansų stabilumą vidutinės trukmės / ilgalaikiu laikotarpiu.

Audito apimtis ir tikslai

26

Audito Rūmai vertino, ar Komisija tinkamai valdo PDP vykdymą. Šiuo tikslu apžvelgėme procedūrą, taikytą Kipre, Čekijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Italijoje ir Maltoje²² nuo 2009 m. balandžio mėn. iki 2015 m. gegužės mėn.²³ Atsižvelgiant į duomenų kokybę, mes nagrinėjome 2008–2014 m. laikotarpį ir, prireikus, grįžome į 2005 m.

27

Tačiau, nors analizavome informaciją, susijusią su PDP ribinių verčių apibrėžtimi, mes nevertinome šių verčių tinkamumo ir priemonių, kurių ėmėsi valstybės narės, siekdamos vykdyti procedūrą, kokybės.

28

Visų pirma mes tikrinome:

- i) Komisijos atliktą valstybių narių statistinių duomenų kokybės vertinimą (Eurostatas) ir jos atliekamą šių duomenų interpretavimą (Ekonomikos ir finansų reikalų GD), galiausiai susijusį su rekomendacijoms, kurias inicijuoja Taryba ar imasi tolesnių veiksmų, susijusių su perviršinio deficito procedūra;
- ii) Komisijos stebėjimo ir priežiūros užduotis; ir
- iii) procedūros rezultatus.

29

Pagrindiniai audito kriterijai buvo nustatyti remiantis:

- i) reglamentuojančiais reikalavimais (pavyzdžiui, Tarybos reglamentais, direktyvomis ir išvadomis); ir
- ii) Komisijos vidaus taisyklėmis ir procedūromis (pavyzdžiui, instrukcijomis ir gairėmis).

22 Maltoje šiuo laikotarpiu buvo pradėtos dvi atskiros procedūros.

23 Imtis buvo atrinkta iš galutinio valstybių narių sąrašo, atmetus šalis, i) kurios šiuo metu tikrinamos pagal kitas Audito Rūmų audito užduotis finansų ir ekonomikos valdymo srityje (Vengrija, Airija, Latvija, Portugalija, Rumunija ir Graikija), ii) kurioms niekada nebuvo taikoma perviršinio deficito procedūra (Estija, Švedija ir Liuksemburgas), iii) kurioms taikomos specialios ar išskirtinės sąlygos su PDP susijusios sąlygos (Jungtinė Karalystė) arba kurios iv) tik neseniai įstojo į Europos Sąjungą (Kroatija). Atrenkant likusias valstybes nares, buvo siekiama gauti reprezentatyvią didelių ir mažų šalių imtį, priklausančių ir nepriklausančių euro zonai, ir, kiek įmanoma, apimti procedūras, kurios buvo pradėtos po 2008 m. ir kurios buvo ar galėjo būti užbaigtos.

Metodas

30

Mes peržiūrėjome dokumentus, susijusius su atskiromis PDP. Taip pat surengėme interviu su Eurostato ir Ekonomikos ir finansų reikalų GD darbuotojais ir institucijų, susijusių su procedūros vykdymu, atstovais visose auditui atrinktose valstybėse narėse. **2 lentelėje** išvardytos kiekvienoje valstybėje narėje aplankytos įstaigos.

31

Galiausiai aptarėme PDP klausimus su kai kurių organizacijų atstovais, kurių nuomonės buvo susijusios su auditu (įskaitant TVF ir Jungtinės Karalystės Atsakomybės už biudžetą biuro atstovus), o sudėtingesniems techniniams aspektams pasinaudojome specializuotų vidaus ir išorės ekspertų pagalba.

2 lentelė

Vizitai į valstybių narių institucijas ir kitas įstaigas

	Aukščiausioji audito institucija	Nacionalinė statistikos institucija	Finansų ministerija	Fiskalinė taryba	Centrinis bankas	Kita
Čekija	✓	✓	✓			
Vokietija		✓	✓		✓	
Prancūzija		✓	✓			
Italija	✓	✓	✓	✓	✓	Ministrų Tarybos pirmininko tarnybos patarėjas ekonomikos klausimais
Kipras	✓	✓	✓	✓	✓	Ekonomikos ir finansų reikalų GD nuolatinis atstovas
Malta	✓	✓	✓		✓	

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

PDP procesas: būtini patobulinimai, siekiant stiprinti PDP pagrindą ir gerinti vertinimų objektyvumą

Tinkamas pagrindas sprendimams, tačiau reikia daugiau aiškumo

32

Šiame skirsnyje nagrinėjama Komisijos procedūra, skirta duomenų analizei ir atitikties vertinimui prieš rekomenduojant sprendimą.

Komisija išsamiai tikrina statistinių duomenų kokybę, ...

33

Eurostatas yra atsakingas už statistinių duomenų, naudojamų PDP procese, kokybės vertinimą. Jo vaidmuo vykdant šią užduotį labai išaugo nuo 1993 m., visų pirma pradėjus taikyti naujas priemones ir naujus įgaliojimus veikti savo nuožiūra (**3 diagramoje** parodyta, kaip keitėsi pagrindinė teisinė sistema įsigaliojus Mastroichto sutarčiai).

3 diagrama

Pagrindinės teisinės sistemos, reglamentuojančios Eurostato atliekamą PDP statistinių duomenų kokybės vertinimą, raida

1993

- Duomenų (planuojamas deficitas ir faktinis deficitas ir skola), kuriuos teikia valstybės narės, apibrėžtis, periodiškumas ir terminai.
(Reglamentas (EB) Nr. 3605/93)

1997

- Eurostato funkcijos ir atsakomybės apibrėžtis (analizuoti statistikos duomenis, teikti konsultacijas ir pagalbą valstybėms narėms, skatinti bendradarbiavimą ir tobulinti statistikos metodus).
(1997 m. balandžio 21 d. Komisijos sprendimas)

2005

- Valstybės narės privalo siųsti naują informaciją (planuojama skola ir papildoma informacija, įskaitant inventorių) pagal naujus PDP ataskaitų rengimo terminus, viešai skelbti PDP duomenis, teikti ataskaitas apie svarbias peržiūras ir konsultuotis su Eurostatu sudėtingais klausimais Eurostatas privalo reguliariai vertinti duomenų kokybę ir per tris savaites teikti ataskaitas, vykdyti dialogo vizitus ir, prireikus, metodikos vizitus. Eurostatas gali pateikti išlygas dėl faktinių duomenų kokybės ar atlikti pakeitimus.
(Reglamentas (EB) Nr. 2103/2005, iš dalies keičiantis Reglamentą Nr. 3605/93)

2009

- Eurostatui suteikiama galimybė naudotis NSI ir visais kitais duomenų šaltiniais valstybėse narėse, jis turi teisę nuspręsti dėl duomenų interpretavimo. Preliminarus atvejų, dėl kurių gali būti atliekamas metodikos vizitas, sąrašas.
(Reglamentas (EB) Nr. 479/2009, iš dalies pakeistas; Reglamentas (EB) Nr. 223/2009)

2011

- Galimybė skirti baudas, jei buvo manipuliuojama statistiniais duomenimis.
(Tarybos sprendimas (EB) Nr. 1173/2011; 2012 m. birželio 29 d. Komisijos deleguotasis sprendimas)

2014

- ESS 2010 įgyvendinimas, kaupiant PDP duomenis; įsigaliojo nuo 2014 m. rugsėjo mėn. (2014 m. kovo 7 d. Komisijos reglamentas, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 479/2009)

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

34

Eurostatas įdėjo didelių pastangų plėtojant savo metodą ir tobulinant kokybės vertinimo procesą. Nuo 2008 m. iki 2014 m. jis įdiegė daug naujų priemonių. Svarbiausia, 2011 m., peržiūrėjęs savo PDP duomenų kokybės vertinimo struktūrą ir procesus, Eurostatas atliko išteklių ir procedūrų pakeitimus. Pavyzdžiui, buvo pradėti pradinės grandies vizitai, skirti vertinti pirminius duomenis generuojančių sistemų kokybę. Daugiau informacijos pateikta **4 diagramoje**.

4 diagrama

Eurostato vykdomas duomenų kokybės vertinimas (pagrindiniai patobulinimai nuo 2011 m.)

Ištekliai	Procedūros	Kontrolė
- o specialus direktoratas valdžios sektoriaus finansų statistikai - o apie 50 darbuotojų paskyrimas PDP darbui (tris kartus daugiau nei prieš kelis metus) - o atsakingų pareigūnų grupės sukūrimas (kiekvienas atsakingas už daugiausiai dvi valstybes nares) - o Metodologų, kurie taip pat vykdo užduotis, grupės sukūrimas	- o standartinių procedūrų ir darbotvarkių vykdant PDP dialogo vizitus nustatymas - o metinių šalies rizikos vertinimų vidaus nustatymas - o standartinių procedūrų, skirtų gairių (dvišaliais ir kompleksiniais klausimais) nustatymas	- o Išsamios PDP pranešimų ir susijusių klausimynų, leidžiančių atlikti išsamesnę deficito ir skolos analizę, analizės įdiegimas - o pradinės grandies dialogo vizitų nustatymas - o daugiau galimybių naudotis visais PDP duomenimis, susijusiais su kaupimo procesu - o Įgaliojimai rekomenduoti finansines sankcijas dėl sąmoningo didelio aplaidumo teikiant ataskaitas dėl PDP statistinių duomenų

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Eurostato informacija.

...remdamasi išsamiomis ir plačiai skleidžiamomis vidaus taisyklėmis ir gairėmis, ...

35

Komisijos rekomendacijos pradėti perviršinio deficito procedūrą pagrįstos konkrečių Ekonomikos ir finansų reikalų GD analizių rezultatais. Šios analizės pagrįstos vidaus taisyklėmis, instrukcijomis ir gairėmis, kuriose nurodyta, kaip jos turi būti atliekamos, ir aprašytos pagrindinės sąvokos.

36

Daugumą šių vidaus taisyklių, instrukcijų ir gairių galima rasti „Stabilumo ir augimo pakto vadove“ (prieinamas visuomenei²⁴) ir „Stabilumo ir augimo pakto įgyvendinimo sąlygose“ (vadinamajame „Elgesio kodekse“²⁵). Juose nagrinėjami svarbiausi klausimai.

37

Be to, atsižvelgiant į taisyklių, instrukcijų ir gairių, susijusių su į Komisijos pasiūlymais dėl PDP taikymo, svarbą, Ekonomikos ir finansų reikalų GD nuolat rengia analitines ir funkcines pastabas EFK, siekiant paaiškinti valstybėms narėms jos požiūrį dėl SAP interpretavimo ir įgyvendinimo.

...taikydama plačiai naudojamą metodiką prognozėms rengti, ...

38

Reguliarios Komisijos atliekamos Europos ekonominės prognozės (pavasario, rudens ir žiemos) yra dar viena svarbi analizės dalis, priimant sprendimą siūlyti ar nesiūlyti pradėti perviršinio deficito procedūrą. Prognozių sudarymas apima elementus šalies lygmeniu (jas rengia Ekonomikos ir finansų reikalų GD šalis kuruojantys padaliniai) su centralizuotais elementais, kuriuos rengia horizontalusis skyrius (žr. **1 langelį**). Iš viso iš įvairių Ekonomikos ir finansų reikalų GD padalinių į procesą yra įtraukta maždaug 150 darbuotojų.

24 Ekonomikos ir finansų reikalų GD vienkartiniai leidiniai 151, 2013 m. gegužės mėn.

25 Stabilumo ir augimo pakto įgyvendinimo sąlygos ir Stabilumo ir konvergencijos programų formos ir turinio gairės, 2012 m. rugsėjo 3 d.

Europos ekonominių prognozių sudarymas

Likus dviem mėnesiams iki planuojamos paskelbimo dienos, Ekonomikos ir finansų reikalų GD rengia pozicijos dokumentą, kuriame išdėsto bendrąsias prielaidas. Prognozės yra grindžiamos cikliniu procesu, atliekant kryžminį patikrinimą, kad būtų užtikrintas šalių ir centralizuotų prognozių nuoseklumas.

Visi šalis kuruojantys padaliniai parengia konkrečioms šalims skirtas makroekonominės ir fiskalines prognozes. Tam jie naudoja skaičiuoklę, pagrįstą centralizuotai valdomu šablonu, bei papildomomis priemonėmis, atspindinčiomis konkrečias šalių charakteristikas, pavyzdžiui, duomenų prieinamumą ir ekonominę struktūrą.

Horizontalusis padalinys prideda tolesnius skaičiavimus, paremtus šalis kuruojančių padalinių prognozėmis (pavyzdžiui, gamybos apimtys atotrūkis ir pagal ciklą pakoreguoti fiskaliniai duomenys) ir atlieka kokybės patikras, kuriomis siekiama:

- užtikrinti, kad būtų panaudotos bendros išorės prielaidos;
- patikrinti šalis kuruojančių padalinių prognozių kiekybinį ir ekonominį nuoseklumą;
- patikrinti šalis kuruojančių padalinių prekybos srautų prognozių nuoseklumą.

39

Komisijos prognozavimo procedūra yra sudėtinga. Tačiau jos struktūra yra panaši į kitų tarptautinių organizacijų (pavyzdžiui, TVF, OBPO, ECB), – tai yra elementų „iš viršaus į apačią“ ir „iš apačios į viršų“ derinys. Ši struktūra leidžia atlikti šalies prognozes, atsižvelgiant į konkrečios šalies ypatumus, neprarandant centralizuotos kontrolės. Be to, kalbant apie bendrą prognozių tikslumą, Komisijos ekonominės prognozės nelabai skiriasi nuo kolegialių organizacijų sudarytų prognozių²⁶.

40

Palyginti su kolegialiomis prognozėmis, Komisijos atliktos šalių prognozės yra labiau pagrįstos ekspertų nuovoka, o ne ekonometriniais metodais. Todėl kyla sunkumų, kai reikia vertinti jų pagrįstumą.

26 Šiuo klausimu buvo atlikti keli tyrimai. Tarp naujausių – tyrimai, nurodyti EBPO Ekonomikos departamento darbo dokumento Nr. 1107 (2014 m.) p. 27, jį galima rasti http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/economics/oecd-forecasts-during-and-after-the-financial-crisis_5jz73l1qw1s1-en, and in the Commission's Economic Paper 476 of December 2012, at http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/economic_paper/2012/ecp476_en.htm (tai yra Europos Komisijos, TVF ir EBPO ekonominių prognozių analizė).

... kuriai vis dar trūksta skaidrumo

41

Kai kurios apklaustos valstybės narės manė, kad prognozavimo procese trūksta skaidrumo, ypač atsižvelgiant į išsamias konkrečioms šalims skirtas prielaidas dėl fiskalinių rodiklių. Jei atsiranda skirtumų tarp Komisijos prognozių ir prognozių nacionaliniu lygmeniu, valstybės narės mano, kad jų neįmanoma įvertinti, nes Komisija pokalbiuose su nacionalinėmis institucijomis nepakankamai atskleidžia informaciją apie savo prielaidas.

42

Tai patvirtina mūsų patirtį peržiūrint prognozes. Neatitikimus tarp Komisijos ir valstybių narių prognozių galima paaiškinti skirtingomis susijusiomis prielaidomis. Tačiau prielaidų, dėl kurių atsiranda tokie neatitikimai, nustatymas nėra lengva užduotis, atsižvelgiant į gausybę skaičiuoklių ir ekspertų nuomonių. Be to, nėra standartinės santraukos (pavyzdžiui, suderinimo lentelės), kurioje aiškiai matytųsi skirtumai tarp Komisijos ir valstybių narių fiskalinių rodiklių, kurie naudojami kaip pagrindas Komisijos rekomendacijoms, vertinimui.

43

Pirmiau pateiktą informaciją derėtų vertinti atsižvelgiant į taisykles, kuriose teigiama, kad „Komisija viešai skelbia metodiką, prielaidas ir atitinkamus parametrus, kuriais grindžiamos jos makroekonominės ir biudžeto prognozės“²⁷. Vis dėlto, valstybių narių valdžios institucijos taip pat pažymėjo, kad Komisijos informacijos atskleidimas per pastaruosius metus žymiai pagerėjo.

44

Dėl ekonomikos žinių pokyčių ir ekonomikos struktūros turėtų būti nuolat gerinamas prognozavimo procesas. Pastaraisiais metais Komisija ėmėsi veiksmų, siekdama gerinti savo prognozes. Pavyzdžiui, buvo išsamiai peržiūrėtas pagrindinis prognozavimo šablonas, padidintas kai kurių ekonomikos sektorių išsamumo lygis, parengta nauja papildomų duomenų neatitikimų nustatymo priemonė. Be to, Komisija, iš pradžių visai euro zonai, rengia bandomąjį prognozavimo modelį ir konkrečioms šalims skirtus modulius, siekiant, kad modelis būtų naudojamas kokybės patikroms, kurios papildo jos profesinę nuovoka pagrįstas prognozes²⁸.

27 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos direktyvos 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms 4 straipsnio 2 dalis (OL L 306, 2011 11 23, p. 41).

28 Žr. Komisijos atsakymą į 2 rekomendaciją specialiojoje ataskaitoje Nr. 18/2015 „Sunkumų patyrusioms šalims suteikta finansinė parama“ (<http://eca.europa.eu>).

45

Būtinai didesni patobulinimai. Komisija skelbia atitinkamas išorės prognozių prielaidas ir kitas technines prielaidas, tačiau nėra numanomos su konkrečiomis šalimis susijusios prielaidos ir buvo labai sunku padaryti išvadas remiantis skaičiuoklėmis. Be to, Ekonomikos ir finansų reikalų GD mano, kad skaičiuoklės yra vidaus dokumentai, kuriomis Komisija neturėtų dalintis išorėje.

Vis dar būtina spręsti klausimą dėl statistinių duomenų tikrinimo proceso trūkumų, ...

46

Eurostato statistinių duomenų tikrinimas apima patikrinimus, atliekamus viduje (duomenų kokybės vertinimai) arba patikrinimus vietoje (dialogo vizitai). Juos papildoma gairės, pateikiamos dvišaliu pagrindu (valstybės narės prašymu) arba Eurostato iniciatyva, ypač sudėtingų klausimų atveju.

Duomenų kokybės vertinimas

47

Eurostatas atlieka išsamią iš valstybių narių gautų statistinių duomenų ir jų atsakymų į prašymus pateikti paaiškinimus per tris savaites po kiekvieno iš dviejų metinių PDP pranešimų analizę (žr. 10 dalį). Kitu metu Eurostatas taip pat atlieka vidaus patikrinimus, susijusius su metodologiniais ir kitais su duomenimis susijusiais klausimais, kuriuos papildoma dialogo vizitai į valstybes nares.

48

Vis dar yra galimybių nuosekliau dokumentuoti vidaus patikrinimo procesą. Šiuo metu gali būti sunku matyti, kaip atskiri kokybės vertinimai buvo atlikti, ir suprasti vertinimo priežastis. Taip pat gali būti sunkiau parodyti, kad vertinimai atliekami nuosekliai. **2 langelyje** pateikiami keli netinkamo dokumentavimo pavyzdžiai.

Keli netinkamo Eurostato dokumentavimo pavyzdžiai

Šešiose aplankytose valstybėse narėse buvo atvejų, kai valdžios institucijų buvo klausiama, ar jos taikė būtinus kriterijus, tačiau nebuvo prašoma pagrįsti savo atsakymus. Pavyzdžiai buvo susiję su privatizacijų ir dividendų registravimu.

Viena valstybė narė pateikė duomenis dėl palūkanų ir finansinių ataskaitų, tačiau Eurostato atliktas vertinimas nebuvo tinkamai dokumentuotas.

Be jokio pagrindo viena valstybė narė tiesiog patvirtino, kad palūkanos buvo skaičiuojamos pagal kaupimo principą.

Nėra jokių įrodymų, kad Eurostatas atliktų sistemingas arba išsamias informacijos analizes siejamosiose lentelėse²⁹. Eurostatas niekuomet nepateikė grįžtamosios informacijos valstybėms narėms apie siejamųjų lentelių kokybę.

²⁹ Siejamosiose lentelėse nurodyta viešųjų sąskaitų ir ESS klasifikacijos elementų sąsaja.

49

Be to, valstybių narių pateikti duomenys ne visuomet yra išsamūs. Tai taikoma privalomiems ir neprivalomiems duomenims, nes pastarieji taip pat dažnai naudojami Eurostato vertinimuose. **II priede** pateikti keli trūkstamos informacijos pavyzdžiai.

50

Iš esmės kokybės vertinimo procesą reglamentuoja vidaus rašytinės procedūros ir gairės, nustatančios, kaip duomenys turėtų būti analizuojami. Tačiau galėtų būti geriau paaiškinta, kaip esamos taisyklės ir gairės (ESS ir MGDD) turi būti taikomos vienoje pagrindinėje srityje: viešųjų institucinių vienetų klasifikavimo (atskyrimo) bendrame valdžios sektoriuje (pavyzdžiui, kurie subjektai / įstaigos turi būti įtrauktos apskaičiuojant valdžios sektoriaus skolą ir deficitą). Tai galėtų pagerinti vertinimo apimtį ir nuoseklumą (žr. **III priedą**).

51

Mes tikrinome kelių viešųjų institucinių vienetų klasifikavimą šešiose įimtį įtrauktose valstybėse narėse. Mes nustatėme, kad keliais atvejais ESS 95 taisyklės, skirtos vienetų³⁰ klasifikavimui, turėjo būti analizuojamos išsamiau. Kai kuriais atvejais Eurostatas pastebėjo ir priėmė nukrypimus nuo taisyklių, tačiau kitais atvejais nebuvo įrodymų, kad Eurostatas nustatė klasifikavimo trūkumus, atlikdamas valstybių narių duomenų kokybės vertinimą. Mes taip pat nustatėme, kad šešios valstybės narės taikė skirtingus terminus, analizuojant ir klasifikuojant viešuosius vienetus (žr. kelis pavyzdžius **3 langelyje**).

30 Pagal apskaitos taisykles, nustatant bendro valdžios sektoriaus populiaciją kiekvienas institucinis vienetas turi būti analizuojamas pagal jo pagrindinę funkciją, pobūdį ir kontrolės priemones. Jei pagrindinė vieneto funkcija yra turto paskirstymas, jis turėtų būti įtrauktas į bendrą valdžios sektorių. Su finansinio tarpininkavimo veikla susiję vienetai turėtų būti priskirti finansų bendrovių sektoriui. Su bendro valdžios sektoriaus kontrole nesusiję vienetai turėtų būti atskirti nuo bendro valdžios sektoriaus. Pagal savo pobūdį bendro valdžios sektoriaus kontrolės vienetai turėtų būti priskirti bendram valdžios sektoriui, jei jie atitinka „ne rinkos subjekto“ požymius, pritaikius 50 % kriterijų, pagal kurį ūkio vienetas yra „rinkos subjektas“, jei pardavimų ir gamybos sąnaudų santykis viršija 50 %, o „ne rinkos subjektas“ – jei jis yra mažesnis nei 50 %. Pardavimus sudaro prekių ir paslaugų pardavimas, išskyrus produktų mokesčius, bet įskaitant produktų subsidijas (visi mokėjimai susiję su produkcijos apimtimi arba verte), išmokos, tačiau neįtraukti bendrą deficitą padengiantys mokėjimai.

3 langelis

Keli šešių tikrintų valstybių narių dokumentuose nustatyti klasifikavimo trūkumų pavyzdžiai

- atvejai, kurie ne visiškai atitinka ESS 95, bet kuriuos priėmė Eurostatas, pavyzdžiui, klasifikuojant vienetus – išsamumas, skirtingi metodai;
- pagrindiniai trūkumai nustatyti klasifikuojant viešuosius institucinius vienetus;
- trūkumai, susiję su ūkio vienetų analizavimo ir (per) klasifikavimo į / iš bendro valdžios sektoriaus procedūromis ir terminais.

Išsamesnė informacija pateikta **III priede**.

Dialogo vizitai

52

Eurostatas naudojo dviejų tipų vizitus valstybėse narėse, kad patikrintų, kaip naudojami duomenys PDP procese. Pirmasis tipas yra standartinis dialogo vizitas (SDV), kurio tikslas – peržiūrėti duomenis, išnagrinėti metodinius klausimus ir įvertinti, ar NSI laikėsi apskaitos taisyklių. SDV į kiekvieną valstybę narę vykdomi mažiausiai kartą per dvejus metus. Antra, nuo 2011 m. iki 2013 m. Eurostatas taip vykdė pradinės grandies dialogo vizitus (PGDV) kaip priemonę vertinant pradinių viešojo sektoriaus finansų / sistemų duomenų srautų valdymą ir kontrolę. Šiuos duomenis įvairūs PDP statistinių duomenų teikėjai teikia NSI, kuri jas naudoja kaupdama deficito ir skolos statistinius duomenis. Šių vizitų tikslas buvo nustatyti, vertinti ir stebėti didelę riziką arba problemas, siekiant imti taisomųjų veiksmų. PGDV 2014 m. buvo įtraukti į SDV. **3 lentelėje** pateiktos dialogo vizitų datos audituotu laikotarpiu.

3 lentelė

Dialogo vizitai 2008–2014 m.

	2008 m.	2009 m.	2010 m.	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.
Čekija		Rugpjūčio mėn. (SDV)		Gegužės mėn. (SDV)	Gegužės mėn. (PGDV) Lapkričio mėn. (SDV)		Lapkričio mėn. (SDV)
Vokietija		Gegužės mėn. (SDV)		Gegužės mėn. (SDV)		Birželio mėn. (PGDV) Spalio mėn. (PGDV)	Vasario mėn. (SDV)
Prancūzija	Birželio mėn. (SDV)		Lapkričio mėn. (SDV)		Lapkričio mėn. (SDV)		Birželio mėn. (SDV)
Italija		Kovo mėn. (SDV)		Birželio mėn. (SDV)	Lapkričio mėn. (PGDV)	Vasario mėn. (SDV)	
Kipras	Gruodžio mėn. (SDV)		Gruodžio mėn. (SDV)		Rugsėjo mėn. (SDV)		Rugsėjo mėn. (SDV)
Malta	Sausio mėn. (SDV)		Liepos mėn. (SDV)		Gegužės mėn. (SDV)		Gegužės mėn. (SDV)

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Eurostato informacija.

53

Eurostatas taiko rizikos analizės modelį siekiant nustatyti riziką, susijusią su PDP statistinių duomenų rinkimu ir kaupimu valstybėje narėje. Rizikos vertinimas atliekamas vieną kartą per metus kiekvienoje valstybėje narėje. Tai gerai struktūrizuotas ir išsamus modelis, apimantis visus duomenų kaupimo proceso aspektus (žr. **5 diagramą**). Rizikos analizė iš esmės buvo naudojama renkantis valstybes nares PGDV vizito tikslais. Tačiau tai galėjo būti geriau dokumentuota. Pavyzdžiui, mes ne visuomet radome raštu pateiktus paaiškinimus apie kasmet įvykusius vertintos rizikos tikimybės ir (arba) poveikio pokyčius. Taip pat nebuvo įrodymų, vizitams buvo atrinktos kad didelės rizikos temos.

5 diagrama

Rizikos analizės modelis

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Eurostato informacija.

54

2006–2014 m. vidutinė SDV ir PGDV vizitų trukmė šešiose atrinktose valstybėse narėse buvo atitinkamai 1,7 ir 3,5 dienos. Susijusių temų skaičius skyrėsi nuo trijų iki dešimties SDV atveju ir nuo keturių iki septynių PGDV atveju. Paprastai dialogo vizitų darbotvarkė apima penkis standartinius punktus³¹ ir specialiai atrinktus klausimus. Išimtiniais atvejais, kai šalyje lankomasi dažniau arba vizito tikslas yra aptarti ribotą klausimų skaičių, į darbotvarkę punktų gali būti įtraukta mažiau. Atsižvelgiant į tai, grupę sudaro nuo trijų iki keturių darbuotojų, nepanašu, kad laiko vietoje pakaktų pakankamai išsamiai aptarti visas temas, todėl duomenų kokybės klausimai gali būti išnagrinėti nepakankamai.

55

Eurostato atliekamas PDP duomenų kokybės vertinimas priklauso nuo valstybių narių statistikos sistemų. Todėl turi būti užtikrinta ne tik tai, kad PDP duomenys atitiktų ESS standartus, bet ir tai, kad, nepaisant jų skirtingų statistikos sistemų, valstybės narės taikytų nuoseklių duomenų kaupimo metodą. Nagrinėjamu laikotarpiu Eurostato vizitai apėmė institucines sistemas valstybėse narėse, visų pirma formalius susitarimus, įpareigojančius nacionalines valdžios institucijas PDP srityje. Nors rekomenduojama, tai nėra teisinis įpareigojimas. Vykdydamas PGDV Eurostatas taip pat peržiūrėjo PDP sistemų kokybę, visų pirma susijusių su pradinės grandies duomenimis. Eurostatas neturi su šiuo klausimu susijusių oficialių rašytinių taisyklių ir mes nenustatėme jokių įrodymų, kad atsakingi pareigūnai vertintų valstybių narių priežiūros ir kontrolės sistemas. Neturint daug dokumentų, susijusių su įdiegtomis duomenų kaupimo priežiūros ir kontrolės sistemomis, vertinant gautų duomenų kokybę neįmanoma įgyvendinti sistemomis pagrįsto metodo.

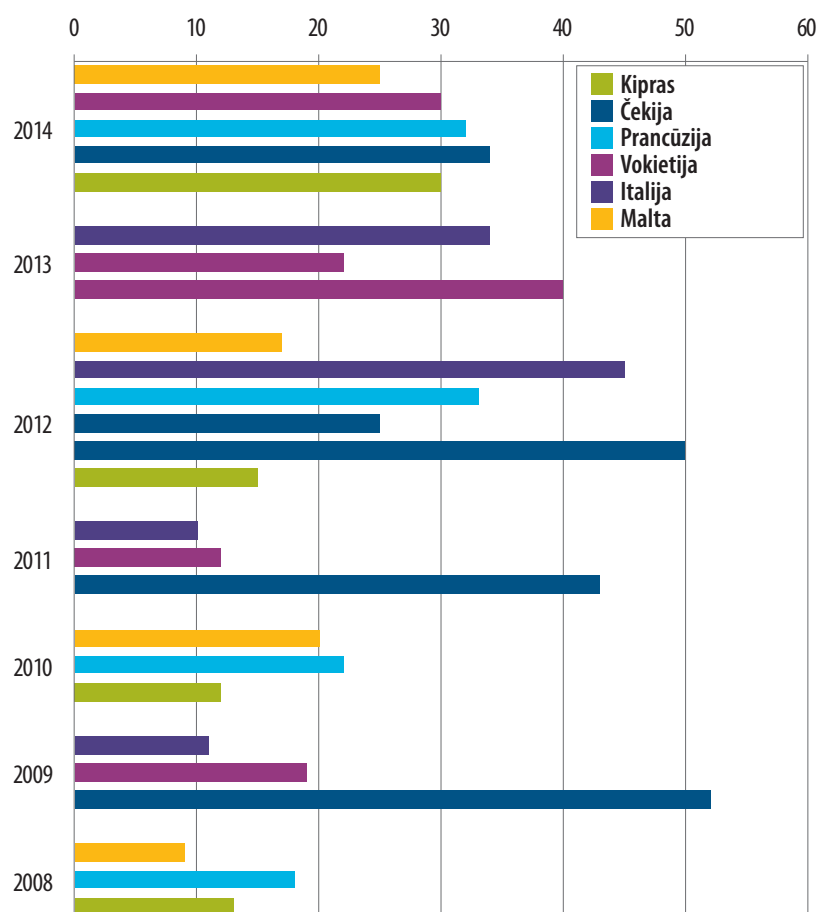
56

Tikrintų valstybių narių atveju ataskaitos buvo paskelbtos praėjus nuo devynių iki 52 savaičių po atitinkamų vizitų (žr. **6 diagramą**). Patikrinimai vietoje gali būti „vykdytinų veiksmų“, kuriuos valstybės narės turėtų vykdyti, siekdamos pašalinti trūkumus, nustatytus patikrinimų metu, priežastimi. Vykdytini veiksmai yra neprivalomi ir dažnai trunka ilgai. Šešiose valstybėse narėse maždaug trečdalis vykdytinų veiksmų nebuvo įvykdyti per Eurostato nustatytą terminą. Vis dėlto, imtyje nenustatėme atvejų, kai atliekant pateiktų duomenų kokybės vertinimą buvo atsižvelgta į vėlavimą vykdyti veiksmus iki nustatyto termino, nors kartais jie apima svarbius klausimus, kurie galėtų turėti įtakos duomenims.

31 Statistinių gebėjimų klausimai (instituciniai susitarimai ir duomenų šaltiniai, inventoriaus padėtis); atsižvelgimas į ankstesnius dialogo vizitus; atsižvelgimas į naujausias ataskaitas – PDP lentelių ir susijusių klausimų analizė; metodiniai klausimai ir specialių valdžios sektoriaus operacijų registravimas (bendro valdžios sektoriaus atskyrimas, 50 % taisyklės taikymas nacionalinėse sąskaitose, kaupimo principo įgyvendinimas ir specialių valdžios sektoriaus operacijų registravimas), kiti klausimai (planuojamos būsimos operacijos, VSFS duomenų perdavimas ir pan.)

6 diagrama

Terminai, per kuriuos buvo paskelbtos vizitų ataskaitos (savaitėmis)

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Eurostato informacija.

Gairės

57

Siekdamas užtikrinti suderintą metodą, Eurostatas teikia metodines gaires valstybėms narėms, kaip turėtų būti registruojami konkretūs bendro valdžios sektoriaus klausimai. Gairės gali būti teikiamos dviem būdais:

- a) valstybės narės gali paprašyti Eurostato konsultacijos dėl sudėtingų klausimų;
- b) atliekant kokybės vertinimą Eurostatas gali susidurti su metodologiniais klausimais, kuriuos reikia paaiškinti. Jei šie klausimai susiję su keliomis valstybėmis narėmis, jis įsteigia specialios paskirties grupę ar rengia Pinigų, finansų ir mokėjimų balanso statistikos komiteto ekspertų konsultacijas.

58

Eurostatas teikia dvišales gaires skyriaus lygmeniu, jei to prašo valstybė narė. Dėl itin sudėtingų klausimų jis taip pat kartais imasi iniciatyvos pateikti gaires. Nors privaloma, apie dvišales konsultacijas ne visuomet pranešama EFK ir jos ne visuomet skelbiamos dėl valstybių narių pageidavimą dėl konfidencialumo. Apie trims iš šešių valstybių narių pateiktas gaires (*ex ante* / *ex post* rekomendacijų forma) nebuvo pranešta EFK ir jos nebuvo paskelbtos Eurostato interneto svetainėje. 2014 m. ir 2015 m. Eurostatas gavo 36 oficialius prašymus pateikti *ex ante* / *ex post* rekomendacijas, iš kurių buvo paskelbtos tik 23. Šių gairių paskelbimas padėtų valstybėms narėms dalintis patirtimi, pagerintų palyginamumą ir skaidrumą.

... ir reikia labiau patikslinti pagrindinius vertinimo proceso aspektus.

59

Kai kurie vertinimo proceso pagrindiniai aspektai yra neaiškūs, pavyzdžiui, vienkartinį ir laikinųjų priemonių nustatymas ir jų numatomo poveikio kiekybinis vertinimas. Šios priemonės gali būti svarbios sprendžiant, ar valstybei narei taikyti PDP ar ne, ir ar pratęsti terminą, skirtą ištaisyti perviršinio deficito padėtį (taip pat žr. 80 dalį).

60

Šių priemonių apibrėžtis yra neaiški gali būti įvairiai interpretuojama. Jos apibrėžiamos kaip „priemonės, turinčios laikiną poveikį biudžetui, kurios nesukuria ilgalaikio biudžeto būklės pokyčio skirtingais laikotarpiais“³² arba kaip „vienkartinės priemonės, kurių poveikis bendro valdžios sektoriaus balansui yra vieneri metai ar vos keli metai“³³, tačiau nėra išsamios jų nustatymo metodikos. Orientacinis sąrašas **4 langelyje** yra paimtas iš ataskaitos „2006 m. EPS viešieji finansai“, lentelėje pateikiami keli priemonių, kurios laikomos vienkartinėmis ir laikinomis, pavyzdžiai.

32 Elgesio kodeksas.

33 „2006 m. EPS viešieji finansai“, II dalis, 4.2 skirsnis. Ataskaita buvo paskelbta *Europos ekonomika* Nr. 3/2006.

4 langelis

2006 m. EPS viešieji finansai (ištrauka)

Deficito mažinimo priemonės

Mokestinė amnestija, susijusi su vienkartinio mokesčio mokėjimu. Tipinis atvejis – vyriausybės suteikia amnestiją, siekiant susigrąžinti kapitalą iš užsienio. Amnestija gali būti susijusi su vienkartinio mokesčiu, kuris gali būti didelis.

Ne finansinio turto pardavimas (nekilnojamojo turto, valstybei priklausančių licencijų ir koncesijų). Žymiausias pavyzdys yra UMTS licencijų pardavimas 2000 m. (kai kuriose šalyse vėlesniais metais).

Laikini teisės aktų pakeitimai išlaidų panaudojimo metu arba pajamos, turinčios teigiamą poveikį bendro valdžios sektoriaus balansui. Tai yra mokesčio tarifų pokyčiai, kurie yra aiškiai nurodyti kaip laikini ir laikini pokyčiai išlaidų panaudojimo ir pajamų surinkimo metu.

Ypatingos pajamos, susijusios su įsipareigojimų mokėti pensiją perdavimu. Šios pajamos atitinka konkrečios bendrovės mokėjamą valdžios sektoriui, mainais į atsakomybės už būsimą pensijų mokėjimo savo darbuotojams perdavimą. Vienkartinės išmokos dydis priklauso nuo valdžios sektoriaus įsipareigojimų mokėti pensiją vertės ir yra potencialiai svarbus.

Pajamų ar išlaidų pokyčiai po teismo ar kitos institucijos sprendimų. Šios priemonės – tai, pavyzdžiui, Komisijos priimtas sprendimas atlyginti subsidijas bendram valdžios sektoriui.

Pakeitimo vertybiniais popieriais operacijos, turinčios teigiamą poveikį bendro valdžios sektoriaus balansui.

Ypatingos pajamos ir valstybinių įmonių.

Deficitą didinančios priemonės

Trumpalaikės neatidėliotinos išlaidos, susijusios su didelėmis stichinėmis nelaimėmis ar kitais ypatingais įvykiais (pavyzdžiui, karo veiksmams ir kt.). Patirtis rodo, kad šių išlaidų ypatingumas labai priklauso nuo šalies dydžio.

Pajamų ar išlaidų pokyčiai po teismo ar Komisijos sprendimų.

61

Kitas svarbus aspektas, kurį reikia patikslinti, yra „netikėti neigiami ekonominiai įvykiai, turintys didelį nepalankų poveikį valstybės finansams“ klausimas (žr. 24 dalį). Nors „didelio nepalankaus poveikio valstybės finansams“ apibrėžtis naudojama vidaus tikslais, „netikėtų neigiamų ekonominių įvykių“ sąvoka niekuomet nebuvo apibrėžta³⁴.

62

Nors neįmanoma išsamiai apibrėžti konkrečios šalies aplinkybių, kurioms gali būti taikoma ši sąvoka, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad tokie įvykiai dėl savo pobūdžio yra nenumatomi, reikalingi kriterijai, siekiant pateikti tam tikras gaires. Dėl apibrėžties ir gairių stygiaus vertindama Prancūziją 2013 m. Komisija netikėtai žemą ekonominį augimą klasifikavo kaip „netikėtą neigiamą įvykį“, tačiau tai pagrįsti yra sudėtinga.

Duomenų kokybės vertinimams ir ekonominėms analizėms trūksta skaidrumo, analizės atliktos pagal taisykles, tačiau daugiau dėmesio skirta valdžios sektoriaus deficitui, o ne skolai

63

Šiame skyriuje nagrinėjamas Komisijos išlygų ir rekomendacijų skaidrumas, objektyvumas ir praktiškumas.

Eurostato kriterijai dėl išlygų ir duomenų pakeitimų nėra pakankamai skaidrūs ir objektyvūs

64

Eurostatas gali pareikšti išlygas ar atlikti pakeitimus, jei jis mano, kad iškyla pavojus duomenų kokybei. 2008–2014 m. Eurostatas nustatė dvylika išlygų ir atliko duomenų pataisymus dešimčia atvejų, iš kurių nė vienas nebuvo susijęs su mūsų tikrinta valstybe nare. Atsižvelgiant į didelį vykdytinų veiksmų skaičių, Eurostatas pareiškia išlygas pakankamai retai.

34 Remiantis Ekonomikos ir finansų reikalų GD vadovo dėl SAP vidaus versija.

65

Jis aiškiai nenustatė kriterijų dėl išlygų ar valstybių narių duomenų pakeitimo, o procedūra yra pagrįsta profesine nuovoka. Kai kuriais atvejais, kai Eurostatas nustatė metodologines problemas, priežastys, kodėl nebuvo pareikšta jokia išlyga, nebuvo tinkamai dokumentuotos, įskaitant galimą poveikį duomenims apie deficitą ir skolą. **5 langelyje** pateikti kai kurie susiję atvejai.

5 langelis

Keli atvejų, kurie gali turėti įtakos duomenims apie deficitą ir skolą, kurie nebuvo tinkamai dokumentuoti, pavyzdžiai**Čekija**

- rinkos / ne rinkos kriterijaus testas nebuvo dažnas ir daug viešųjų įstaigų (bendrovių) nebuvo testuotos.

Prancūzija

- valdžios sektoriaus vieneto gauta suma, skirta padengti branduolinių įrenginių eksploatacijos nutraukimo išlaidas (1.6 milijardo (0,1 % BVP) 2004 m.).
- neišsamumas vietos valdžios sektoriuje.

Vokietija

- ne rinkos ūkio vienetai nėra priskiriami bendram valdžios sektoriui nuo pirmųjų jų ne rinkos statuso metų.
- nėra išsamių duomenų, skirtų kapitalo injekcijų, išvestinių finansinių priemonių ir paskirstymų analizei.

Malta

- Malitos ir Miesto vartų projektas.

Italija

- bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo registravimas nepagrįstas kaupimo didelių investicijų sumų atveju.

Išsamesnė informacija pateikta **IV priede**.

Ekonomikos ir finansų reikalų GD analizės atliekamos laikantis taisyklių, ...

66

Kai pradėdama PDP, Ekonomikos ir finansų reikalų GD rengia analizes, kurios naudojamos kaip pagrindas vėlesniems PDP sprendimams, ir teikia rekomendacijas. Kai vykdoma procedūra, jis jas atlieka po reguliarių veiksmingų veiksmų vertinimų (žr. 22 dalį). Šių analizių rezultatai pateikiami naujoms procedūroms ataskaitoje pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį, arba, vykdomų procedūrų atveju, Komisijos vidaus dokumente.

67

PDP bus pradėta, vadovaujantis SESV nuostatomis³⁵, Komisijai išnagrinėjus, kaip valstybė narė laikosi biudžetinės drausmės pagal deficito ir skolos kriterijus. Šiuo tikslu Ekonomikos ir finansų reikalų GD stebi biudžeto būklės ir valstybės skolos dydžio pokyčius kiekvienoje valstybėje narėje, remdamasis faktiniais duomenimis, valstybės narės stabilumo ar konvergencijos programoje pateiktais planais ir Komisijos prognozėmis. SESV Protokole Nr. 12 nustatytų ribų pažeidimas nėra automatiškai susijęs su PDP pradžia, kadangi turi būti atsižvelgiama į kitus svarbius veiksnius. Tai yra atviras ekonominių rodiklių, kurie yra suskirstyti į grupes pagal vidutinės trukmės ekonomikos, biudžeto ir valstybės skolos būklę³⁶, sąrašas, bei kiti svarbūs valstybės narės nurodyti veiksniai. 126 straipsnio 3 dalies ataskaitose peržiūrėtos visos pirmiau minėtos temos.

... tačiau taikant PDP iki šiol daugiau dėmesio skirta valdžios sektoriaus deficitui, o ne skolai.

68

Skolos kriterijus nustatytas tik 2012 m., jis vis dar yra palaipsniui įgyvendinamas ir visoms valstybėms narėms bus taikomas tik nuo mažiausiai 2020 m. Iki 2011 m. lapkričio mėn. pradėtos perviršinio deficito procedūros turi būti panaikintos tik pagal deficito kriterijų, po to bus taikoma pereinamoji trejų metų priemonė skolai. **6 langelyje** parodyta, kaip skolos kriterijus kito nuo Maastrichto sutarties.

35 126 straipsnio 2 dalis.

36 Dėl išsamaus sąrašo, žr. Reglamento (EB) Nr. 1467/97 2 straipsnio 3 dalį.

Skolos kriterijaus kitimas

Europos Sąjungos sutarties, pasirašytos Maastrichte 1992 m., protokole Nr. 12 nustatyta valdžios sektoriaus deficito riba, kuri sudaro 3 % BVP, ir skolos riba, kuri sudaro 60 % BVP, arba santykis, kuris „pakankamai mažėja ir tinkamu tempu artėja prie pamatinės vertės“.

Jei metinė nominali BVP augimo norma yra 5 %, 3 % BVP deficitas ilgainiui stabilizuos skolos ir BVP santykį ties 60 %. Jei santykis viršija 60 %, 3 % deficitas paskatins metinį skolos santykio sumažinimą viena dvidešimtąja skirtumo, palyginti su 60 % pamatine verte. Kitaip tariant, didžiausias dėmesys deficitui buvo laikomas pakankamu, siekiant užtikrinti pastovų skolos mažinimą, ir daugelį metų buvo manoma, kad nebūtina tiksliau apibrėžti konvergencijos tempą su pamatine verte.

Nuo 2008 m. krizės 5 % metinio nominalaus BVP augimo prielaida aiškiai buvo nerealistiška (žr. **V priedą**). Todėl 3 % BVP deficitas daugiau automatiškai nebereikia konvergencijos su 60 % skolos ir BVP santykiu (pavyzdžiui, esant nominaliai metinei 3 % augimo normai ir 3 % deficitui, skolos ir BVP santykis stabilizuosis ties 100 %). Dėl šios priežasties buvo patikslintas skolos kriterijus.

Tikslesnė apibrėžtis buvo pateikta 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 1177/2011 1 straipsnio 2 dalies b punkte: „[skolos santykis su BVP] pakankamai mažėja ir tinkamu tempu artėja prie pamatinės vertės [...], jei per pastaruosius trejus metus skirtumas, palyginti su pamatine verte, per metus vidutiniškai mažėja viena dvidešimtąja, kaip lyginamuoju dydžiu [...]“.

Vis dėlto, 23 valstybėms narėms, kurioms perviršinio deficito procedūra taikoma nuo 2011 m. lapkričio mėn., nustatyta pereinamojo laikotarpio taisyklė trejų metų laikotarpiui po to, kai panaikinama atitinkama PDP. Todėl naujas skolos kriterijus nebus visuotinai taikomas visoms valstybėms mažiausiai iki 2020 m. (taip pat žr. **1 lentelę**).

69

Nuo 2011 m. taisyklė buvo ta, kad valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis atitinka skolos kriterijų, jei neviršija pamatinės vertės (60 % BVP), arba jei skirtumas, palyginti su pamatine verte, trejus metus mažėja vidutiniškai viena dvidešimtąja per metus atsižvelgiant į retrospektyvų, perspektyvų ar ciklinį koregavimą.

70

Priimtinas skolos ir BVP santykio mažinimo tempas yra tas, kuris būtų taikomas, neatsižvelgiant į pradinį skolos lygį, kai valdžios sektoriaus deficitas sudarė 3 % BVP, o nominalus metinis augimas – 5 %. Kadangi nuo 2008 m. nominalus augimas nuolat buvo mažesnis nei 5 %, siekiant atitikti skolos lyginamąjį dydį, valdžios sektoriaus deficitas turi būti mažesnis nei 3 % BVP – tuomet didesni pradinės skolos lygiai, įtraukti į pirminio deficito tikslą, vis dar bus didesni. Konvergencijos reikalavimai šiuo atveju yra ypatingai rimtas sunkumas labai įsiskolinusioms valstybėms narėms.

71

4 lentelėje naudojame Komisijos duomenis ir prognozes³⁷, susijusias su skolos ir BVP santykiu nuo 2013 m. iki 2020 m., siekiant apskaičiuoti metinį santykį, susijusį su atitiktimi skolos lyginamajam penkiose mūsų imties šalyse³⁸. Tik Vokietija ir Malta, kuriose skola svyruoja apie 70 % BVP, atitinka skolos kriterijų nagrinėjamu laikotarpiu. Prognozuojama, kad Kipras, kuriam 2013 m. balandžio mėn. buvo nustatyta finansinės pagalbos programa, atitiks skolos lyginamąjį dydį 2018 m. Tikimasi, kad Prancūzija, kuriai PDP pradėta taikyti 2009 m. balandžio mėn. ir kuriai procedūrą tikimasi baigti 2017 m. pabaigoje, turėtų atitikti skolos kriterijų, pasibaigus trejų metų pereinamajam laikotarpiui po PDP panaikinimo (t. y. 2020 m.). Tačiau su 96,5 % skolos ir BVP santykiu 2015 m. nesitikima, kad Prancūzija iki 2020 m. atitiks skolos kriterijų. Kaip ir Prancūzijoje, Komisija numato, kad Italijos skolos ir BVP santykis visais laikotarpio metais taip pat viršys didžiausią priimtina lyginamąjį dydį. Darant prielaidą, kad pasitvirtins Komisijos numatytas scenarijus, Italija, kurioje 2015 m. skolos ir BVP santykis buvo 133,0 %, negalės atitikti skolos lyginamojo dydžio iki 2020 m. – ir yra *prima facie* pažeidžiant skolos kriterijų.

37 Duomenys apie Vokietiją, Italiją, Prancūziją ir Maltą atitinka pradinį scenarijų, kurį Komisija naudoja savo 2015 m. fiskalinio tvarumo ataskaitoje. Komisija nepateikia duomenų apie Kiprą, kadangi šioje šalyje vykdoma finansinės pagalbos teikimo programa. Duomenys apie Kiprą paimti iš TVF IV straipsnio ataskaitos dėl Kipro (TVF šalies ataskaita Nr. 14/313, 2014 m. spalio mėn.).

38 Išskyrus Čekiją, kurioje skolos ir BVP santykis yra mažesnis nei 60 % riba.

4 lentelė

Skolos kitimas pagal Komisijos pradinį scenarijų, palyginti su lyginamuoju dydžiu (visi dydžiai %)

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
VOKIETIJA	Skolos ir BVP santykis (EK)	77,4	74,9	71,4	68,5	65,6	63,0	60,6	58,2
	Skolos ir BVP santykis (lyginamasis dydis)				73,1	70,4	67,6	65,1	62,7
PRANCŪZIJA	Skolos ir BVP santykis (EK)	92,3	95,6	96,5	97,1	97,4	97,8	97,8	97,4
	Skolos ir BVP santykis (lyginamasis dydis)				91,5	92,9	93,4	93,8	94,0
ITALIJA	Skolos ir BVP santykis (EK)	128,8	132,3	133,0	132,2	130,0	128,2	126,0	123,5
	Skolos ir BVP santykis (lyginamasis dydis)				124,5	125,5	124,7	123,3	121,4
KIPRAS	Skolos ir BVP santykis (EK)	111,5	117,4	126,0	122,5	116,4	111,1	106,5	102,6
	Skolos ir BVP santykis (lyginamasis dydis)				112,9	116,1	115,5	111,0	106,2
MALTA	Skolos ir BVP santykis (EK)	69,6	68,3	65,9	63,2	61,0	59,2	58,1	57,4
	Skolos ir BVP santykis (lyginamasis dydis)				67,1	65,2	63,0	61,0	59,4

Šaltinis: Audito Rūmų modeliavimas remiantis EK duomenimis - geltonai paryškintos eilutės rodo, kad tais metais prognozuojama, kad valstybė narė atitiks skolos lyginamąjį dydį.

Sudėtinga nagrinėti Komisijos analizes, ...

72

Atitinkamų veiksmų (žr. 14 dalies ii) punktą), į kuriuos Komisija gali atsižvelgti atlikdama savo analizes, skaičius potencialiai yra neribotas. Kadangi nėra metodologinės sistemos, skirtos įvertinti šių veiksmų poveikį vertinime, visos išvados yra paliekamos Komisijos ekonominei nuovokai. Nežiūrint į tai, kad tam tikri atvejai gali reikalausti labiau kokybinio metodo, paremto ekspertų žiniomis, sunku suprasti, kaip Komisijos ekonominės nuovokos galimybės taikomos kitiems veiksniams.

73

Keturiuose iš devynių tikrintų 126 straipsnio 3 dalies ataskaitų Komisija padarė išvadą, kad atitinkami veiksniai atspindi ar tikriausiai atspindi „įvairių padėtį“³⁹, o trijose kitose ataskaitose daroma išvada, kad atitinkami veiksniai atspindi ar tikriausiai atspindi tinkamą ar santykinai tinkamą padėtį⁴⁰. Tačiau šių išvadų pagrindas neaiškus, kaip ir šios analizės poveikis galutiniam sprendimui, ar valstybei narei taikyti PDP ar ne, ar pratęsti PDP terminą.

...neturint galimybės naudotis visais duomenimis, neįmanoma atkartoti susijusių skaičiavimų, ...

74

Dažnai nebuvo lengvai prieinama informacija apie duomenis, kuriuos Komisija naudojo savo skaičiavimams. Šį nustatytą faktą patvirtina ir kai kurių aplankytų valstybių narių nacionalinių institucijų atstovai.

75

Pavyzdžiui, peržiūrėtų rekomendacijų atveju informacija Komisijos atitinkamų tarnybų darbo dokumente nebuvo pakankama, kad būtų galima atkartoti skaičiavimus, susijusius su fiskalinėmis pastangomis, ir kitus kintamuosius, kurie yra labai svarbūs vertinant valstybių narių atitiktį pirminėms rekomendacijoms. Atsižvelgiant į tai, darbo dokumente, kuriuo grindžiama Komisijos rekomendacija pratęsti PDP terminą 2015 m. vasario mėn. Prancūzijoje, nebuvo duomenų, pagrindžiančių pradinį scenarijų⁴¹, ar jokios informacijos apie papildomas diskrecines pajamų priemones, nors šie duomenys yra būtini atkartojant veiksmingų priemonių, susijusių su pratęsimu, vertinimą.

39 Čekija (2009 10 07), Italija (2009 10 07), Kipras (2015 05 12), Malta (2009 05 13).

40 Vokietija (2009 10 07), Prancūzija (2009 02 18), Malta (2009 02 18).

41 Pradinis scenarijus buvo paremtas 2013 m. pavasario prognoze, susijusia su 2013 m. PDP rekomendacijomis.

... o sprendimai ne visada yra pakankamai pagrįsti objektyviais įrodymais.

76

Mes peržiūrėjome Komisijos analizę, susijusią su Tarybos PDP sprendimais ir rekomendacijomis į imtį įtrauktų valstybių narių. Teisinė sistema, pagal kurią būtų reglamentuojami PDP sprendimai ir rekomendacijos, suteikia pakankamai daug lankstumo interpretacijoms ir taikymui. Taip yra vertinant Italijos padėtį 2015 02 27 126 straipsnio 3 dalies ataskaitoje, kurioje daroma išvada, kad skolos kriterijus turėtų būti laikomas įvykdytu. **7 langelyje** apibendrinama mūsų atvejo analizė.

Atitiktis skolos kriterijui – Italija

Italijai PDP taikoma nuo 2009 m. lapkričio mėn. Ši procedūra buvo panaikinta 2013 m. gegužės mėn. Po to buvo reikalaujama, kad Italija laikytųsi trejų metų pereinamojo laikotarpio taisyklės dėl skolos kriterijaus. 2015 m. vasario mėn. Komisija atliko vertinimą ir padarė išvadą, kad valstybė narė yra *prima facie* pažeidžiant skolos kriterijų.

Tačiau atsižvelgus į atitinkamus veiksnius, ir nepaisant to, kad skolos ir BVP santykis vis didėjo, Komisijos vertinimu Italija atitinka skolos kriterijų. Sprendime nurodyti trys pagrindiniai veiksniai:

- i) Dabartinė nepalanki ekonominė padėtis, kuriai būdinga labai maža infliacija ir dėl kurios skolos taisyklės laikymasis yra ypač sudėtingas.

Mūsų analizė: taikant skolos koregavimo lyginamąjį dydį jau atsižvelgiama į ekonomikos ciklo poveikį skolos mažinimo tempui. Atitinkamos taisyklės nustatytos Ekonomikos ir finansų komiteto pakaitiniams nariams skirtame rašte „Skolos kriterijaus užtikrinimas perviršinio deficito procedūroje.“ Pagal šį dokumentą aišku, kad skolos koregavimas cikle taip pat įtraukiamas į kainų kitimą, kuris sureguliuavimo ciklo veiksmų ir kainos, kuris gaunamas pagal BVP kainų defliatorių.

- ii) Vidutinės trukmės biudžeto tikslo (VTBT) arba jo koregavimo plano laikymasis. Remiantis Ekonomikos ir finansų reikalų GD, griežta atitiktis ar konvergencija VTBT, normaliomis makroekonominėmis aplinkybėmis, yra susijusi su skolos kriterijaus laikymusi vidutinės trukmės laikotarpiu ir skolos tvarumo atveju.

Mūsų analizė: remiantis 2015 m. žiemos EEP, Italija 2014 m. atitiko VTBT (ta prasme, kad, kadangi jos ekonomika buvo recesijoje, ji neprivalėjo atlikti jokio koregavimo siekiant VTBT – struktūrinis balansas faktiškai sumažėjo 0,2 %), ir buvo prognozuojama, kad 2015 m. bus taip pat. Vis dėlto, nors 2015 m. žiemos EEP taip pat apima 2016 m., vertinimo metu atsižvelgiama tik į 2014 m. ir 2015 m. Pagal Komisijos prognozes Italija neatitiks koregavimo VTBT plano 2016 m. (struktūrinių pastangų prognozė sudaro -0,2 %, palyginti su privalomais +0,5 %). Todėl nebuvo prognozuojama, kad Italija atitiks „griežto privalomo koregavimo, siekiant VTBT, sąlygą“.

- iii) Struktūrinės reformos: 2015 m. sausio mėn. komunikate⁴² Komisija paaiškino, kad atitinkami veiksniai, į kuriuos reikia atsižvelgti priimant sprendimą nepradėti PDP, apima dideles struktūrines reformas, turinčias tiesioginį ilgalaikį teigiamą poveikį biudžetui ir pakankamai išsamiai planuojamas valstybės narės. Pagal Ekonomikos ir finansų reikalų GD, Italija padarė pažangą įgyvendinant plataus užmojo reformų darbotvarkę ir priemones, „kurios turėtų daryti teigiamą poveikį augimui ir viešųjų finansų tvarumui“.

Mūsų analizė: komunikate kiekybiškai neįvertinamos sąvokos „didelis teigiamas poveikis augimui“ ir „ilgalaikis teigiamas poveikis biudžetui“. Pati Italija kiekybiškai įvertino numatomą reformų poveikį augimui, tačiau ne ilgalaikį poveikį biudžetui. Be to, Komisija nepritarė kai kurioms prielaidoms, kuriomis pagrįstas Italijos teigiamo poveikio augimui vertinimas, ir tik nurodė, kad „šių rezultatų nepatvirtino nacionalinė nepriklausoma įstaiga ir jie gali rodyti pernelyg didelį reformų poveikį“. Pagaliau nėra nustatytos metodologinės sistemos, pagal kurią galima paaiškinti, kaip reformų biudžeto išlaidos turėtų būti numatomos ir įvertinamos atitikties skolos kriterijui vertinime.

⁴² 2015 m. sausio 13 d. COM(2015) 12 final „Geriausias pasinaudojimas lankstumu, kurį suteikia galiojančios stabilumo ir augimo pakto taisyklės“.

77

Mes dėmesį skyrėme Italijai, kadangi iš visų į imtį įtrauktų valstybių narių ji buvo vienintelė, kurioje nebuvo pradėta PDP, nors šalis nesilaikė skolos lyginamojo dydžio; sprendimas padarytas atsižvelgiant į kitų susijusių veiksnių analizės rezultatus. Kitų penkių valstybių narių atveju Čekijos skolos ir BVP santykis yra mažesnis už ribą, o Vokietija šiuo metu atitinka skolos lyginamąjį dydį. Maltai PDP taikoma nuo 2013 m., kai ji nesilaikė skolos reikalavimo, iki 2015 m., kai ji pradėjo atitikti deficito ir skolos reikalavimus. Skirtingos priežiūros taisyklės taikomos Kiprui, kadangi jam 2013 m. balandžio mėn. buvo nustatyta finansinės pagalbos programa. Prancūzijos atveju, kuriai PDP taikoma nuo 2009 m., pagal Reglamentą Nr. 1467/97 skolos kriterijus bus taikomas tik tuomet, kai valstybei narei baigsis PDP, t. y. ne anksčiau kaip 2018 m.

78

Italijos atveju Komisija pasinaudojo galimybe taikyti atitinkamus veiksnus, siekiant išvengti PDP taikymo valstybėje narėje, kuri, labai mažai tikėtina, atitiktų skolos lyginamąjį dydį. Kitaip tariant, vietoje to, kad atsižvelgtų į esmines priežastis, dėl kurių atitiktis lyginamajam dydžiui buvo labai sudėtinga (pavyzdžiui, neatsižvelgiama į pradinį skolos lygį), Komisija sumažino problemą, pabrėždama atitinkamus veiksnus, dėl kurių griežta atitiktis lyginamajam dydžiui, nebuvo tokia svarbi.

79

Trijose iš šešių į imtį įtrauktų valstybių narių, PDP terminas buvo pratęstas ir buvo pateiktos peržiūrėtos rekomendacijos (žr. **5 lentelę**).

5 lentelė

Peržiūrėtos rekomendacijos

	Pirminės rekomendacijos			Peržiūrėtos rekomendacijos				
	Data	Terminas	Vidutinės metinės fiskalinės pastangos	Komisijos vertinimo data	Rekomendacijos data	Pratęsimas	Terminas	Vidutinės metinės fiskalinės pastangos
Prancūzija	2009 m. balandžio mėn.	2012 m.	Ne mažiau kaip 1 % BVP nuo 2010 m.	2009 m. lapkričio mėn.	2009 m. lapkričio mėn.	1 metai	2013 m.	Daugiau kaip 1 % BVP 2010–2013 m. laikotarpiu
				2013 m. gegužės mėn.	2013 m. birželio mėn.	2 metai	2015 m.	1,3 % BVP 2013 m., 0,8 % BVP 2014 m., 0,8 % BVP 2015 m.
				2015 m. vasario mėn.	2015 m. kovo mėn.	2 metai	vėliausiai 2017 m.	0,5 % BVP 2015 m., 0,8 % BVP 2016 m., 0,9 % BVP 2017 m.
Kipras	2010 m. liepos mėn.	2012 m.	Ne mažiau kaip 1,5 % BVP 2011 – 2012 m. laikotarpiu	2013 m. gegužės mėn.	2013 m. gegužės mėn.	4 metai	2016 m.	Nenurodyta
Malta	2009 m. liepos mėn.	2010 m.	Nenurodyta	2010 m. vasario mėn.	2010 m. vasario mėn.	1 metai	2011 m.	0,7 % BVP 2011 m.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

80

Mes manome, kad analizė, susijusi su 2015 m. kovo mėn. PDP pratęsimu Prancūzijoje, remiantis 2015 m. žiemos prognoze, nebuvo visiškai skaidri. Visų pirma patikslinta rekomendacija buvo pagrįsta vertinimu „iš apačios į viršų“, pagal kurį „remiantis turimais įrodymais negalima daryti išvados, kad rekomenduotos pastangos nebuvo taikytos 2013 ir 2014 m.“⁴³ Tai nepaisant fakto, kad struktūrinių pastangų apskaičiavimas apėmė diskrecinių pajamų priemonių poveikį⁴⁴, į kurį, kadangi jis trumpalaikis (finansinis poveikis nuo 2014 iki 2016 m.), negalėjo būti atsižvelgta. Aptariamų priemonių vertė buvo 0,1 % BVP. Kitaip struktūrinės pastangos būtų mažesnės už 1,1 %, kad būtų galima pratęsti PDP terminą.

81

Be to, Komisija atgaline data nustatė, kad Prancūzija įvykdė reikalavimus, ir remdamasi šia atitiktimi pagrindė termino pratęsimą, suteikdama galimybę lėtesniu tempu sumažinti deficitą žemiau ribos. Tačiau šis vertinimas buvo grindžiamas tik 2013 ir 2014 m. duomenimis. Komisijos vertinime nebuvo atsižvelgta į turimas 2015 m. prognozes, kurios rodė, kad Prancūzija neįvykdys savo tikslų (žr. **VI priedą**).

82

Pagal SAP vadovą, veiksmingų priemonių vertinimas turi būti paankstintas, jei yra rizika, kad suėjus terminui rezultatų duomenys parodys, kad nominalaus deficito tikslas nebuvo pasiektas. Šios rekomendacijos tikslas – išvengti bet kokio prieštaravimo tarp Reglamento Nr. 1467/97 10 straipsnio 3 dalies, pagal kurią turi būti nedelsiant paspartintas PDP vykdymas, jei atsižvelgiant į rezultatų duomenis, nominalus tikslas nėra įvykdomas, ir to paties reglamento 3 straipsnio 5 dalies, pagal kurią leidžiama pratęsti terminą, remiantis tuo, kad buvo imtasi veiksmingų priemonių (t. y. valstybės narės pasiekė būtinas fiskalines pastangas, remiantis rodikliais „iš viršaus į apačią“ ir (arba) „iš apačios į viršų“). Vis dėlto, pagal vertinimo metu turėtą informaciją, nebuvo požymių, kad iki 2015 m. pabaigos termino Prancūzija turėtų įvykdyti nominalius arba struktūrinius rodiklius. Todėl užuot pratęsusi terminą Komisija turėjo paskelbti išankstinį įspėjimą (pateikdama atskirą rekomendaciją) ar paspartinti procedūrą.

43 SWD(2015) 19 final, 2015 m. vasario 27 d., p. 18.

44 Įmonių pajamų mokesčio specialaus įnašo padidėjimas nuo 5 % iki 10,7 % („*Contribution exceptionnelle sur l'impôt sur les sociétés*“). Priemonė buvo pradėta taikyti 2013 m. gruodžio 29 d. ir galios iki 2016 m. gruodžio 30 d.

83

Vertindama Italiją ir Prancūziją Komisija pasinaudojo SAP taisyklių suteiktu dideliu lankstumu ir traktavimo laisve.

Be to, buvo nepaaiškinamų skirtumų tarp PDP sprendimų ir rekomendacijų, kuriuos priėmė Taryba ir kuriuos pasiūlė Komisija

84

Mes palyginome PDP sprendimus ir rekomendacijas, kuriuos galutinėje redakcijoje patvirtino Taryba ir kuriuos pasiūlė Komisija, ir nustatėme keletą skirtumų, kurių atsiradimo priežasčių turimuose dokumentuose nebuvo nurodyta. Pavyzdžiui, Kipro atveju (2010/07/06) Komisijos rekomendacija buvo 1,75 % BVP 2010–2012 m. laikotarpiu. Tarybos rekomendacijoje šis pasiūlymas buvo pakeistas į 1,5 % BVP 2011–2012 m. laikotarpiu. Žr. svarbiausių neatitikimų sąrašą **VII priede**.

PDP taisomieji ir priežiūros veiksmai: valstybių narių ataskaitų teikimas, Komisijos vykdomas stebėjimas ir priežiūra

Valstybių narių ataskaitų dėl taisomųjų veiksmų teikimas galėtų būti pagerintas

Valstybių narių ataskaitos dėl PDP taisomųjų veiksmų nesuteikia Komisijai pakankamai plataus ir tvirto pagrindo vykdyti savo stebėjimo ir priežiūros užduotis

85

„Šešių dokumentų rinkinyje“ ir „dviejų dokumentų rinkinyje“ buvo įvesti nauji ataskaitų teikimo reikalavimai siekiant sustiprinti PDP stebėjimą (žr. **7 diagramą**). Tačiau nėra jokių teisinių priemonių, kurios užtikrintų, kad valstybės narės laikytųsi šių ataskaitų teikimo reikalavimų. Todėl Komisija nesiima jokių veiksmų prieš privalomos informacijos nepateikiančias valstybes nares. Be to, mūsų analizė parodė, kad Komisija į šį klausimą neatkreipė Europos Parlamento ir Tarybos dėmesio savo 2014 m. lapkričio mėn. ekonomikos valdymo ir „šešių dokumentų rinkinio“ ir „dviejų dokumentų rinkinio“ taikymo apžvalgoje. Į mūsų imtį įtrauktos valstybės narės, kurioms taikomi nauji ataskaitų teikimo reikalavimai⁴⁵, ne visada jų laikėsi (žr. pavyzdžius **8 diagramoje**).

45 Prancūzija ir Malta.

7 diagrama

Nauji ataskaitų teikimo reikalavimai, nustatyti „šešių dokumentų rinkinyje“ ir „dviejų dokumentų rinkinyje“

„Šešių dokumentų rinkinys“
(2011 m. lapkričio mėn.)

- Ataskaita dėl vykdytų veiksmų
(atsižvelgiant į Tarybos rekomendacijas / pranešimą)

„Dviejų dokumentų rinkinys“
(2013 m. gegužės mėn.)

- Ekonominės partnerystės programa
- Metų laikotarpio biudžeto vykdymo ataskaita
- Taikytų priemonių ataskaita
(atsižvelgiant į AKR)

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

Valstybių narių ataskaitų teikimo reikalavimų nesilaikymo pavyzdžiai

➔ 2013 m. spalio mėn. *Prancūzija* turėjo pateikti tris PDP dokumentus:

Prancūzija dokumentą turėjo pateikti 2013 m.	Nustatyti faktai
i) Metų laikotarpio biudžeto vykdymo ataskaita	Prancūzija šio dokumento Komisijai nepateikė.
ii) Ataskaita dėl vykdytų veiksmų	Prancūzija pateikė ištrauką iš savo 2014 m. biudžeto projekto, kuris turėjo atstoti ataskaitą dėl vykdytų veiksmų ir ekonominės partnerystės programą. Tačiau ištrauka neatitinka reikalaujamo ekonominės partnerystės programos formato ir turinio; joje taip pat nėra atskleista pakankamai informacijos apie taikomąsias priemones paskutiniaisiais laikotarpio metais, kaip reikalaujama nurodyti ataskaitoje dėl vykdytų veiksmų.
iii) Ekonominės partnerystės programa	

➔ 2014 m. *Prancūzija* ir *Malta* turėjo pateikti šias ataskaitas:

Dokumentas turėjo būti pateiktas 2014 m.	Nustatyti faktai
<i>Prancūzija</i> : dvi metų laikotarpio biudžeto vykdymo ataskaitos	Prancūzija dokumentų nepateikė.
<i>Prancūzija</i> : ataskaita dėl taikytų priemonių	Komisija Prancūzijos paprašė pranešti apie taikytas priemones tik savo artimiausioje stabilumo programoje (2014 m.), o ne taikytų priemonių ataskaitoje, kaip to reikalaujama pagal Reglamentą Nr. 473/2013. Valstybė narė pateikė kai kurią informaciją savo 2014 m. stabilumo programoje, bet ji nebuvo tokia detali, kaip reikalaujama pagal reglamentą.
<i>Malta</i> : dvi metų laikotarpio biudžeto vykdymo ataskaitos	Malta atsiuntė abu dokumentus, bet ataskaitoje nebuvo pateikta reikalaujamų duomenų apie metų laikotarpio diskrecinių priemonių poveikį biudžetui 2014 m.

86

Išskyrus Kiprą (po to, kai jis 2013 m. pritarė finansinės pagalbos programai), taisomosios priemonės buvo nepakankamai išsamios ir (arba) jų fiskalinis poveikis buvo nepakankamai aiškiai apibrėžtas ar paaiškintas (žr. **8 langelį**), kad Komisija galėtų vykdyti veiksmingą priežiūrą.

87

Be to, nustatyti Europos ekonominės prognozės parengimo terminai nėra suderinti su nacionaliniais biudžeto terminais. Dėl to dažnai atsiranda neatitikimų tarp Komisijos prognozių ir nacionalinio biudžeto prognozių, o kartu tarp biudžeto tikslų ir privalomų PDP koregavimo planų.

8 langelis

Nepakankamo taisomųjų priemonių išsamumo pavyzdžiai

- **Čekijos** nacionalinėje reformų programoje (2012 m.) buvo pateiktas priemonių sąrašas: planuotų, įgyvendintų, taip pat įgyvendintų priemonių, kurių numatomas finansinis poveikis pasireikš 2013 ir 2014 m. Tačiau programoje nebuvo nurodytas įvertintas šių priemonių fiskalinis poveikis.
- **Čekijos** konvergencijos programoje (2012 m.) buvo pateikta lentelė, kurioje nurodytas 2013–2015 m. numatytų priemonių fiskalinis poveikis. Tačiau tekste pateiktų duomenų nebuvo galima susieti su informacija lentelėje. Be to, vienu atveju nebuvo detalios informacijos apie siūlomas taisomąsias priemones.
- **Maltos** ataskaitoje dėl įvykdytų veiksmų (2013 m.) buvo nurodytos 2013 m. taisomosios priemonės, bet informacija apie 2014 m. priemones buvo nekonkreči. Vietoj išsamios informacijos ataskaitoje buvo kalbama tik apie būsimą biudžetą. Todėl Komisijos vertinimas⁴⁶ neapėmė planuojamų priemonių (jos nebuvo įtrauktos iki žiemos prognozės), o tai silpnino pagrindą veiksmingam stebėjimui ir priežiūrai.
- **Prancūzijos** stabilumo programoje 2010–2014 m. nebuvo pakankamai detaliai aprašytos kiekvienų metų taisomosios priemonės⁴⁷. Todėl Komisija neturėjo pakankamo pagrindo vykdyti veiksmingą priežiūrą ar priimti veiksmingus sprendimus.

⁴⁶ Paskelbtas 2013 m. lapkričio 5 d. ir paremtas rudens prognoze.

⁴⁷ Kiekviena paeiliui einanti stabilumo programa taikoma trejus metus. Prancūzija sistemingai teikė išsamius duomenis apie pirmus, bet ne antrus arba trečius metus.

Komisijos stebėjimui ir priežiūrai taikomos vis sudėtingesnės taisyklės, jiems trūksta skaidrumo ir jie suteikia ribotas galimybes įvertinti struktūrinių reformų poveikį

88

Šiame skirsnyje aprašytos veiksmingų priemonių vertinimo taisyklės ir procedūra, nagrinėjama Komisijos vertinimų kokybė ir aptariamas pastarojo meto pokyčių poveikis.

89

Veiksmingų priemonių vertinimo taisyklės buvo plėtojamos remiantis:

- i) SAP reformomis, įvykusiomis 2005 ir 2011 m., kurios papildė pirminį deficito lyginamąjį standartą (3 % – 1997 m. SAP) struktūriniu balansu paremtu metodu „iš viršaus į apačią“; ir
- ii) papildomomis aiškinamosiomis gairėmis, kurias Taryba patvirtino 2014 m., įskaitant vertinimo metodiką „iš apačios į viršų“.

90

PDP rekomendacijų vykdymas tikrinamas įvertinant, ar, remiantis faktiniais duomenimis ir Komisijos prognozėmis, valstybė narė vykdo metinius deficito tikslus. Jei valstybė narė jų nevykdo, atliekamas veiksmingų priemonių vertinimas taikant „iš viršaus į apačią“ ir „iš apačios į viršų“ metodus (žr. **9 langelį**).

Veiksmingų priemonių vertinimas

Metodas „iš viršaus į apačią“

Jei metiniai deficito tikslai nėra įvykdyti, taikant metodą „iš viršaus į apačią“ įvertinama, ar valstybė narė pasiekė struktūrinį balanso pagerėjimą („rekomenduojamas fiskalines pastangas“ R), kurio reikalaujama PDP rekomendacijose.

Tai daroma R lyginant su nustatytu arba prognozuojamu struktūrinio balanso pokyčiu („nustatytomis fiskalinėmis pastangomis“ ΔS) ir su struktūrinio balanso pokyčiu, pakoreguotu atsižvelgiant į šių veiksnių poveikį: a) potencialaus gamybos apimtys augimo koregavimą, b) ekonomikos augimo struktūros koregavimą arba kitą nelauktą pajamų padidėjimą ar sumažėjimą ir c) kitus nenumatytus įvykius („koreguotomis fiskalinėmis pastangomis“ ΔS^*).

Jei abu dydžiai ΔS ir ΔS^* yra lygūs arba didesni už R, laikoma, kad valstybė narė ėmėsi veiksmingų priemonių, ir PDP laikinai sustabdoma. Visais kitais atvejais vertinimas turi būti patvirtintas kruopščia analize, kuri atliekama taikant „iš apačios į viršų“ ir „iš viršaus į apačią“ metodus.

Metodas „iš apačios į viršų“

Metodo „iš apačios į viršų“ tikslas – įvertinti fiskalines pastangas pateikiant naujų fiskalinių priemonių, kurias įgyvendino valstybės narė nuo tada, kai buvo paskelbta PDP rekomendacija, arba nuo tada, kai buvo paskutinį kartą įvertintas PDP rekomendacijų vykdymas, tiesioginį poveikio biudžetui įvertinimą.

Fiskalinės paskatos yra apskaičiuojamos sudedant a) įvertintą papildomų diskrecinių pajamų priemonių poveikį biudžetui ir b) nominaliųjų išlaidų pokytį, palyginti su pagrindiniu scenarijumi, pagal kurį Komisija anksčiau atliko prognozes remdamasi prielaida, kad politika nesikeis.

Veiksmingų priemonių vertinimo taisyklės tampa vis sudėtingesnės

91

Pradėjus taikyti metodus „iš viršaus į apačią“ ir „iš apačios į viršų“, veiksmingų priemonių vertinimo taisyklės tapo sudėtingesnės.

92

Metodas „iš viršaus į apačią“: struktūrinės pastangos priklauso nuo įvertinto gamybos apimtys atotrūkio, kuris yra suprantamas kaip skirtumas tarp faktinės ir potencialios gamybos apimtys. Potenciali gamybos apimtis yra apibrėžiama kaip maksimalus gamybos lygis, kuris gali būti pasiektas nesukeliant infliacinio spaudimo. Tai yra nestebimas kintamasis ir jį įvertinant neišvengiama didelė paklaida (žr. **10 langelį**).

Potenciali gamybos apimtis

Po 2005 m. reformos taikant PDP potenciali gamybos apimtis atliko labai svarbų vaidmenį. Ši teorinė sąvoka yra nestebima, net ir atgaline data, ir turi būti įvertinta.

Yra įvairių potencialios gamybos apimtys įvertinimo metodų. Nepaisant to, kad ekspertų nuomone „bet koks gamybos apimtys įvertinimas yra susijęs su reikšminga paklaida“ ir kad „būtų neprotinga ekonomikos perspektyvą vertinti remiantis bet koku vienu metodu“⁴⁸, ECOFIN taryba patvirtino tokį bendrą metodą: gamybos funkcijos metodiką.

Taikant šią metodiką remiamasi iš anksto nustatyta gamybos funkcijos funkcinė forma ir įvertinama potenciali gamybos apimtis apjungiant kapitalo atsargas, darbo jėgą ir bendrą gamybos veiksmų našumą, prieš tai pašalinus jų ciklinį komponentą. Ta pati gamybos funkcija taikoma visose valstybėse narėse: Cobb-Douglas funkcija, kurios gamybos apimtys elastingumas darbui lygus 0,65 ir gamybos apimtys elastingumas kapitalui lygus 0,35. Šios vertės buvo gautos naudojant „vidutinę darbo užmokesčio dalį ES 15 1960–2003 m. laikotarpiu [...] kaip įvertintą gamybos apimtys elastingumą darbui. Ši vertė sudarė 0,63 [...], o gamybos apimtys elastingumas kapitalui, pagal apibrėžtį, buvo 0,37.“ Tačiau, „kadangi šios vertės nedaug skiriasi nuo įprastų vidutinių verčių 0,35 ir 0,65, visoms šalims buvo taikomos pastarosios vertės.“⁴⁹

Įvertintos potencialios gamybos apimtys perskaičiavimai yra reikalingi, kai atliekamas praeities duomenų koregavimas ir naudojami nauji duomenys apie gamybos apimtį ir numatomą gamybos apimtį, tačiau juos taip pat gali reikėti atlikti dėl kitų techninių klausimų arba pagrindinių hipotezių, kaip antai numatomi infliacijos pokyčiai.

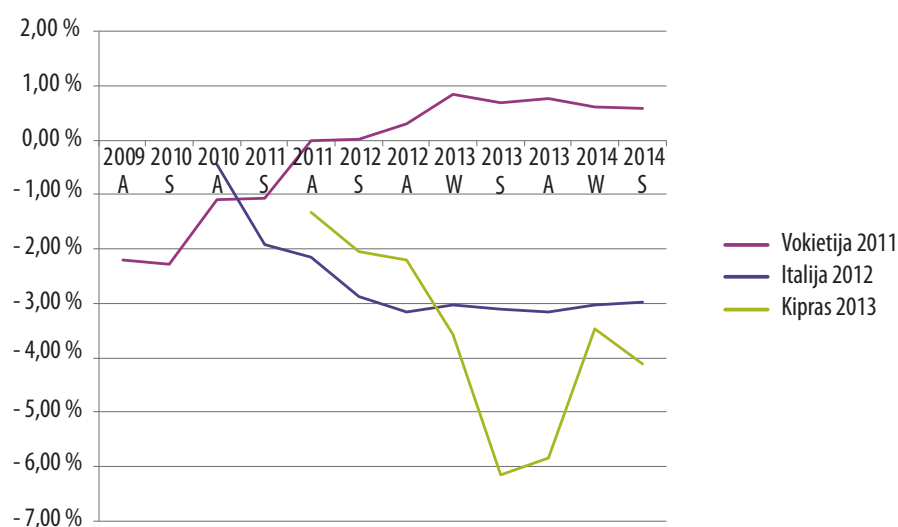
48 Už biudžetą atsakinga JK tarnyba (JK fiskalinė taryba), Apžvalginis pranešimas Nr. 2 „Įvertinant gamybos apimtys atotrūkį“, 2011 m. balandžio mėn.

49 „The Production Function Methodology for Calculating Potential output growth and output gaps“ („Gamybos funkcijos metodika, skirta apskaičiuoti potencialų gamybos apimtys augimą ir gamybos apimtys atotrūkį“), *Economic Papers* 535, 2014 m. lapkričio mėn.

93

Todėl įvertintą potencialią gamybos apimtį tenka dažnai ir galimai reikšmingu dydžiu keisti, o tai taip pat gali turėti poveikį praeities įverčiams. Faktiniai gamybos apimties skaičiai (tiek istoriniai, tiek prognozuojami) taip pat gali būti reikšmingai keičiami. Dėl visų šių dalykų gamybos apimties atotrūkis yra dažnai perskaičiuojamas ir gali smarkiai kisti – kai kuriais atvejais perskaičiavimo dydis yra didesnis už patį anksčiau įvertintą gamybos apimties atotrūkį. **9 diagrama** parodo šį nepastovumą. Pavyzdžiui, Kipro gamybos apimties atotrūkis 2013 m. iš pradžių pagal 2011 m. prognozę sudarė -1,32 %; pagal 2013 m. pavasarį pateiktą prognozę jis sumažėjo iki -6,16 % ir padidėjo iki -4,1 % pagal 2014 m. pavasario prognozę.

9 diagrama Komisijos prognozuojamo gamybos apimties atotrūkio nepastovumo pavyzdžiai

Pastaba: A=ruduo, S=pavasaris, W=žiema

Šaltinis: Komisijos metinė makroekonomikos duomenų bazė (AMECO).

94

Metodas „iš apačios į viršų“ taip pat yra gana sudėtingas, iš esmės dėl to, kad sunku nustatyti pajamų priemonių poveikį, ir dėl „nesikeisiančios politikos“ lyginamojo standarto, pagal kurį bus vertinami valdžios veiksmai. Komisijos atliekamas įvertinto fiskalinių priemonių poveikio biudžetui tikrinimas / sertifikavimas neišvengiamai priklauso nuo nacionalinių valdžios institucijų teikiamos informacijos ir skaičių. Komisijai neįmanoma tinkamai įvertinti šių skaičių tikslumo panaudojant šiai užduočiai jos skiriamus išteklius.

Komisijos fiskalinių priemonių poveikio analizėms trūksta skaidrumo...

95

Dėl padidėjusio veiksmingų priemonių vertinimo taisyklių sudėtingumo išsiplėtė galimybės Komisijos interpretacijai ir traktavimo laisvei. Dėl to jos analizės tapo ne tokios skaidrios.

96

Kalbant apie principą „iš viršaus į apačią“, struktūrinių pastangų neįmanoma perskaiciuoti neturint galimybės gauti tam tikrų svarbių duomenų, kuriais valstybės narės pasidalijo tik teikiant 2015 m. pavasario prognozę ir kurie iki šiol nėra pavišinti (žr. 74 ir 75 dalis).

97

Komisija naudojo metodą „iš apačios į viršų“ 2013 m. gegužės mėn. Prancūzijos atveju. Ši metodika leido Komisijai priimti sprendimą, kad Prancūzija ėmėsi veiksmingų priemonių, ir pratęsti jos PDP terminą. Tačiau šią metodiką Taryba patvirtino tik 2014 m. birželio mėn. Be to, pajamų priemonių poveikio vertinimas yra prognozė, o ne *ex post* vertinimas, ir todėl gali būti gerokai optimistiškesnis palyginti su faktiniais rezultatais. Be to, išlaidų priemonių poveikis yra vertinamas Komisijos nustatytos išeities padėties atžvilgiu remiantis „nesikeičiančios politikos“ prielaida ir yra nuo eksperto nuovokos priklausantis klausimas.

98

Komisija dėjo pastangas, kad būtų padidintas skaidrumas. Ji iš dalies po 2014 m. pavasario prognozės ir visiškai po 2015 m. pavasario prognozės dalijasi su valstybėmis narėmis informacija, kuri joms yra reikalinga norint pakartoti jos veiksmingoms priemonėms skirtą skaičiavimą. Vis dėlto, kadangi didžioji dalis šios išsamios informacijos neskelbiama, trečioji suinteresuotoji šalis vertinimo negalėtų atkartoti.

99

Kaip ir PDP ataskaitų dokumentuose, kuriuos teikia nacionalinės institucijos (žr. pirmiau 86 dalį), mūsų peržiūrečiuose Komisijos vertinimuose nebuvo išsamaus (pagal priemones) arba kiekybiškai įvertinamo valstybių narių įgyvendintų taisyklių priemonių *ex post* įvertinimo.

... ir jos išvados ne visada yra pakankamai aiškos ir pagrįstos

100

Nuo to laiko, kai įsigaliojo „šešių dokumentų rinkinys“, iš valstybių narių, kurioms buvo taikoma PDP arba pratęstas terminas, buvo reikalaujama per ateinančius šešis mėnesius parengti ataskaitą dėl įvykdytų taisyklių veiksmų (žr. **7 diagramą** 85 dalyje). Tai buvo taikoma dviem į imtį įtrauktoms valstybėms narėms (Maltai ir Prancūzijai 2013 m. spalio mėn.). Abiem atvejais mes nustatėme, kad Komisijos vertinimo išvados buvo paremtos neišsamiais duomenimis. Visų pirma:

- i) Komisija atkreipė dėmesį į tai, kad Maltai (PDP terminas 2014 m. pabaigoje) nepavyko įvykdyti 2014 m. PDP reikalavimų tiek nominaliųjų, tiek struktūrinių prasme, ir kad nei ataskaitoje dėl įvykdytų veiksmų, nei biudžeto plano projekte nebuvo pateikta pakankamai informacijos apie diskrecines priemones, kuriomis grindžiami biudžeto tikslai;
- ii) Komisijos įvertinimas „iš viršaus į apačią“ parodė, kad Prancūzijoje (PDP terminas pratęstas iki 2015 m. pabaigos) struktūrinės pastangos buvo nepakankamos tiek 2013 m., tiek 2014 m., tačiau koreguotos struktūrinės pastangos buvo įgyvendinamos pagal planą. Pagal taisykles taip pat buvo atlikta analizė „iš apačios į viršų“, siekiant nustatyti, ar valstybė narė ėmėsi veiksmingų priemonių. Tačiau antroji analizė parodė, kad abiem metais struktūrinės pastangos buvo nepakankamos, kad būtų įvykdytos Tarybos rekomendacijos (t. y. naujų diskrecinių priemonių poveikis buvo nepakankamas). Kalbant apie 2015 m., paskutinius PDP laikotarpio metus, Komisija įspėjo, kad „be jau nurodytų priemonių, prireiks daugiau reikšmingų priemonių, siekiant užtikrinti, kad būtų įvykdytas 2015 m. tikslas“. Iš tikrųjų Prancūzija šio tikslo neįvykdė.

Nepaisant šių Maltai ir Prancūzijai skirtų pastabų, dėl abiejų įvykdytų priemonių ataskaitų Komisija padarė išvadą, kad valstybė narė „ėmėsi veiksmingų priemonių ir todėl pagal procedūrą šiuo metu nereikia vykdyti jokių papildomų veiksmų“.

101

Komisija tvirtino, kad ataskaitos dėl įvykdytų veiksmų vertinimas yra retrospektyvus. Tačiau tai neatitinka SAP vadove nustatytų taisyklių (232 dalis, „Komisija tikrina [valstybės narės ataskaitą dėl vykdytų veiksmų], kad nustatytų, ar valstybė narė laikėsi 126 straipsnio 7 dalies rekomendacijų. Tai atliekama vertinant, ar valstybė narė yra numačiusi atitikti visus nominalius tikslus pagal Komisijos prognozes“) ir tai taip pat reiškia, kad pirmaisiais PDP metais (kai sueina ataskaitos terminas) nustačius neambicingus tikslus, ataskaitos dėl vykdytų veiksmų vertinimas gali virsti paprasčiausiu formalumu ir nesukurti jokios pridėtinės vertės. Šiuo atžvilgiu mes pažymime, kad, pavyzdžiui, 2013 m. birželio mėn. Tarybos pateiktose rekomendacijose buvo reikalaujama, kad Prancūzija tais metais pasiektų nominalųjį deficitą, lygų 2013 m. PDP rekomendacijas paremiančioje EEP pateiktai prognozei, ir buvo reikalaujama įvykdyti tik tas diskrecines priemones, kurias valstybė narė tuo metu jau buvo patvirtinusi savo naujausiame biudžete. Galiausiai, reikalaujamos struktūrinės pastangos buvo nustatytos tiesiog remiantis nominaliuoju biudžeto tikslu.

102

Veiksmingų priemonių įvertinimas turėtų leisti paspartinti procedūrą, jeigu valstybė narė neįvykdo arba prognozuojama, kad neįvykdys visų tikslų (nominalaus deficito, struktūrinių pastangų, koreguotų struktūrinių pastangų tikslų ir tikslo „iš apačios į viršų“). Tačiau mes nustatėme, kad tai nebuvo padaryta Prancūzijai taikytų nuolatinių vertinimų („reguliaraus stebėjimo“) atveju teikiant 2014 m. pavasario ir rudens prognozes⁵⁰: nors Prancūzija neįvykdė visų savo tikslų, procedūra nebuvo paspartinta (žr. **VII priedą**).

103

79 ir tolesnėse dalyse pateiktas mūsų išanalizuotas vertinimas, kurį Komisija atlieka suėjus peržiūrėtų rekomendacijų terminui (Maltos 2010 m. ir Prancūzijos 2009, 2013 ir 2015 m.).

50 Kaip matyti iš **VI priedo**, imtyje Prancūzija yra vienintelė valstybė narė, kuriai yra taikytinas šis trūkumas vykdant nuolatinį vertinimą.

104

Dėl skolos klausimo, mes nustatėme, kad bendrai imant, net pritaikius skolos kriterijų, skolos santykio dinamikos analizė neleidžia daryti galutinės išvados dėl valstybių narių, kurioms taikoma PDP, kuri jau buvo pradėta 2011 m. lapkričio mėn. Analizėje bendrais bruožais apibūdinamos istorinės bei prognozuojamos skolos ir BVP santykio tendencijos ir įspėjama, kad valstybių narių prognozėse gali būti nepakankamai įvertintas skolos augimo tempas ir kad jų stabilumo programose suplanuotų priemonių gali nepakakti siekiant užtikrinti, kad skolos ir BVP santykis sumažėtų. Tačiau išvadose net nėra keliamas klausimas, ar buvo pažeistas skolos kriterijus. Komisija nurodė, kad bet kokia panaši išvada būtų tinkama tik nutraukus PDP. Šiuo atžvilgiu mes taip pat pažymime, kad remiantis SAP vadovo vidaus redakcija, PDP, kurios buvo vykdomos 2011 m. lapkričio mėn., turi būti nutrauktos tik pagal deficito kriterijų.

Nepaisant to, metinių fiskalinių tikslų įtraukimas į PDP rekomendacijas nuo 2011 m. suteikia aiškų lyginamąjį standartą vykdant veiksmingų priemonių daugiametėse PDP nuolatinį vertinimą

105

Iš principo PDP turėtų būti užbaigta iki sekančių metų pabaigos nuo metų, kai ji buvo pradėta. Todėl PDP rekomendacijose nustatyti tikslai nustatomi atsižvelgiant į vienerių metų perspektyvą.

106

Tačiau kelioms 2009 m. pradėtoms PDP buvo taikomas daugiametis terminas. Bendro valdžios sektoriaus deficito tikslas buvo nustatytas visam laikotarpiui ir šiuo tikslu buvo išvestas fiskalinių pastangų vidurkis per visą laikotarpį (žr. geltonus laukelius **VI priede**). Šio metodo trūkumas buvo tai, kad valstybėms narėms jis leido daugumą taisomųjų veiksmų atidėti iki paskutinių laikotarpio metų. Tuo metu vien dėl didelio reikalingų pataisymų masto jie tapo nerealistiški ir Taryba buvo priversta pratęsti terminą.

107

Siekiant pašalinti šį trūkumą, nuo 2011 m. į PDP rekomendacijas šioms daugiametėms PDP buvo įtraukiami metiniai fiskaliniai tikslai tiek nominaliąja, tiek struktūrine išraiška. Taip buvo sugrįžta prie metinio taisomųjų veiksmų vertinimo lyginamojo standarto, kaip buvo prieš 2009 m.

Atliekant įvykdytų PDP veiksmų bendrą vertinimą dabar taip pat atsižvelgiama į struktūrines reformas...

108

Perteklinius viešojo sektoriaus deficitus gali sąlygoti – bent jau iš dalies – struktūriniai trūkumai. Struktūrinėmis reformomis siekiama ištaisyti šiuos trūkumus ir pašalinti kliūtis pagrindiniams ekonomikos augimo veiksniams, pavyzdžiui, liberalizuojamos darbo, produktų ir paslaugų rinkos, o tai savo ruožtu skatina darbo vietų kūrimą bei investicijas ir didina našumą. Todėl struktūrinės reformos gali padidinti konkurencingumą, paskatinti augimą ir vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu padėti tvariai panaikinti deficitą.

109

Nuo 2013 m. gegužės mėn. atlikdama bendrą PDP veiksmų vertinimą Komisija taip pat atsižvelgė į struktūrines reformas. Ji tai darė įvertindama ekonominės partnerystės programas (EPP). Įsigaliojus „dviejų dokumentų rinkiniui“, iš euro zonos valstybių narių, kurioms taikoma PDP, buvo reikalaujama kartu su savo ataskaitomis dėl įvykdytų priemonių pateikti EPP – tam tikras numatytų struktūrinių reformų gaires. Be to, nuo 2015 m. vasario mėn. pakankamai išsamiai planuojamas struktūrines reformas Komisija laikė svarbiu veiksmu, dėl kurio gali būti nepradedama PDP arba leidžiamas daugiamečių terminas⁵¹.

... tačiau šiuo atžvilgiu atliktos analizės vis dar yra ribotos ir jų metu nepakankamai atsižvelgiama į struktūrinių reformų svarbą PDP kontekste.

110

EPP vertinimai yra vienkartinė procedūra ir Komisija į nustatytus trūkumus neatsižvelgia sistemingai. Pavyzdžiui, nuomonėje dėl 2013 m. spalio mėn. Maltos pateiktos EPP Taryba padarė išvadą, kad visos reformos dar yra vykdomos ir kad išlieka įgyvendinimo rizika. Be to, kai kurios konkrečiai šaliai skirtos rekomendacijos dar nebuvo visiškai įvykdytos. Todėl ji paprašė Maltos pateikti papildomos informacijos apie planuojamų reformų įgyvendinimą būsimoje nacionalinėje reformų programoje ir stabilumo programoje bei išnagrinėti papildomas priemones, užtikrinančias ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą. Tačiau, nors Malta neatsižvelgė į visus Tarybos nuomonės dėl įvairių reformų aspektus, savo susijusios nacionalinės reformų programos vertinime Komisija neužsiminė apie trūkstamą informaciją.

51 COM(2015) 12 final.

111

Išskyrus valstybes nares, kurioms taikoma finansinės paramos programa (pavyzdžiui, Kiprą), struktūrinių reformų, kurias valstybės narės įvykdė pagal PDP, įgyvendinimo tolesnė priežiūra yra atliekama tik Europos semestro kontekste (konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų įgyvendinimo stebėjimas) ir nėra griežtesnė nei kitų valstybių narių atžvilgiu.

112

Be to, konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų stebėjimas ne visada apima faktinį reformų įgyvendinimą ar jų veiksmingumo vertinimą. Jį vykdant daugiau dėmesio skiriama veiksams, kurių buvo imtasi siekiant siūlomas priemonės perkelti į teisės aktus (žr. **11 langelį**). Manome, kad negriežtas stebėjimas gali sumažinti Komisijos neseniai priimto sprendimo labiau atsižvelgti į struktūrinių reformų įgyvendinimą poveikį.

Komisijos atliktas Italijos įgyvendintų struktūrinių reformų vertinimas

Parodant Komisijos struktūrinių reformų vertinimo metodą, pateikiame nuorodą į tris reformas, kurias Italija ir Komisija laiko prioritetinėmis:

- **Išlaidų peržiūra:** savo 2013 ir 2014 m. nacionalinėse reformų programose Italijos institucijos pabrėžė, kad paskirs komisijos narį, kuris atliks išlaidų peržiūrą. Tačiau, 2013 m. spalio mėn. paskirtas komisijos narys atsiųs 2014 m. spalio mėn. (likus dvejiems metams iki jo paskyrimo pabaigos), po to, kai pateikė išlaidų peržiūros planą. Komisija savo vertinime (COM (2015)113 *final*) tik pažymėjo, kad išlaidų peržiūros kontekste buvo pasirinkta didesnė politinė atsakomybė, visapusiškai taikomos tik kai kurios priemonės. Ji neįvertino Italijos pažangos (ar jos nebuvimo) įgyvendinant komisijos nario pasiūlymus. Naujas už išlaidų peržiūrą atsakingas komisijos narys buvo paskirtas tik po penkių mėnesių.
- **Kova su korupcija:** Ekonomikos ir finansų reikalų GD atliktame kovos su korupcija įstaigos įvertinime nebuvo nustatyta jokių trūkumų, mažinančių jos veiksmingumą. Šie trūkumai išaiškėjo tik po to, kai 2014 m. birželio mėn. Migracijos ir vidaus reikalų GD ataskaitoje buvo nustatyta keletas problemų (2014 m. vasario mėn.) ir kai Italijoje kilo didelio masto korupcijos skandalas („EXPO 2015“ Milane 2014 m. balandžio mėn.). Vėliau tais pačiais metais iškilo kiti du didelio masto korupcijos atvejai (projektas „Mose“ Venecijoje birželio mėn., „Mafia Capitale“ Romoje gruodžio mėn.).
- **Kova su mokesčių slėpimu:** savo vertinime Komisija nenagrinėjo Italijos nurodytų duomenų, kaip priemonių, įgyvendintų pagal šią antraštę stabilumo ir nacionalinėse reformų programose, rezultatų.

PDP rezultatai

Vykdam PDP reformas, buvo pradėtos taikyti priemonės, skirtos stiprinti biudžetinę drausmę, tačiau PDP nebuvo visiškai veiksmingas taisomasis mechanizmas

113

Šiame skirsnyje apžvelgiama, kas buvo padaryta siekiant toliau gerinti biudžetinę drausmę, ir nagrinėjamas PDP, kaip taisomojo ir struktūrinių reformų mechanizmo, veiksmingumas.

Paeiliui vykdam PDP reformas, buvo pradėtos taikyti priemonės, padedančios stiprinti biudžetinę drausmę valstybėse narėse...

114

Pastarojo meto ES fiskalinės sistemos reformos (2011 m. „šešių dokumentų rinkinys“ ir 2013 m. „dviejų dokumentų rinkinys“, žr. **1 diagramą**) buvo įvykdytos turint tikslą pasiekti ir išlaikyti viešųjų finansų patikimumą. PDP kontekste, vykdam reformas buvo įvestos papildomos taisyklės, ankstyvojo įspėjimo mechanizmas ir keletas naujų stebėjimo ir priežiūros priemonių; jomis taip pat buvo sugriežtintos nuobaudos ir supaprastintos jų taikymo sąlygos.

... tačiau PDP nebuvo visiškai veiksminga kaip taisomasis mechanizmas.

115

Biudžeto balansas ir skolos ir BVP santykis yra du Sutarties rodikliai, kurie naudojami siekiant įvertinti kurios nors valstybės narės biudžeto padėtį (žr. 1 dalį). Vykdam 2005 m. SAP reformą, be šių rodiklių buvo pradėtas taikyti struktūrinis balansas⁵², kaip vienas tikslų, kuriuos turi įvykdyti valstybės narės, kurioms taikoma PDP, tam, kad ištaisytų perviršinio deficito padėtį.

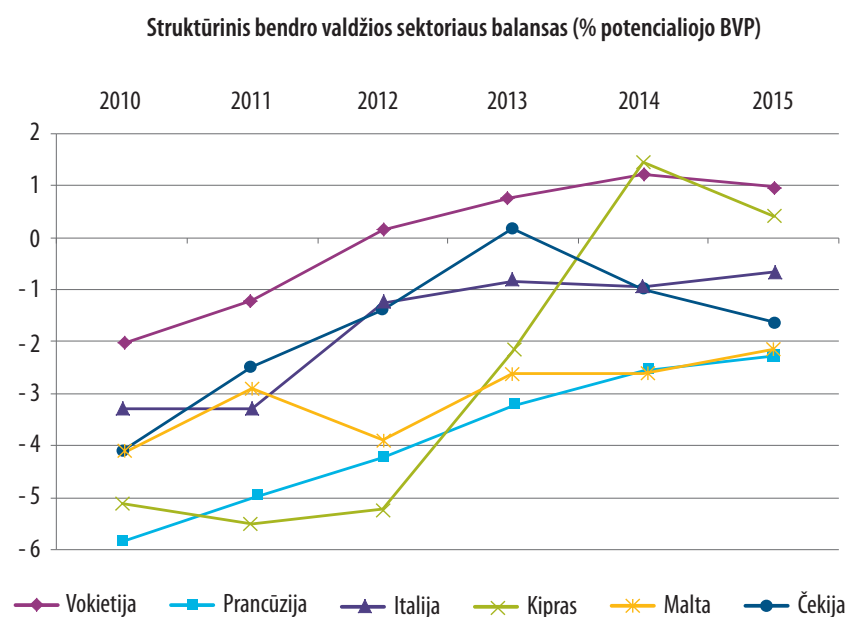
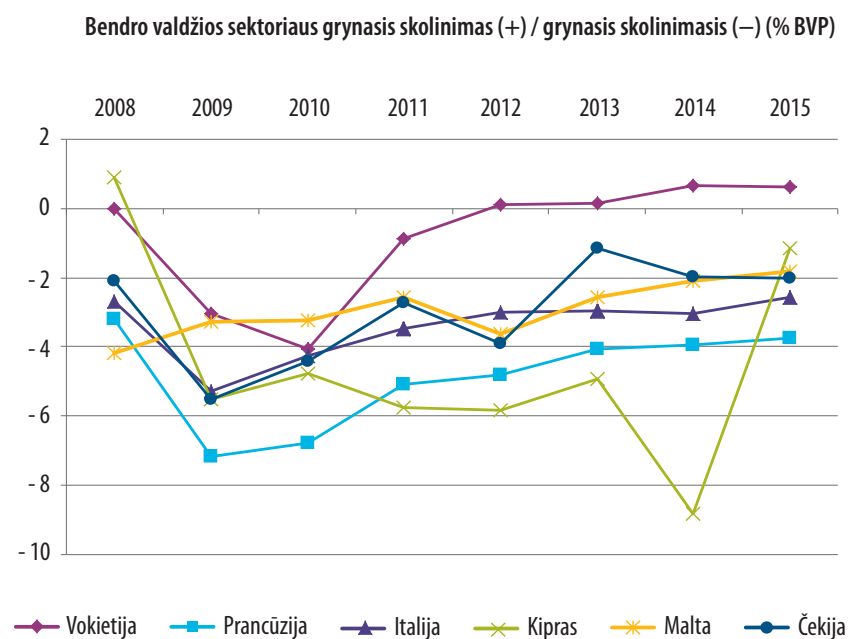
116

Iš 23 valstybių narių, kurioms 2011 m. lapkričio mėn. buvo taikoma PDP, 15 pasitraukė iš procedūros 2015 m. pabaigoje (žr. **1 lentelę**). Visos mūsų nagrinėtos valstybės narės audituojamuoju laikotarpiu pagerino savo biudžeto balansą ir struktūrinį balansą (žr. **10 diagramą**⁵³). Čekija, Vokietija, Italija ir Malta sugebėjo pasitraukti iš procedūros. Kipras pritarė finansinės pagalbos programai, o Prancūzijai tris kartus pratęsus terminą toliau taikoma PDP. Mūsų imtyje Prancūzija yra vienintelė valstybė narė, kurios deficitas 2015 m. vis dar viršija 3 % ribą.

52 Struktūrinis balansas yra biudžeto balansas, iš kurio pašalintas cikliškumo komponentas ir atmetos vienkartinės ir kitos laikinosios priemonės.

53 Duomenys pateikti už ataskaitinį laikotarpį, t. y. 2008–2015 m. Tačiau nuo 2010 m. struktūrinio balanso duomenys buvo saugomi tik AMECO duomenų bazėje.

Bendro valdžios sektoriaus biudžeto balansas (2008–2015 m.) ir struktūrinis balansas (2010–2015 m.)

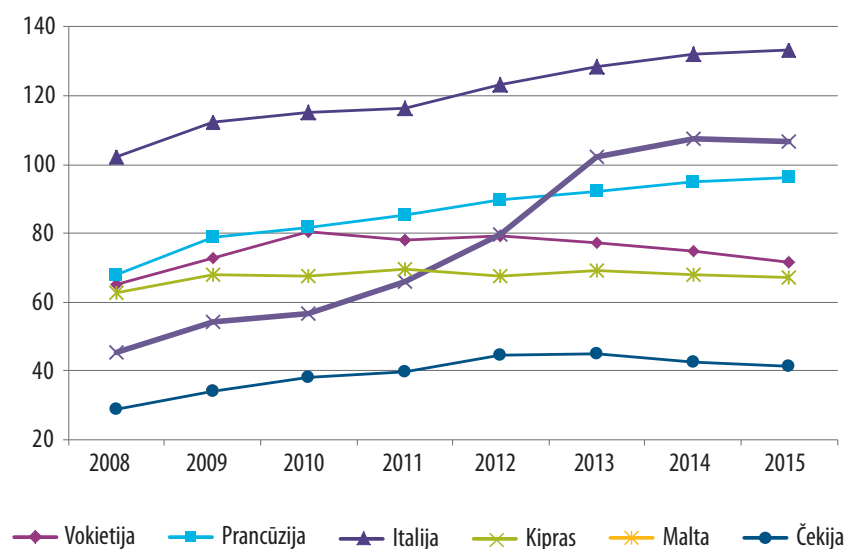
Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis AMECO (paskutinis atnaujinimas 2015 m. gegužės 5 d.).

117

Skolos ir BVP santykis visose įimtą įtrauktose valstybėse narėse 2015 m. buvo didesnis nei 2008 m. (žr. **11 diagramą**). Tačiau reikia pripažinti, kad mūsų nagrinėtos PDP buvo pradėtos taikyti tuo metu, kai vyko sunki finansų krizė, kuri įvairiais būdais, pavyzdžiui, per kapitalo injekcijas į bankus ir mažą arba neigiamą nominalųjį augimą, prisidėjo prie sparčiai didėjančio skolos lygio. Vidutiniškai 2008–2012 m. skolos ir BVP santykis Europos Sąjungoje padidėjo daugiau nei 24 % BVP ir buvo paveiktos visos šalys.

11 diagrama

Skolos ir BVP santykis (%) 2008–2015 m.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis AMECO (paskutinis atnaujinimas 2015 m. gegužės 5 d.).

118

Vokietijoje, Maltoje ir Čekijoje (kur jis yra mažesnis už nustatytą ribą) padidėjimas 2008–2015 m. laikotarpiu buvo nedidelis (4,4 procentinio punkto Maltoje, 6,4 procentinio punkto Vokietijoje ir 12,8 procentinio punkto Čekijoje) ir šiuo metu santykis kinta mažėjimo kryptimi. Kipras turėjo susidoroti su beprecedente bankų krize ir jame nuo 2008 iki 2015 m. skolos ir BVP santykis išaugo 61,4 procentinio punkto. Jis labiausiai išaugo nuo 2008 m. iki 2013 m. (nuo 45,3 % iki 102,2 %). Tačiau nuo 2013 m., kai jam buvo pradėta taikyti finansinės pagalbos programa, skolos dinamika atlėjo ir šis santykis stabilizavosi 2014 m. (107,5 %) ir 2015 m. (106,7 %). Galiausiai, Prancūzijoje ir Italijoje skolos ir BVP santykis 2008–2015 m. laikotarpiu nuolat didėjo maždaug 30 procentinių punktų.

119

Skolos dinamikai poveikį darantys veiksniai yra pirminis balansas⁵⁴, „sniego gniūžtės“ poveikis⁵⁵ ir atsargų ir srautų koregavimas⁵⁶. Todėl skolos ir BVP santykio raidą galima išskaidyti pagal atitinkamą šių trijų veiksnių poveikį. **12 diagramoje** parodytas šis išskaidymas, o **12 langelyje** yra išsamiau išanalizuotas išskaidymas ir į imtį įtrauktų valstybių narių skolos dinamika.

120

Pateikta analizė leidžia manyti, kad PDP sistema gali būti veiksminga skolos valdymo priemonė. Tačiau procedūros skolos ir BVP santykio kontroliavimo veiksmingumą gali mažinti didelis pradinės skolos lygis (pavyzdžiui, Italijoje), o taip pat valstybės narės delsimas įgyvendinti PDP rekomendacijas ir užtikrinti fiskalinę drausmę.

121

Nepaisant Italijos pastangų užtikrinti fiskalinę drausmę (tai rodo teigiamas vidutinis metinis pirminis balansas (+1,1 %) per ataskaitinį laikotarpį), jos skola toliau didėjo dėl reikšmingo sniego gniūžtės poveikio, kurį lėmė didelis pradinės skolos dydis, mažas arba neigiamas nominaliojo BVP augimas ir atskiri didelių palūkanų normų atvejai. Nepaisant nedidelio pradinio lygio, Prancūzijos skolos ir BVP santykis padidėjo dėl biudžeto drausmės stygiaus, kurį rodo nepakankamas biudžeto rodiklių gerinimas (žr. **10 diagramą**) ir reikšmingas neigiamas pirminis balansas (vidutiniškai -2,7 % per ataskaitinį laikotarpį).

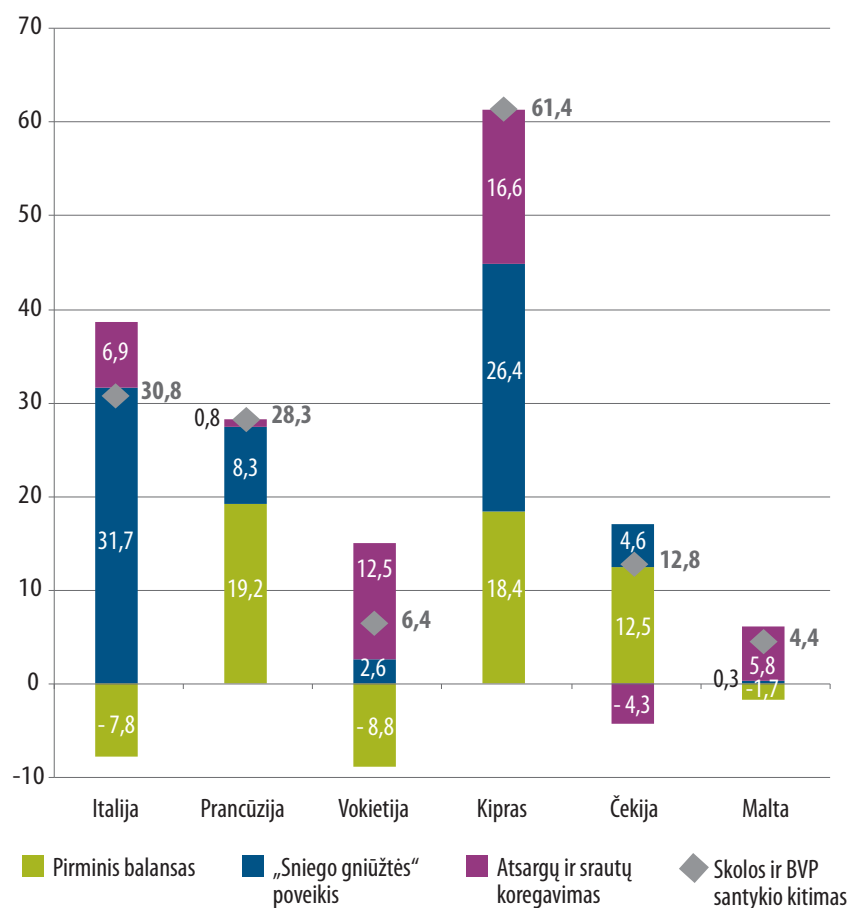
54 Pirminis balansas yra biudžeto balansas, iš kurio išskaityti palūkanų mokėjimai už bendro valdžios sektoriaus skolą. Pirminis balansas parodo naują (teigiamą arba neigiamą) skolą, susidariusią dėl valdžios veiksmų, ir gali būti laikomas fiskalinės drausmės rodikliu.

55 „Sniego gniūžtės“ poveikis yra poveikis valstybės skolos kaupimui, atsirandantis dėl skirtumo tarp palūkanų, sumokėtų už valstybės skolą, ir nominaliojo BVP augimo tempo. Jei palūkanų norma yra didesnė nei nominaliojo BVP augimas, „sniego gniūžtės“ poveikis sąlygos skolos ir BVP santykio didėjimą. Iš principo, norėdama stabilizuoti skolos ir BVP santykį, vyriausybė turi pasiekti pirminį balansą, kuris kompensuotų „sniego gniūžtės“ poveikį.

56 Atsargų ir srautų koregavimas apima visus valstybės skolos pokyčius, kurių negali paaiškinti deficitas. Jį sudaro finansinio turto pokyčiai (sukauptas ir pardavimai), skolos užsienio valiuta vertės pokyčiai ir įvairūs statistiniai koregavimai.

12 diagrama

Valstybės skolos augimo išskaidymas 2008–2015 m. (procentiniais punktais)

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis AMECO (paskutinis atnaujinimas 2015 m. gegužės 5 d.).

Valstybės skolos raidos 2008–2015 m. analizė

Prasidėjus 2008 m. finansų krizei, Italijos valstybės skola sudarė 102,3 % BVP. 2009–2015 m. Italija turėjo išeiti iš sudėtingos ekonominės padėties, kurią rodė didelis neigiamas gamybos apimtys atotrūkis (vidutiniškai -3,3 %) ir vidutinis metinis 0,0 % nominalus augimo tempas. Nepaisant to, kad nuo 2009 m. Italija pagerino savo struktūrinį balansą (žr. **10 diagramą**), skolos ir BVP santykis padidėjo 30,8 procentinio punkto. Skolos dinamiką daugiausia nulėmė stiprus sniego gniūžtės poveikis, nes pirminį perteklių iš esmės atsvėrė atsargų ir srautų koregavimas (žr. **12 diagramą**). „Sniego gniūžtės“ poveikį gali paaiškinti didelė skola, vangus nominalusis augimas ir valstybės skolos krizės poveikis palūkanų normoms.

2008 m. Prancūzijos skolos ir BVP santykis sudarė 68,1 %. 2009–2015 m. laikotarpiu Prancūzija patyrė ne tokį staigų nei Italijos ekonomikos nuosmukį: metinis nominalusis augimas sudarė +1,3 %, vidutinis gamybos apimtys atotrūkis – -1,6 %. Nepaisant mažesnio pradinio skolos lygio ir geresnių ekonomikos ciklo sąlygų, Prancūzija per šį laikotarpį patyrė panašų skolos ir BVP santykio padidėjimą (28,3 %). Padidėjimą iš esmės (maždaug 2/3) lėmė nepakankama biudžetinė drausmė: šiuo laikotarpiu Prancūzijos metinis pirminis deficitas sudarė 2,7 %. Likusią 1/3 padidėjimo dalį galima paaiškinti „sniego gniūžtės“ poveikiu.

Vokietijoje skolos ir BVP santykis 2008 m. sudarė 65,1 %. 2009–2015 m. laikotarpiu Vokietijoje metinis nominalusis augimo tempas buvo didesnis (2,4 %) negu Prancūzijoje ir Italijoje, gamybos apimtys atotrūkis už jas buvo mažiau neigiamas (vidutiniškai -1,1 %), o jos skolos ir BVP santykis padidėjo 6,4 %. Tai galima paaiškinti geresnėmis ekonomikos ciklo sąlygomis ir užsitęsusiu fiskalinės konsolidacijos laikotarpiu. Tačiau pirminis perteklius tik iš dalies kompensuoja atsargų ir srautų koregavimą, kuris buvo pagrindinis skolą didinantis veiksnys – be jo ribotą poveikį taip pat darė „sniego gniūžtės“ efektas.

2008 m. Kipre skolos ir BVP santykis buvo 45,3 %. Per šį laikotarpį Kipras patyrė didelę krizę, kurios metu buvo neigiamas vidutinis nominalusis augimas (-1,0 %) ir gamybos apimtys atotrūkis (-2,1 %). Jo skolos ir BVP santykio padidėjimą 61,4 proc. punkto (nuo 45,3 % 2008 m. iki 106,7 % 2015 m.) galima paaiškinti neigiamu visų veiksnių poveikiu: pirminio balanso (-18,4 %), „sniego gniūžtės“ poveikio (-26,4 %) ir atsargų ir srautų koregavimo (-16,6 %).

Čekijos skolos ir BVP santykis padidėjo nuo 28,7 % 2008 m. iki 41,5 % 2015 m., taigi išliko mažesnis už nustatytą ribą. Ekonominėmis sąlygomis, kuriomis vidutinis nominalusis augimas sudaro 1,5 %, o gamybos apimtys atotrūkis – -1,5 %, skolos padidėjimą +12,8 % galima iš esmės paaiškinti pirminiu deficitu (-12,5 %), kai atsargų ir srautų koregavimas atsveria „sniego gniūžtės“ poveikį.

2008 m. Maltoje skolos ir BVP santykis sudarė 62,7 %. 2009–2015 m. laikotarpiu šioje šalyje vidutinis nominalusis augimas sudarė 4,6 %, vidutinis nominalusis deficitas – -2,8 %. Dėl to jos skolos ir BVP santykis iš esmės išliko stabilus, o šio santykio padidėjimą 4,4 % galima iš esmės paaiškinti atsargų ir srautų koregavimu.

122

Pagal PDP yra numatyta galimybė taikyti nuobaudas biudžetinės drausmės nesilaikančioms euro zonos valstybėms narėms. Tai gali būti daroma paspartinant procedūrą, kai Komisijos vertinimas parodo, kad valstybė narė nesiėmė veiksmingų priemonių, skirtų laiku ištaisyti perviršinį deficitą. Nuobaudos taip pat gali reikšti baudą, siekiančią iki 0,5 % BVP.

123

Tačiau nuo PDP taikymo pradžios ji buvo paspartinta tik vieną kartą, Belgijos atveju, ir iki šiol nebuvo taikyta jokių nuobaudų. Mūsų nuomone, dėl to kyla pavojus, kad valstybės narės nuobaudų taikymą laikys mažai tikėtinu. Toks požiūris pakenktų PDP veiksmingumui ir patikimumui. Iš tikrųjų, nors nuobaudų taikymas nėra tikrasis tikslas, nuobaudų neturinti sistema yra paremta tik įtikinėjimu. Tokiu atveju, jei Komisija nepasiekia, kad valstybės narės bendradarbiautų, PDP neišvengiamai tampa neveiksminga.

Procedūra taip pat darė ribotą poveikį rekomenduojamų struktūrinių reformų įgyvendinimo užtikrinimui

124

Struktūrinės reformos nėra privalomos ir negalima priversti jų vykdyti; todėl labiausiai tikėtina, kad sprendimas dėl jų vykdymo bus patikėtas jų vyriausybėms tvirtinant politinę darbotvarkę. Komisija negali daryti įtakos jų įgyvendinimui ar jas paskatinti. Todėl dauguma į imtį įtrauktų valstybių narių vykdydamos reformų tikslus padarė tik dalinę ar nedidelę pažangą (žr. **VIII priedą**). Struktūrinių reformų įgyvendinimo PDP stebėjimo rezultatai dažnai paprasčiausiai kasmet atkartodavo Tarybos konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas.

125

Iš visų į imtį įtrauktų šalių, vykdančių struktūrines reformas reikšmingą pažangą padarė tik Kipras, kai susitarė dėl finansinės pagalbos programos (2013 m. balandžio mėn.). Naujausias vertinimas rodo, kad Kipras įgyvendino didžiąją dalį numatytų priemonių, nors ir šiek tiek pavėluotai. Pagal programą Kiprui buvo taikomas glaudesnis ir visapusiškesnis stebėjimas ir griežtesnės vykdymo užtikrinimo taisyklės.

Teigiami požymiai – ir sunkus uždavinys – ateityje

126

Pateikdama savo pasiūlymus, kaip įgyvendinti „penkių pirmininkų ataskaitą“ (žr. 4 dalį), Komisija pripažino, kad Europos ekonomikos valdymo sistema „pastaraisiais metais tapo išsamesnė ir išsiplėtė jos apimtis, tačiau ji taip pat tapo sudėtingesnė“⁵⁷, ir kad pirmą kartą atlikus sustiprintos sistemos peržiūrą, buvo „nustatyta kai kurių sričių, kuriose galima atlikti pagerinimų, visų pirma susijusių su politikos formavimo skaidrumu, sudėtingumu ir prognozuojamumu, o tai yra svarbu priemonių veiksmingumui“⁵⁸. Tuomet Komisija priėmė įsipareigojimą „visapusiškai ir skaidriai taikyti turimas priemones ir įrankius“ bei siekti didesnio aiškumo ir mažinti sudėtingumą, siekiant galutinio tikslo užtikrinti esamų taisyklių veiksmingumą.

127

Manome, kad pasiūlymai yra teigiamas pokytis, ir raginame Komisiją tvirtai laikytis savo įsipareigojimų.

57 Spaudos pranešimas adresu http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5874_en.htm.

58 COM(2015) 600 final.

128

Komisija ėmėsi svarbių žingsnių siekdama racionalizuoti ir supaprastinti savo perviršinio deficito procedūrą, kaip priemonę siekti geresnio ekonomikos valdymo visoje Europos Sąjungoje, atsižvelgiant į vis didesnį jo sudėtingumą. Neseniai ji įsipareigojo pasikeisti srityse, kuriose mes nustatėme problemų audituojamuoju laikotarpiu: būtinybė susidaryti bendrą nuomonę ir užtikrinti didesnį aiškumą ir skaidrumą, siekiant kiek įmanoma padidinti daugelio taisyklių ir gairių veiksmingumą. Šios taisyklės yra taikomos, PDP įgyvendinimas juda teisinga linkme, tačiau Komisijos įsipareigojimas bus labai naudingas siekiant toliau juos tobulinti.

129

Toliau pateiktos išsamesnės išvados dėl audito metu nagrinėtų įgyvendinimo sričių ir konkrečios rekomendacijos.

Eurostatas

Duomenų nagrinėjimas

130

Nuo 2011 m. Komisija (Eurostatas) pagerino savo kokybės vertinimo procesus tiek išteklių, tiek procedūrų lygmenimis. Standartizavimas ir prašymų pateikti informaciją skaičiaus didėjimas leido išsamiau išnagrinėti PDP duomenis.

131

Audito Rūmai nustatė, kad statistinių duomenų nagrinėjimo procesas nėra pakankamai gerai dokumentuojamas, kad būtų galima lengvai suprasti kokybės vertinimų metu vykdomą analizę. Be to, jis yra paremtas duomenimis, kurie ne visada yra išsamūs. Taip pat galėtų būti tiksliau paaiškinta, kaip turi būti taikomos esamos taisyklės ir gairės (žr. 47–51 dalis).

1 rekomendacija

Komisija (Eurostatas) turėtų geriau dokumentuoti savo darbą, susijusį su institucijos viduje atliekamomis patikromis, ir padidinti jo skaidrumą. Vadovybei ir kitiems administracijos pareigūnams tai leistų susidaryti aiškesnį supratimą apie analizių turinį.

Komisija (Eurostatas) turėtų parengti vidaus rašytines procedūras, pagal kurias vykdomas analitinis darbas kokybės vertinimo srityje, bei geriau vertinti ir dokumentuoti vidaus duomenų tikrinimą tokiose srityse, kaip bendro valdžios sektoriaus ir konkrečių valdžios sektoriaus sandorių atskyrimas.

Kontrolės sistemų vertinimas

132

Komisija (Eurostatas) netinkamai įvertina valstybių narių kontrolės sistemas, siekiant užtikrinti, kad, nepaisant skirtingų valstybių narių statistikos sistemų, jos taikytų nuoseklų duomenų parengimo metodą. Atsižvelgiant į duomenų rinkimui skirtų priežiūros ir kontrolės sistemų bendrą dokumentavimo trūkumą, neįmanoma taikyti sistemomis grindžiamo metodo siekiant patikrinti gautų duomenų kokybę (žr. 55 dalį).

2 rekomendacija

Komisija (Eurostatas) turėtų pagerinti savo kokybės vertinimą, taikydama valstybėse narėse įdiegtų priežiūros ir kontrolės sistemų tikrinimą, ir aiškiai dokumentuodama savo analizes. Siekiant užtikrinti nuoseklumą, turėtų būti parengtos ir įgyvendinamos rašytinės procedūros.

Dialogo vizitai ir tiesioginis tikrinimas

133

2011–2013 m. Komisija (Eurostatas) papildė savo „standartinius“ dialogo vizitus (SDV) pradinės grandies vizitais (PGDV), siekiant išnagrinėti pradinės grandies duomenų valdymą ir kontrolę. Paaiškėjo, kad PGDV yra labai naudingi vykdant kokybės vertinimo užduotis – nustatyti, įvertinti ir stebėti riziką ir problemas. 2014 m. PGDV buvo sujungti su SDV, todėl kiekvienas vizitas prailgėjo iki dviejų dienų. Atsižvelgiant į didelį nagrinėjamų klausimų skaičių vizito darbotvarkėje, vizitų trukmė nėra pakankama norint tinkamai išnagrinėti svarbius duomenų kokybės klausimus (žr. 52 ir 54 dalis).

134

Savo patikrų vietoje metu Eurostatas atlieka ribotus tiesioginius tikrinimus. Buvo parengta tinkamai struktūrizuota rizikos analizė, tačiau ja remiantis nėra iš anksto atrenkami didelės rizikos klausimai vizitams. Rizikos analizės elementai, naudojami nustatyti, į kurią valstybę narę turėtų būti atliekamas dialogo vizitas ir temos, kurios turėtų būti aptartos šių vizitų metu, galėtų būti geriau dokumentuojami (žr. 53 dalį).

135

Eurostato dialogo vizito ataskaitos yra skelbiamos nuo devynių iki 52 savaičių po atitinkamų vizitų. Paskelbimo vėlavimai reiškia, kad valstybės narės negali keistis gera praktika, ir gali sutrukdyti kitoms suinteresuotosioms šalims / vartotojams laiku pripažinti, kad valstybėje narėje yra tam tikrų problemų (žr. 56 dalį).

3 rekomendacija

Komisija (Eurostatas) turėtų koreguoti savo dialogo vizitų į valstybes nares trukmę arba atlikti daugiau vizitų, siekiant užtikrinti išsamesnę taikymo sritį.

Savo patikrų vietoje metu Komisija (Eurostatas) turėtų sustiprinti savo tiesioginius patikrinimus.

Komisija (Eurostatas) turėtų toliau mažinti savo vizitų ataskaitoms paskelbti reikalingą laiką.

Vykdytini veiksmai

136

Vykdytini veiksmai dažnai nėra įgyvendinami per rekomenduojamus terminus. Atsiranda rizika, kad su svarbiais klausimais susijusias problemas nebus tinkamai atsižvelgta Eurostato kokybės vertinime (žr. 56 dalį).

4 rekomendacija

Komisija (Eurostatas) turėtų visapusiškai panaudoti savo įgaliojimus sustiprinant veiksmus išsamumo, metodinės atsakomybės ir dokumentų teikimo srityse.

Gairės

137

Jei to pareikalaujama dėl konfidencialumo, Eurostatas nepraneša EFK ir viešai nepaskelbia visų *ex ante* ir *ex post* rekomendacijų, kurias jis teikia valstybėms narėms dvišaliu pagrindu. Tokia praktika trukdo skaidrumui ir palyginamumui (žr. 57 ir 58 dalis).

5 rekomendacija

Siekiant padidinti skaidrumą, Komisija (Eurostatas) turėtų pranešti EFK ir viešai paskelbti visas rekomendacijas, kurias jis teikia dėl metodologinių klausimų. Jei dėl konfidencialumo klausimo negalima paskelbti viso dokumento, turėtų būti pateikta bent santrauka.

Rezultatas

138

Su duomenimis susijusių Eurostato išlygų ir koregavimų priežastys galėtų būti skaidresnės (žr. 65 dalį).

139

Eurostatas nėra nustatęs aiškių rašytinių vidaus procedūrų, skirtų nustatyti išlygas dėl duomenų kokybės, arba atlikti koregavimus (žr. 65 dalį).

6 rekomendacija

Komisija (Eurostatas) turėtų geriau dokumentuoti savo vidaus procedūras ir kriterijus, skirtus nustatyti išlygas dėl duomenų ar koreguoti duomenis, siekiant parodyti, kad nuosekliai sprendžiamos bet kokios metodologinės problemos, kurios gali daryti ar daro poveikį grynajam skolinimui / grynajam skolinimuisi.

Ekonomikos ir finansų reikalų GD

Skaidrumas

140

Apskritai, analizėms, kuriomis yra paremti Komisijos pasiūlymai dėl PDP sprendimų ir rekomendacijų, trūksta skaidrumo, o tam tikrais svarbiais aspektais jos remiasi netiksliais apibrėžtimis. Be to, tolesnės PDP reformos padidino analizės proceso sudėtingumą. Visa tai kai kuriais atvejais trukdo nustatyti aiškią sąsają tarp atliktos analizės ir padarytų išvadų (žr. 59–62, 72–83, 91–97 ir 100–104 dalis).

141

Todėl didesnę sudėtingumą ir rėmimąsi ekonomine nuovoka būtina kompensuoti gerinant skaidrumą ir taip sudarant sąlygas visuomenės kontrolei. Pastaraisiais metais Komisija dėjo pagirtinas pastangas siekdama padidinti skaidrumą. Tačiau šių pastangų dar nepakanka ir jas reikia toliau tęsti (žr. 98 dalį).

7 rekomendacija

Komisija (Ekonomikos ir finansų reikalų GD) turėtų dar labiau padidinti PDP skaidrumą ir aiškumą šiose srityse:

- Vertinimo procesas: Komisija turėtų skaidriau informuoti apie svarbiausius savo analizų aspektus. Ji galėtų tai užtikrinti, pavyzdžiui, parengdama metodiką, skirtą nustatyti ir kiekybiškai įvertinti vienkartinių ir laikinų priemonių poveikį, pateikdama pakankamai išsamius savo vertinimų ir išvadų konkrečioms šalims skirtuose dokumentuose paaiškinimus, visų pirma, dėl sąvokos „netikėti nepalankūs ekonominiai įvykiai“ taikymo vertinant veiksmingą priemonę, ir nustatydama metodologinį pagrindą, skirtą įvertinti svarbių veiksmų, į kuriuos ji atsižvelgia atlikdama savo vertinimus, poveikį.
- Duomenų prieinamumas: Komisija turėtų viešai paskelbti visą išsamią informaciją, kurios reikia atlikti skaičiavimus, kuriais yra pagrįstos jos analizės, siekiant sudaryti galimybę suinteresuotosioms trečiosioms šalims atkartoti vertinimus.
- Įvertinimas „iš apačios į viršų“: į vertinimą turėtų būti įtrauktos nacionalinės fiskalinės tarybos, paprašant jų atlikti nepriklausomą finansų ministerijų pateiktų duomenų ir informacijos, kuriuos Komisija naudoja savo analizėse, patikimumo tyrimą.
- Analizės tvarumas: Komisija turėtų nuosekliai pasinaudoti visa turima svarbia informacija, kurią ji gauna atlikdama savo prognozes, laikytis atitinkamos metodikos ir ją skleisti kiek įmanoma plačiau ir greičiau.

Skolos kriterijus

142

Vykdant PDP iki šiol buvo daugiau dėmesio skiriama valdžios sektoriaus deficitui nei skolai. Skolos kriterijus buvo nustatytas tik 2012 m., vis dar yra palaipsniui įgyvendinamas ir visoms valstybėms narėms bus taikomas tik ne anksčiau kaip nuo 2020 m. Valstybių narių, kurioms PDP buvo pradėta taikyti prieš 2011 m. lapkričio mėn., skolos dinamikos įvertinimas nėra vienareikšmis: šios PDP turi būti nutrauktos tik remiantis deficito kriterijumi, o po to seks trejų metų pereinamojo laikotarpio susitarimas dėl skolos (žr. 68, 69 ir 104 dalis).

143

Papildomos lankstumo galimybės, suteiktos perteklinio deficito procedūrai, reiškė, kad esant blogoms ekonomikos sąlygoms, net jeigu skolos ir BVP santykis padidėja, gali būti pripažįstama, kad yra laikomasi reikalavimų. Dėl to gali sumažėti proceso patikimumas ir iškilti rizika valstybių skolos tvarumui, ypač užsitęsio nuosmukio laikotarpiais (kai skola gali didėti net jei skolos kriterijus įvykdytas). Galiausiai, nepriklausomai nuo to, ar skolos kriterijus įvykdytas, svarbiausia yra grąžinti arba tvariai refinansuoti faktinės skolos sumą (žr. 76–78 dalis).

8 rekomendacija

Komisija turėtų daugiausia dėmesio skirti skolos pokyčiams, ypač stipriai įsiskolinusiose valstybėse narėse, siekdama, kad skola nepasiektų netvaraus lygio.

Tais atvejais, kai yra viršijama 60 % skolos riba ir susijusiai valstybei narei pradedama taikyti PDP, Komisija turėtų užtikrinti, kad atlikus būtinus koregavimus, būtų nustatytos realistiškos ir patikimos konvergencijos gairės siekiant skolos taisyklės įvykdymo, visų pirma atsižvelgiant į pradinį skolos lygį.

Savo PDP rekomendacijose valstybėms narėms, kurios viršija skolos ribą, Komisija turėtų, nustatydama metinius deficito tikslus, taip pat patikslinti metinius skolos ir BVP santykio lygius, kurie atitinka šiuos tikslus.

Struktūrinės reformos

144

Perviršinį valdžios sektoriaus deficitą gali bent iš dalies lemti struktūriniai trūkumai. Todėl tikslinės struktūrinės reformos gali paskatinti ilgalaikės deficito korekcijas. Nuo 2013 m. gegužės mėn. struktūrinės reformos įgavo vis daugiau svarbos kaip Komisijos PDP vertinimų veiksnys. Tačiau jų įvykdymo vis dar negalima užtikrinti ir Komisija jų įgyvendinimą stebi ne ką atidžiau nei valstybių narių, kurioms netaikoma PDP, atveju (žr. 108–111 dalis).

145

Be to, konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų stebėjimas ne visuomet apima tikrąjį įgyvendinimą ir reformų veiksmingumą. Tai gali turėti neigiamos įtakos Komisijos neseniai priimto sprendimo labiau atsižvelgti į struktūrinių reformų įgyvendinimą poveikiui (žr. 112 dalį).

9 rekomendacija

Kartu su perviršinio makroekonominio disbalanso procedūra, Komisija (Ekonomikos ir finansų reikalų GD) turėtų visapusiškai pasinaudoti Europos semestru stebint valstybių narių, kurioms taikoma perviršinio deficito procedūra, struktūrinių reformų įgyvendinimą, ypač jeigu fiskalinės struktūrinės reformos yra įtrauktos į ekonominės partnerystės programą. Be susitelkimo į teisinius aspektus, turėtų būti siekiama įvertinti vykdomų reformų veiksmingumą.

Komisija turėtų pasinaudoti visais savo įgaliojimais, kad valstybės narės, kurioms taikoma PDP, įvykdytų savo įsipareigojimus dėl struktūrinių reformų.

Ataskaitų teikimas

146

„Šešių dokumentų rinkinyje“ ir „dviejų dokumentų rinkinyje“ buvo įvesti nauji ataskaitų teikimo reikalavimai valstybės narėms, siekiant sustiprinti Komisijos PDP stebėjimą. Tačiau šių reikalavimų vykdymo negalima užtikrinti, nes nėra teisės aktų nuostatų, kurios užtikrintų, kad valstybės narės laikytųsi šioje srityje nustatytų reikalavimų, arba pagal kurias būtų skiriamos nuobaudos jų nesilaikančioms valstybės narėms. Taigi, Komisijos stebėjimo veiksmingumas priklauso nuo aktyvaus valstybių narių bendradarbiavimo. Mes nustatėme vieną atvejį, kai valstybė narė nepateikė ataskaitų dokumentų, kaip yra reikalaujama. Tačiau Komisija savo atitinkamuose vertinimuose to neskelbia viešai (žr. 85 ir 86 dalis).

147

Net ir tada, kai gauna visus dokumentus, Komisija ne visada įvertina ar atsižvelgia į pateiktą informaciją, o tai kelia susirūpinimą, kad ji kaip įmanoma geriau nepasinaudoja valstybių narių ataskaitomis arba kad valstybės narės apkraunamos nereikalingais biurokratiniais reikalavimais (žr. 99 ir 110 dalis).

10 rekomendacija

Savo vertinimuose Komisija (Ekonomikos ir finansų reikalų GD) turėtų visada aiškiai nurodyti, ar valstybės narės įvykdė savo ataskaitų teikimo reikalavimus.

Komisija turėtų pasinaudoti galimybe pradėti pažeidimo procedūras tuo atveju, kai valstybės narės nevykdo savo ataskaitų teikimo įsipareigojimų.

Nuobaudos

148

Paeiliui vykdant PDP reformas, buvo sugriežtintos nuobaudos valstybės narėms, kurios nevykdo rekomendacijų, ir palengvėjo jų taikymo sąlygos. Nuo EDP įvedimo nebuvo taikyta jokių nuobaudų (žr. 114 ir 122 dalis).

149

Nežiūrint į tai, kad nuobaudos taip pat yra naudingos kaip atgrasomoji priemonė, jei jos nėra taikomos valstybei narei nevykdant savo įsipareigojimo laikytis biudžetinės drausmės, iškyla rizika, kad jos bus laikomos priemone, kurios taikymas yra mažai tikėtinas. Tuomet sumažėtų jų, o kartu ir visos PDP, patikimumas ir veiksmingumas.

11 rekomendacija

Pagal galiojančius teisės aktus Komisija (Ekonomikos ir finansų reikalų GD) turėtų rekomenduoti Tarybai paspartinti procedūrą ir taikyti nuobaudas, jei yra įrodymų, kad valstybė narė nesilaikė PDP rekomendacijų ir todėl neįvykdė savo įsipareigojimo laikytis Sutartyje nustatytos biudžetinės drausmės.

Šią ataskaitą priėmė IV kolegija, vadovaujama Audito Rūmų nario Milan Martin CVIKL, 2016 m. vasario 25 d. Liuksemburge įvykusiame posėdyje.

Audito Rūmų vardu

Pirmininkas

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Teisės aktai, susiję su perviršinio deficito procedūra

- 1993 m. lapkričio 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 3605/93 dėl Europos bendrijos steigimo sutarties priede pateikto Protokolo dėl perviršinio deficito procedūros taikymo, su pakeitimais, padarytais:
 - √ 2000 m. vasario 28 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 475/2000. Pagal ESS 95 atnaujinta PDP pagrindžianti konceptuali sistema.
 - √ 2002 m. vasario 25 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 351/2002. Patikslintos nuorodos į ESS 95 PDP kontekste, pakeičiant kodus „B. 9“ ir „D. 41“ į atitinkamai „PDP B. 9“ ir „PDP D. 41“.
 - √ 2005 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2103/2005 dėl statistinių duomenų kokybės taikant perviršinio deficito procedūrą.
- 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 479/2009 dėl Europos bendrijos steigimo sutarties priede pateikto Protokolo dėl perviršinio deficito procedūros taikymo (pakeitė Reglamentą Nr. 3605/93). Iš dalies pakeistas:
 - √ 2010 m. liepos 26 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 679/2010, kuriuo iš dalies keičiamos Reglamento (EB) Nr. 479/2009 nuostatos dėl statistinių duomenų kokybės taikant perviršinio deficito procedūrą.
- 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo, su pakeitimais, padarytais Tarybos.
- 2005 m. birželio 27 d. Reglamentas (EB) Nr. 1056/2005 ir 2011 m. lapkričio 8 d. Reglamentas (ES) Nr. 1177/2011 – taisomasis Stabilumo ir augimo pakto ramstis.
- Iš „šešių dokumentų rinkinio“:
 - √ 2011 m. lapkričio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 1177/2011, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo;
 - √ 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) Nr. 1173/2011 dėl veiksmingo biudžeto priežiūros vykdymo užtikrinimo euro zonoje.
- Iš „dviejų dokumentų rinkinio“:
 - √ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų.
- Tarpyvyriausybė sutartis dėl stabilumo, koordinavimo ir valdymo ekonominėje ir pinigų sąjungoje (Fiskalinis komponentas) – 2012 m. kovo 2 d.

Keli informacijos stygiaus pavyzdžiai šešių tikrintų valstybių narių dokumentuose

Trūksta informacijos 2012, 2013 ir 2014 m. balandžio mėn. pranešimuose

N-1 metais:

- vienoje valstybėje narėje:
 - i) trūko kai kurių socialinio draudimo fondų pasektorio ir vietos valdžios išsamių duomenų (įskaitant einamąjį balansą), susijusių su subjektais, kurie nepriklauso vietos valdžiai, ir su kitais vietos valdžios duomenų patikslinimais;
 - ii) nebuvo pateikta duomenų apie ilgalaikių paskolų poveikį skolos lygiui (padidėjimą ir sumažėjimą) visuose bendro valdžios sektoriaus lygmenyse (tik 2012 m. balandžio mėn.) ir apie akcijų ir kitos nuosavybės pasiskirstymą valstybės ir vietos valdžios sektoriuose;
- kitoje valstybėje narėje nebuvo pateikta kai kurių pasektorių duomenų (apie einamąjį balansą, finansinius sandorius, įtrauktus į einamąjį balansą, ir „kitus koregavimus“, susijusius su valstybės valdžia, vietos valdžia ir socialinės apsaugos fondais). Visuose bendro valdžios sektoriaus lygmenyse trūko daugumos paprašytų duomenų, kurie nėra privalomi.

Trūksta duomenų 4 lentelėje apie prekybos kreditus ir avansus (AF. 71 L)

Vienoje valstybėje narėje duomenų nebuvo pateikta iki 2009 m., o kitoje duomenų nebuvo iki 2011 m.

Trūksta duomenų PDP klausimynuose

Penkios iš šešių valstybių narių grąžino PDP klausimynus su neužpildytais privalomais laukeliais. Neišsamios informacijos pavyzdžiai:

- i) keturios valstybės narės pateikė neišsamius duomenis apie kapitalo injekcijas arba visiškai nepateikė duomenų už kiekvienus metus, o viena valstybė narė už N-1 metus;
- ii) trys valstybės narės atsiuntė neišsamią 4 lentelę (kitų gautinų/mokėtinų sumų pasiskirstymas, nurodomas PDP lentelėse);
- iii) nepaisant pagerėjusio išsamumo, dvi valstybės narės atsiuntė neišsamias 5 (mokesčiai ir socialinės įmokos: kitos bendro valdžios sektoriaus gautinos/mokėtinios sumos), 8 (centrinės valdžios sektoriaus reikalavimai, skolos panaikinimai) ir 9 (garantijos) lenteles.

Kita informacija

2008–2014 m. laikotarpiu viena valstybė narė neperdavė siejamųjų lentelių¹ ir aprašo, kaip buvo prašyta, trys valstybės narės jas pateikė po nustatyto termino. PDP aprašų pateikimo terminas buvo 2013 m. gruodžio mėn., tačiau dvi valstybės narės pateikė jas pasibaigus terminui – viena balandžio mėn., kita 2014 m. lapkričio mėn.

¹ Siejamosiose lentelėse nurodyta viešųjų sąskaitų ir ESS klasifikacijos elementų sąsaja.

Keli klasifikacijos trūkumų pavyzdžiai šešių tikrintų valstybių narių dokumentuose

Pagrindiniai atvejai, kai yra ne visiškai laikomasi ESS 95, bet kuriuos priima Eurostatas

- trijose valstybėse narėse viešųjų ūkio vienetų statistikos registras nepateikė išsamių duomenų, daugiausia vietos valdžios lygmeniu;
- viena valstybė narė laikėsi atsargaus požiūrio, t. y. bendram valdžios sektoriui kaip pagalbinius vienetus automatiškai priskyrė visus viešuosius ūkio vienetus, kurių pardavimai bendram valdžios sektoriui sudarė daugiau kaip 80 % visų pajamų, ir taikė 50 % kriterijų likusiems viešiesiems ūkio vienetams. Atsargus požiūris yra automatinis kriterijus, kurį taikant neatsižvelgiama į įstaigos veiklos rūšį (teikiamų paslaugų rūšį) ar kitas sąlygas, kaip antai viešieji pirkimai ir rinka. Apskaitos taisyklėse nenurodyta, ką reikia daryti tokiais atvejais. Be to, kai kurios įstaigos buvo klasifikuotos grupiniu pagrindu (pavyzdžiui, ligoninės), nors turėjo būti klasifikuotos atskirai pagal jų rinkos ar ne rinkos pobūdį;
- viena valstybė narė laikėsi atsargaus požiūrio, tačiau tik ūkio vienetų, kurių dydis buvo mažesnis už tam tikrą nustatytą ribą atveju; šių ūkio vienetų atveju 50 % kriterijus buvo pritaikytas norint atmesti „kitas pajamas“ iš pardavimų ir į gamybos sąnaudas įtraukti visų tipų mokesčius. Tai buvo padaryta dėl to, kad valstybė narė negalėjo identifikuoti subsidijų, kurias galėtų atskaityti iš pardavimų. Tačiau, nors į sąnaudas buvo įtraukti visi mokesčiai, pagal apskaitos taisykles turėjo būti įtraukti tik „kiti gamybos mokesčiai“.

Pagrindiniai trūkumai viešojo sektoriaus institucinių vienetų klasifikacijoje

- viena valstybė narė klasifikavo finansų rinkų priežiūros įstaigą, kuri yra institucinis vienetas, bendrame valdžios sektoriuje. Pagal ESS 95 tokio tipo įstaigos turėtų būti klasifikuojamos atskirai nuo bendro valdžios sektoriaus (konkrečiai, kaip finansų pagalbininkai finansų bendrovių sektoriuje). Kitos valstybės narės teisingai klasifikavo šiuos institucinius vienetus atskirai nuo bendro valdžios sektoriaus;
- Vienoje valstybėje narėje išnagrinėjome viešuosius ūkio vienetus, kurie buvo ne rinkos subjektai, ir 2014 m. spalio mėn. buvo perklasifikuoti po to, kai buvo atlikta ESS 2010 lyginamoji peržiūra. Valstybė narė iš viso perklasifikavo 158 viešuosius ūkio vienetus į bendrą valdžios sektorių: 20 dėl naujų ESS 2010 taisyklių, o likusius 138 – atliekant įprastą lyginamąją peržiūrą. Antroji grupė būtų perklasifikuota į bendrąjį sektorių, jei anksčiau ji būtų buvusi tinkamai išnagrinėta.

Kiti trūkumai

- Kalbant apie procedūras ir laiką, skirtus nustatyti ir (per)klasifikuoti ūkio vienetus į bendrą valdžios sektorių ar atskirai nuo jo, nustatėme, kad šešiose valstybėse narėse buvo taikomi skirtingi metodai:
 - i. dvi valstybės narės analizuoja ir (per)klasifikuoja vienetus kas penkerius metus atlikdamos lyginamąsias peržiūras, bet kiekvienais metais stebi naujus vienetus. Tačiau 2011 m. viena jų buvo nustačiusi vykdytiną veiksmą, pagal kurį buvo rekomenduojama, kad 50 % kriterijus neturėtų viršyti 3–4 metų, o kita buvo nustačiusi vykdytiną veiksmą, pagal kurį buvo rekomenduojama visiems viešiesiems ūkio vienetams kiekvienais metais taikyti rinkos / ne rinkos testavimą;
 - ii. trys valstybės narės analizuoja vienetus kiekvienais metais ir juos perklasifikuoja, jei jų pobūdis (rinkos/ne rinkos) yra kitoks paskutinius trejus metus iš eilės;
 - iii. viena valstybė narė analizuoja vienetus du kartus per metus arba kai pasikeičia finansavimo sąlygos ir perklasifikuoja juos, kai pasikeičia vienetų pobūdis.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Eurostato informacija ir dokumentais iš šešių tikrintų valstybių narių.

Keleto vykdytinų veiksmų, kurie galėjo daryti poveikį deficito ir skolos duomenims, pavyzdžiai

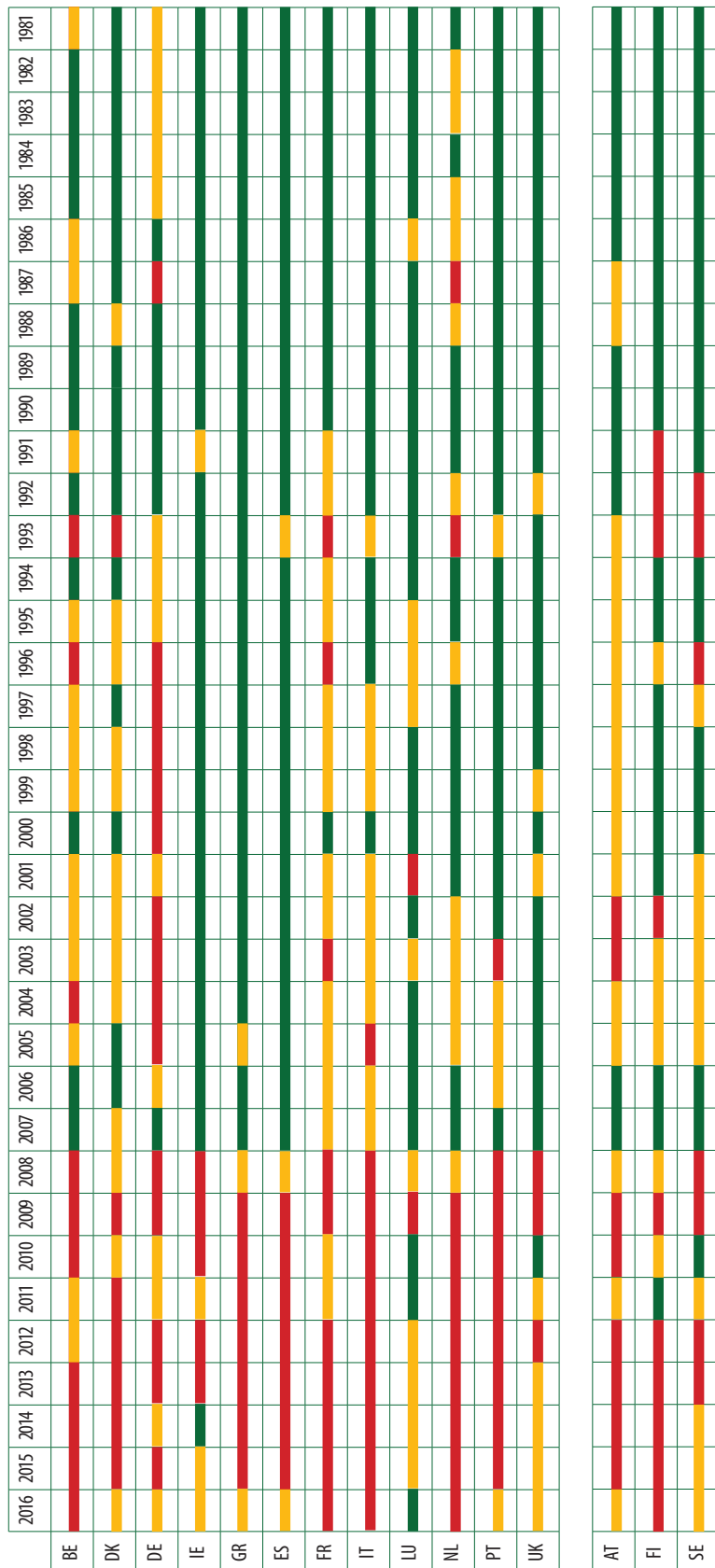
Čekija	Rinkos / ne rinkos testo taikymas nebuvo dažnas ir daugelis viešųjų ūkio vienetų (bendrovių) nebuvo testuotos Savo 2009 m. įvykusio vizito metu Eurostatas nustatė, kad „komercinio subjekto“ teisinį statusą turintys ūkio vienetai (pavyzdžiui, akcinės bendrovės, ribotos atsakomybės bendrovės) iki šiol nebuvo testuoti ir nustatė susijusį vykdytiną veiksmą. 2012 m. SDV metu Eurostatas nustatė vykdytiną veiksmą, nes nebuvo taikomas valdžios sektoriaus kontrolinis testas, skirtas didelėms bendrovėms, kurios valdžios sektoriui priklauso mažesne nei 50 % dalimi, ir todėl šie ūkio vienetai nebuvo nagrinėti. Nepaisant galimo poveikio, išlyga nebuvo nustatyta.
Vokietija	Ne rinkos vienetų perklasifikavimas į bendrą valdžios sektorių nuo pirmųjų metų pasikeitus jų ne rinkos statusui Atlikdamas savo 2014 m. vasario mėn. vizitą, Eurostatas aptiko problemą ir nustatė terminą, iki kurio turi būti pasiekta atitiktis – 2014 m. gegužės mėn. 2014 m. liepos mėn. šis klausimas buvo pripažintas išspręstu. 2014 m. spalio mėn. atsiųsti paaiškinimai parodė, kad vykdytiną veiksmą NSI įgyvendino tik ūkio vienetų, kurie buvo klasifikuoti po 2014 m. vasario mėn., atžvilgiu. Nepaisant galimo poveikio (nežinomas), išlyga nebuvo nustatyta. Nėra išsamių duomenų, reikalingų kapitalo injekcijų, finansinių išvestinių priemonių ir paskirstymų analizei Eurostatas pirmą kartą iškėlė trūkstamų duomenų klausimą po savo 2007 m. vizito. 2009 m. vizito metu buvo nustatyta, kad padėtis pagerėjo centrinės valdžios apskaitimo sandorių ir dividendų atžvilgiu. Eurostatas nustatė tam tikrų problemų, tačiau nenustatė vykdytino veiksmo ir nebuvo išsamiai aptartas dividendų klausimas. Vykdytini veiksmai buvo nustatyti 2011 ir 2013 m. 2011 m. Eurostatas pažymėjo, kad nebuvo išsamių duomenų, kurie leistų atlikti tinkamą kapitalo injekcijų ir paskirstymų analizę, ir kad nebuvo vietos valdžios institucijų duomenų apie apskaitimo sandorius, tačiau nebuvo nustatyta vykdytinų veiksmų. 2013 m. atlikus PGDV, buvo nustatyti vykdytini veiksmai, tačiau problema išlieka. Nepaisant galimo poveikio (nežinomas), išlyga nebuvo nustatyta.
Prancūzija	Branduolinių įrenginių eksploatacijos nutraukimas Markulyje (1,6 milijardo eurų (0,1 % BVP) 2004 m.) Šis vykdytinasis veiksmas buvo pirmą kartą aptartas atliekant 2006 m. vizitą, tačiau dėl su teisingu klasifikavimu susijusių nesutarimų su NSI, Eurostatas sprendimą atidėjo. Šis atvejis buvo susijęs su nustatyto dydžio išmokos registravimu, kurią valdžios ūkio vienetas gavo remiantis prielaida dėl eksploatacijos nutraukimo sąnaudų, visas kitas prievoles pavedant operatoriui. 2005 m. Eurostatas konsultuodamas dėl šio sandorio, pasiūlė jį klasifikuoti kaip išankstinį mokėjimą už perkamas paslaugas, tačiau NSI nesutiko ir vietoj to užregistravo kapitalo pervedimą, taip pagerinant grynojo skolinimo/grynojo skolinimosi duomenis. 2008 m. šis klausimas buvo aptartas iš naujo, bet nebuvo imtasi jokių tolesnių veiksmų. Nepaisant žinomo poveikio, išlyga nebuvo nustatyta. Sektoriaus atskyrimas Po savo 2012 m. vizito Eurostatas nustatė vykdytiną veiksmą, susijusį su tuo, kad bendro valdžios sektoriaus kategorija buvo neišsami, nes prie jos nebuvo priskirtos viešosios bendrovės, kurias valdė / kurios priklausė vietos valdžios institucijoms. 2014 m. pabaigoje NSI vis dar nebuvo pateikusi baigtinio sąrašo. Nepaisant galimo poveikio (nežinomas), išlyga nebuvo nustatyta.

Italija	Bendrojo ilgalaikio kapitalo formavimo registravimas kaupimo principu Savo 2012 m. PGDV metu Eurostatas nustatė vykdytiną veiksmą, susijusį su tuo, kad didelės investicijų sumos buvo registruotos grynųjų pinigų, o ne kaupimo principu. NSI buvo paprašyta iki 2014 m. apskaičiuoti teisingas sumas. 2013 m. buvo nustatytas vykdytiną veiksmą pateikti pažangos ataskaitą. NSI ištaisė sumas 2014 m. spalio mėn. PDP pranešime. Nepaisant galimo poveikio (nežinomas), išlyga nebuvo nustatyta.
Malta	Malita ir miesto vartų projektas Eurostatas nustatė problemą atlikdamas savo 2011 m. spalio mėn. PDP pranešimo peržiūrų analizę. Kaip tolesnę priemonę po aptarimų, 2012 m. jis nustatė vykdytiną veiksmą: iš NSI buvo pareikalauta, kad ji Eurostatui nusiųstų Malitos ir miesto vartų projekto statistiniu požiūriu svarbių aspektų aprašymą kartu su savo nuomone apie statistikos operacijų registravimą. Šį veiksmą nagrinėjo Eurostatas per dvišalę konsultaciją; jam buvo pritarta 2012 m. rugpjūčio mėn. ir tų pačių metų spalio mėn. jis buvo įgyvendintas. Poveikis deficitui buvo 0,4 % BVP. 2012 m. balandžio mėn. nebuvo nustatyta išlyga.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Eurostato ataskaitomis dėl vizitų į šešias valstybes nares.

V priedas

Metinis nominaliojo BVP augimo tempas

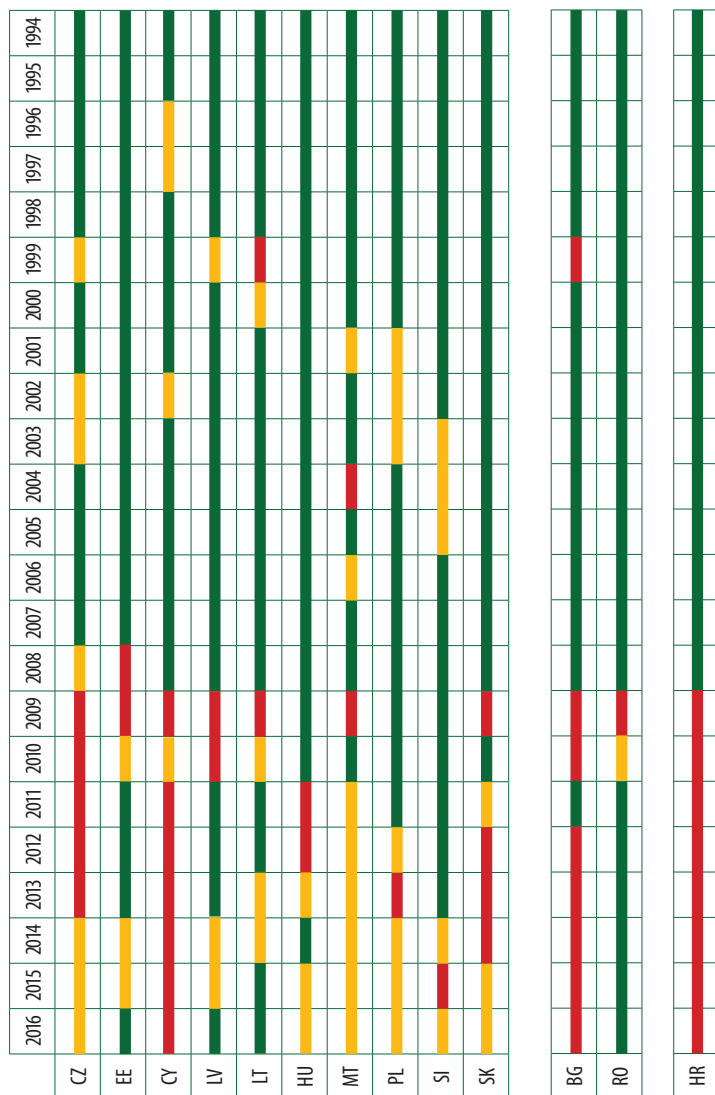

V priedas: Metinis nominaliojo BVP augimo tempas (y)

- $y \geq 5\%$
- $3\% \leq y < 5\%$
- $y < 3\%$

V priedas

Metinis nominaliojo BVP augimo tempas

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis AMECO duomenų baze.

PDP rekomendacijose nustatytų nominalių ir struktūrinių tikslų laikymasis ir PDP termino pratęsimai

VI priede parodyta, kaip keitėsi PDP, kurios buvo taikytos įimtį įtrauktoms valstybėms narėms. Kiekvienu atveju mėlyni langeliai rodo PDP termino metus, mėlynos rodyklės rodo, kad buvo pratęsimų. Kitos spalvos rodo, ar valstybė narė laikėsi (žalios spalvos) ar ne (raudona spalva) Tarybos PDP rekomendacijose dėl atitinkamų rodiklių nustatytų tikslų (nominalus deficitas, struktūrinės pastangos ir rekomendacijų, kurios buvo pateiktos įsigaliojus „šešių dokumentų rinkiniui“, atveju koreguotas struktūrinis deficitas ir rodiklis „iš apačios į viršų“). Pirmas skaičius langelyje yra tikslas, antras – tikroji pasiekta vertė. Galiausiai, geltoni langeliai reiškia, kad atitinkamais metais metinis tikslas nebuvo nustatytas, juodi langeliai, kad konkretus rodiklis nebuvo taikomas (dar negaliojo), pilki langeliai, kad nepaisant to, kad Komisija turėjo duomenų, ji į juos neatsižvelgė vertindama veiksmingas priemones.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Tarybos PDP sprendimais ir rekomendacijomis, Komisijos 126 straipsnio 3 dalies ataskaitomis ir Komisijos tarnybų darbiniais dokumentais, paremiančiais SKP vertinimus, biudžeto planų projektus ir Kiprui skirtos ekonominio koregavimo programos 4-ąją, 6-ąją ir 7-ąją peržiūras.

SUTARTINIAI ŽENKLAI:

IVYKĖ TIKSLĄ
NEĮVYKĖ TIKSLO
TIKSLAS NENUSTATYTAS (TN)
NETAIKOMA (n. t.)
NĖRA DUOMENŲ
DUOMENYS BUVO, BET KOMISIJA
NEPATEIKO

PDP TERMINAS

PDP TERMINO PRA TESIMAS

Veiksmingų priemonių įvertinimas	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Bendras įvertinimas
Veiksmingų priemonių įvertinimas (11.11.2009)										
PDP terminas Nominalus deficitas	-5,6 % → -8,3 %	TN → -8,2 %	TN → -7,7 %	> -3 % →						
Struktūrinės pastangos	TN	1 % → 0,5 %	1 % → 0,1 %	> 1 % →						
Koreguotos struktūrinės pastangos										
Metodas „Iš apacios į viršų“										
2010 SP (31.03.2010)										
PDP terminas Nominalus deficitas		TN → -8,2 %	TN → -7,7 %	TN	> -3 % →					
Struktūrinės pastangos		> 1 % → -0,4 %	> 1 % → 0,1 %	> 1 % →	> 1 % →					
Koreguotos struktūrinės pastangos										
Metodas „Iš apacios į viršų“										
Veiksmingų priemonių įvertinimas (15.06.2010)										
PDP terminas Nominalus deficitas		TN → -8 %	TN → -7,4 %	TN	> -3 % →					
Struktūrinės pastangos		> 1 % → 0 %	> 1 % → 0 %	> 1 % →	> 1 % →					
Koreguotos struktūrinės pastangos										
Metodas „Iš apacios į viršų“										
2011 SP (07.06.2011)										
PDP terminas Nominalus deficitas		TN → -7 %	TN → -5,6 %	TN → -5,3 %	> -3 % →					
Struktūrinės pastangos		> 1 % →	> 1 % → 1 %	> 1 % → 0,2 %	> 1 % →					
Koreguotos struktūrinės pastangos										
Metodas „Iš apacios į viršų“										
2012 SP (30.05.2012)										
PDP terminas Nominalus deficitas		TN → -5,2 %	TN → -4,5 %	TN → -4,2 %	> -3 % → -4,2 %					
Struktūrinės pastangos		> 1 % → 0,8 %	> 1 % → 0,9 %	> 1 % → 0,4 %	> 1 % → 0,4 %					
Koreguotos struktūrinės pastangos										
Metodas „Iš apacios į viršų“										
2013 SP (29.05.2013)										
PDP terminas Nominalus deficitas		TN → -4,8 %	TN → -4,8 %	TN → -4,8 %	> -3 % → -3,9 %	> -3 % → -4,2 %				
Struktūrinės pastangos		> 1 %	> 1 %	> 1 %	> 1 %					
Koreguotos struktūrinės pastangos										
Metodas „Iš apacios į viršų“										
Veiksmingų priemonių įvertinimas (29.05.2013)										
PDP terminas Nominalus deficitas		TN → -7,1 %	TN → -5,3 %	TN → -4,8 %	> -3 % → -3,9 %	> -3 % → -4,2 %				
Struktūrinės pastangos		> 1 % → 0,3 %	> 1 % → 1,1 %	> 1 % → 1,1 %	> 1 % → 1,4 %					
Koreguotos struktūrinės pastangos		> 1 % → 0,2 %	> 1 % → 0,9 %	> 1 % → 1,1 %	> 1 % → 1,3 %					
Metodas „Iš apacios į viršų“		TN → -0,75 %	TN → -1,5 %	TN → 1,5 %	TN → 1,5 %					

PPB 2014 (15.11.2013) PDP terminas Nominalus deficitas Struktūrinės pastangos Koreguotos struktūrinės pastangos Metodas „iš apačios į viršų“ Veiksmingų priemonių įvertinimas (19.11.2013) PDP terminas Nominalus deficitas Struktūrinės pastangos Koreguotos struktūrinės pastangos Metodas „iš apačios į viršų“ P5 2014 SP (02.06.2014) PDP terminas Nominalus deficitas Struktūrinės pastangos Koreguotos struktūrinės pastangos Metodas „iš apačios į viršų“ PPB 2014 (28.11.2014) PDP terminas Nominalus deficitas Struktūrinės pastangos Koreguotos struktūrinės pastangos Metodas „iš apačios į viršų“ Veiksmingų priemonių įvertinimas (27.02.2015) PDP terminas Nominalus deficitas Struktūrinės pastangos Koreguotos struktūrinės pastangos Metodas „iš apačios į viršų“ 2015 SP (27.05.2015) PDP terminas Nominalus deficitas Struktūrinės pastangos Koreguotos struktūrinės pastangos Metodas „iš apačios į viršų“	> -3,9 % → -4,1 % > -3,6 % → -3,8 % 1,3 % → 0,9 % 1,3 % → 1,3 % 0 % → -0,1 % > -3,9 % → -4,1 % > -3,6 % → -3,8 % 1,3 % → 0,9 % 1,3 % → 1,3 % 0 % → -0,1 % > -3,9 % → -4,3 % > -3,6 % → -3,9 % 1,3 % → 0,8 % 1,3 % → 1,2 % 0 % → -0,1 % > -3,9 % → -4,1 % > -3,6 % → -4,4 % 1,3 % → 1 % 1,3 % → 1,1 % 0 % → -0,1 % > -3,9 % → -4,1 % > -3,6 % → -4,3 % 1,3 % → 1 % 1,3 % → 1,2 % 0 % → -0,1 %	> -3,6 % → -3,8 % > 0,8 % → 0,7 % > 0,8 % → 0,8 % > 1 % → 0,9 % > -3,6 % → -3,8 % > 0,8 % → 0,7 % > 0,8 % → 0,8 % > 1 % → 0,9 % > -3,6 % → -3,9 % > 0,8 % → 0,6 % > 0,8 % → 0,7 % > 1 % → 1 % > -3,6 % → -4,4 % > 0,8 % → 0,3 % > 0,8 % → 0,5 % > 1 % → 0,9 % > -3,6 % → -4,3 % > 0,8 % → 0,4 % > 0,8 % → 0,7 % > 1 % → 1,1 %	-2,8 % → -3,7 % > 0,8 % → -0,4 % 0,8 % → > 1 % → -2,8 % → -3,7 % 0,8 % → 0,8 % → > 1 % → -2,8 % → -3,4 % 0,8 % → 0,4 % 0,8 % → > 1 % → -2,8 % → -4,5 % 0,8 % → 0,1 % 0,8 % → 0,0 % > 1 % → 0,7 % -2,8 % → 0,8 % → 0,8 % → > 1 % →	-4,0 % → -3,8 % 0,5 % → 0,3 % 0,5 % → 0,4 % 0,2 % → 0 % -3,4 % → -3,5 % 0,8 % → 0,0 % 0,8 % → 0,1 % 1,2 % → 0,3 %
---	---	--	--	---

„Bendrai manė, turimi įrodymai neleidžia daryti išvados, kad rekomenduojamos pastangos nebuvo įvykdytos 2013–2014 m.“

PDP laikinai sustabdyta

VOKIETIJA

SUTARTINIAI ŽENKLAI:

	ĮVYKDE TIKSLĄ	PDP TERMINAS
	NEĮVYKDE TIKSLO	
	TIKSLAS NENUSTATYTAS (TN)	
	NETAIKOMA (n. t.)	
	NĖRA DUOMENŲ	
	DUOMENYS BUVO, BŪT KOMISIJA Į JUOS NEATSİŽVELGĖ	

Įvertinimas	2010	2011	2012	2013
	PDP pradėta 2009 m. lapkričio 30 d.			
2010 SP (31.03.2010)				
PDP terminas				
Nominalus deficitas	TN → - 5,7 %	TN → - 5,7 %	TN →	> - 3 % →
Struktūrinės pastangos	TN → - 1,7 %	0,5 % → 0,1 %	0,5 % → 0,1 %	0,5 % →
Koreguotos struktūrinės pastangos				
Metodas „iš apačios į viršų“				
Veiksmingų priemonių įvertinimas (15.06.2010)				
PDP terminas				
Nominalus deficitas	TN → - 5,7 %	TN → - 5,7 %	TN →	> - 3 % →
Struktūrinės pastangos	TN → 0,5 %	0,5 % → 0,0 %	0,5 % →	0,5 % →
Koreguotos struktūrinės pastangos				
Metodas „iš apačios į viršų“				
2011 SP (07.06.2011)				
PDP terminas				
Nominalus deficitas	TN → - 3,3 %	TN → - 2,0 %	TN → - 1,2 %	> - 3 % →
Struktūrinės pastangos	TN → 0,0 %	0,5 % → 0,5 %	0,5 % → 0,6 %	0,5 % →
Koreguotos struktūrinės pastangos				
Metodas „iš apačios į viršų“				
2012 SP (30.05.2012)				
PDP terminas				
Nominalus deficitas		TN → - 1,0 %	TN → - 0,9 %	> - 3 % → - 0,7 %
Struktūrinės pastangos		0,5 % → 1,1 %	0,5 % → 0,4 %	0,5 % → 0,1 %
Koreguotos struktūrinės pastangos				
Metodas „iš apačios į viršų“				

PDP nutraukta
2012 m. birželio 22 d.

KIPRAS

SUTARTINIAI ŽENKLAI:

	ĮVYKDE TIKSLĄ
	NEĮVYKDE TIKSLĄ
	TIKSLAS NENUSTATYTAS (TN)
	NETAIKOMA (n. t.)
	NERA DUOMENŲ
	DUOMENYS BUVO, BET KOMISIJA JI JUOS NEATSIVELGĖ

PDP TERMINAS

PDP TERMINO PRATĖSIMAS

Įvertinimas	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	PDP pradėta 2010 m. liepos 6 d.						
Veiksmingų priemonių įvertinimas (27.01.2011)							
PDP terminas							
Nominalus deficitas	- 6 % → - 5,9 %	TN → - 5,7 %	> - 3 % →				
Struktūrinės pastangos	TN → 0,0 %	1,5 % → + 0,7 %	1,5 % → %				
Koreguotos struktūrinės pastangos							
Metodas „iš apačios į viršų“							
2012 SP (07.06.2011)							
PDP terminas							
Nominalus deficitas	- 6 % → - 5,3 %	TN → - 5,1 %	> - 3 % → + 4,9 %				
Struktūrinės pastangos	TN → + 0,7 %	1,5 % → + 0,5 %	1,5 % → - 0,2 %				
Koreguotos struktūrinės pastangos							
Metodas „iš apačios į viršų“							
Veiksmingų priemonių įvertinimas (11.01.2012)							
PDP terminas							
Nominalus deficitas		TN → - 6,7 %	> - 3 % → + 2,7 %	> - 3 % → - 1,8 %			
Struktūrinės pastangos		1,5 % → - 0,2 %	cum. 1,5 % → + 0,7 %				
Koreguotos struktūrinės pastangos		1,5 % → - 0,2 %	cum. 1,5 % → + 0,8 %				
Metodas „iš apačios į viršų“							
2012 SP (30.05.2012)							
PDP terminas							
Nominalus deficitas		TN → - 6,3 %	> - 3 % → + 3,4 %	> - 3 % → - 2,5 %			
Struktūrinės pastangos		> 1 % → + 0,4 %	> 1 % → + 2,9 %	> 1 % → + 1,0 %			
Koreguotos struktūrinės pastangos							
Metodas „iš apačios į viršų“							
Veiksmingų priemonių įvertinimas (07.05.2013)							
PDP terminas							
Nominalus deficitas	TN → - 5,3 %	TN → - 6,3 %	> - 3 % → - 6,3 %				
Struktūrinės pastangos	TN → + 0,8 %	> 1 % → + 0,9 %	> 1 % → + 0,1 %				
Koreguotos struktūrinės pastangos		> 1 % → + 2,2 %	> 1 % → + 2,4 %				
Metodas „iš apačios į viršų“		> 1 % → + 1,5 %	> 1 % → + 4,25 %				
			Valstybei narei pradėta taikyti finansinės pagalbos programa 2013 m. balandžio 2 d.				
Veiksmingų priemonių įvertinimas (06.09.2013)							
PDP terminas							
Nominalus deficitas				- 6,5 % → - 8,4 %	- 8,4 % → - 8,4 %	- 6,3 % → %	- 2,9 % →
Struktūrinės pastangos				+ 1,3 % (min 0,5 %) → + 1,2 %	+ 0,3 % (min 0,5 %) → + 0,1 %	+ 0,7 % (min 0,5 %) → %	+ 1,8 % (min 0,5 %) → %
Koreguotos struktūrinės pastangos				+ 1,3 % (min 0,5 %) → + 0,9 %	+ 0,3 % (min 0,5 %) → + 0,7 %	+ 0,3 % (min 0,5 %) → %	+ 1,8 % (min 0,5 %) → %
Metodas „iš apačios į viršų“				+ 4,75 % → + 4,5 %	+ 1,75 % → + 2,5 %		
4-oji programos peržiūra (atskyrimo data: 2014 m. gegužės 20 d.)							
PDP terminas							
Nominalus deficitas				- 6,5 % → - 5,4 %	- 8,4 % → - 5,3 %	- 6,3 % → - 5,1 %	- 2,9 % → - 2,4 %
Struktūrinės pastangos				+ 1,3 % (min 0,5 %) → + 3,0 %	+ 0,3 % (min 0,5 %) → + 0,2 %	+ 0,7 % (min 0,5 %) → + 0,2 %	+ 1,8 % (min 0,5 %) → + 1,7 %
Koreguotos struktūrinės pastangos				+ 1,3 % (min 0,5 %) → %	+ 0,3 % (min 0,5 %) → %	+ 0,7 % (min 0,5 %) → %	+ 1,8 % (min 0,5 %) → %
Metodas „iš apačios į viršų“				+ 4,75 % → %	+ 1,75 % → %		
6-oji programos peržiūra (atskyrimo data: 2015 m. gegužės 15 d.)							
PDP terminas							
Nominalus deficitas				- 6,5 % → - 5,4 %	- 8,4 % → - 5,3 %	- 6,3 % → - 5,1 %	- 2,9 % → - 2,4 %
Struktūrinės pastangos				+ 1,3 % (min 0,5 %) → + 3,0 %	+ 0,3 % (min 0,5 %) → + 0,2 %	+ 0,7 % (min 0,5 %) → + 0,2 %	+ 1,8 % (min 0,5 %) → + 1,7 %
Koreguotos struktūrinės pastangos				+ 1,3 % (min 0,5 %) → %	+ 0,3 % (min 0,5 %) → %	+ 0,7 % (min 0,5 %) → %	+ 1,8 % (min 0,5 %) → %
Metodas „iš apačios į viršų“				+ 4,75 % → %	+ 1,75 % → %		
7-oji programos peržiūra (atskyrimo data: 2015 m. liepos 24 d.)							
PDP terminas							
Nominalus deficitas				- 6,5 % → - 4,9 %	- 8,4 % → - 8,8 %	- 6,3 % → - 0,9 %	- 2,9 % → - 0,1 %
Struktūrinės pastangos				+ 1,3 % (min 0,5 %) → + 4,4 %	+ 0,3 % (min 0,5 %) → + 3,9 %	+ 0,7 % (min 0,5 %) → - 1,6 %	+ 1,8 % (min 0,5 %) → + 0,0 %
Koreguotos struktūrinės pastangos				+ 1,3 % (min 0,5 %) → %	+ 0,3 % (min 0,5 %) → %	+ 0,7 % (min 0,5 %) → %	+ 1,8 % (min 0,5 %) → %
Metodas „iš apačios į viršų“				+ 4,75 % → %	+ 1,75 % → %		

Nenumatyti nepalankūs
ekonominiai įvykiai, turintys
neigiamą poveikį valdžios
sektoriaus finansinei padėčiai

PDP laikinai sustabdyta

ITALIJA

SUTARTINIAI ŽENKLAI:

	IVYKĖ TIKSLĄ	PDP TERMINAS
	NEIVYKĖ TIKSLO	
	TIKSLAS NENUSTATYTAS (TN)	
	NETAIKOMA (n. t.)	
	NĖRA DUOMENŲ	
	DUOMENYS BUVO, BET KOMISIJA J JUOS NEATSIŽVELGĖ	

Įvertinimas	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	PDP pradėta 2009 m. lapkričio 30 d.					
2010 SP (31.03.2010)						
PDP terminas						
Nominalus deficitas	TN → - 5,3 %	TN → - 5,1 %	> - 3 % →			
Struktūrinės pastangos	0,5 % → 0,0 %	0,5 % → 0,0 %	0,5 % →			
Koreguotos struktūrinės pastangos						
Metodas „iš apačios į viršų“						
Veiksmingų priemonių įvertinimas (15.06.2010)						
PDP terminas						
Nominalus deficitas	TN → - 5,7 %	TN → - 5,7 %	> - 3 % →			
Struktūrinės pastangos	+ 0,5 % → - 0,5 %	+ 0,5 % → 0,0 %	0,5 % →			
Koreguotos struktūrinės pastangos						
Metodas „iš apačios į viršų“						
2011 SP (07.06.2011)						
PDP terminas						
Nominalus deficitas	TN → - 4,6 %	TN → - 4,0 %	> - 3 % → - 3,2 %			
Struktūrinės pastangos	+ 0,5 % → + 2,3 %	+ 0,5 % → + 0,4 %	+ 0,5 % → + 0,4 %			
Koreguotos struktūrinės pastangos						
Metodas „iš apačios į viršų“						
2012 SP (30.05.2012)						
PDP terminas						
Nominalus deficitas		TN → - 3,9 %	> - 3 % → - 2,0 %	> - 3 % → - 1,1 %		
Struktūrinės pastangos		+ 0,5 % → - 0,9 %	+ 0,5 % → - 0,6 %			
Koreguotos struktūrinės pastangos						
Metodas „iš apačios į viršų“						
2013 SP (29.05.2013)						
PDP terminas						
Nominalus deficitas			> - 3 % → - 3,0 %	> - 3 % → - 2,9 %	> - 3 % → - 2,5 %	
Struktūrinės pastangos			+ 0,5 % → + 2,2 %			
Koreguotos struktūrinės pastangos						
Metodas „iš apačios į viršų“						

PDP nutraukta
2013 m. birželio 21 d.

ČEKIJA

SUTARTINIAI ŽENKLAI:

	JVYKDE TIKSLĄ	PDP TERMINAS
	NEJVYKDE TIKSLO	
	TIKSLAS NENUSTATYTAS (TN)	
	NETAIKOMA (n. t.)	
	NĖRA DUOMENŲ	
	DUOMENYS BUVO, BET KOMISIJA J JUOS NEATSİŽVELGĖ	

Įvertinimas	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	PDP pradėta 2009 m. lapkričio 30 d.					
2010 SP (31.03.2010)						
PDP terminas						
Nominalus deficitas	TN → % - 5,5 %	TN → % - 5,7 %	TN → %	> - 3 % →		
Struktūrinės pastangos	1 % → % + 1,4 %	1 % → % - 0,2 %	1 % → %	1 % → %		
Koreguotos struktūrinės pastangos						
Metodas „iš apačios į viršų“						
Veiksmingų priemonių įvertinimas (15.06.2010)						
PDP terminas						
Nominalus deficitas	TN → - 5,7 %	TN → - 5,7 %	TN → %	> - 3 % →		
Struktūrinės pastangos	1 % → 0,5 %	1 % → 0 %	1 % →	1 % →		
Koreguotos struktūrinės pastangos						
Metodas „iš apačios į viršų“						
2011 SP (07.06.2011)						
PDP terminas						
Nominalus deficitas	TN → - 4,7 %	TN → - 4,4 %	TN → - 4,1 %	> - 3 % →		
Struktūrinės pastangos	→ + 2,2 %	1 % → + 0,6 %	1 % → - 0,1 %	1 % →		
Koreguotos struktūrinės pastangos						
Metodas „iš apačios į viršų“						
2012 SP (30.05.2012)						
PDP terminas						
Nominalus deficitas		TN → - 3,1 %	TN → - 2,9 %	> - 3 % → - 2,6 %		
Struktūrinės pastangos		1 % → + 1,5 %	1 % → + 0,2 %	1 % → + 0,3 %		
Koreguotos struktūrinės pastangos						
Metodas „iš apačios į viršų“						
2013 SP (29.05.2013)						
PDP terminas						
Nominalus deficitas			TN → - 4,4 %	> - 3 % → - 2,9 %	> - 3 % → - 3,0 %	
Struktūrinės pastangos			1 % → + 0,9 %	1 % → + 0,1 %		
Koreguotos struktūrinės pastangos						
Metodas „iš apačios į viršų“						
2014 SP (02.06.2014)						
PDP terminas						
Nominalus deficitas				> - 3 % → - 1,5 %	> - 3 % → - 1,9 %	> - 3 % → - 2,4 %
Struktūrinės pastangos				1 % → + 1,5 %		
Koreguotos struktūrinės pastangos						
Metodas „iš apačios į viršų“						

PDP nutraukta
2014 m. birželio 20 d.

MALTA

SUTARTINIAI ŽENKLAI:

ĮVYKDE TIKSLA
NEVYKDE TIKSLO
TIKSLAS NENUSTATYTAS (TN)
NETAIKOMA (n. t.)
NĖRA DUOMENŲ
DUOMENYS BUVO, BET KOMISIJA JUOS NEATSIVELGĖ

PDP TERMINAS

PDP TERMINO PRATĖSIMAS

Įvertinimas	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Bendras įvertinimas
Veiksmingų priemonių įvertinimas (09.02.2010)										
Nominalus deficitas	TN → %	> -3,0 % → -4,5 % TN								
Struktūrinės pastangos	TN									
Koreguotos struktūrinės pastangos	TN → +0,7 %	TN → -4,4 % TN → +0,2 %	> -3,0 % → -4,3 % > 0,75 % → -0,3 %							
Metodas „iš apačios į viršų“										
2010 SP (07.04.2010)										
PDP terminas										
Nominalus deficitas	TN → -4,5 %	TN → -4,4 % TN → +0,2 %	> -3,0 % → -4,3 % > 0,75 % → -0,3 %							
Struktūrinės pastangos	TN → +0,7 %									
Koreguotos struktūrinės pastangos										
Metodas „iš apačios į viršų“										
Veiksmingų priemonių įvertinimas (06.01.2011)										
PDP terminas										
Nominalus deficitas	TN → -3,8 % TN → +1,8 %	TN → -4,2 % TN → -1,0 %	> -3,0 % → -3,0 % > 0,75 % → +1,2 %	> -3,0 % → -3,3 % > -3,0 % → -3,6 %						
Struktūrinės pastangos										
Koreguotos struktūrinės pastangos										
Metodas „iš apačios į viršų“										
2011 SP (07.06.2011)										
PDP terminas										
Nominalus deficitas		TN → -3,6 % TN → 0,0 %	> -3,0 % → -3,0 % > 0,75 % → +1,2 %	> -3,0 % → -3,3 %						
Struktūrinės pastangos										
Koreguotos struktūrinės pastangos										
Metodas „iš apačios į viršų“										
2011 m. biudžeto padėtis (11.01.2012)										
PDP terminas										
Nominalus deficitas		TN → -3,6 % TN →	> -3,0 % → -3,0 % > 0,75 % → +1,0 %	> -3,0 % → -3,5 %						
Struktūrinės pastangos										
Koreguotos struktūrinės pastangos										
Metodas „iš apačios į viršų“										
2012 SP (30.05.2012)										
PDP terminas										
Nominalus deficitas			> -3,0 % → -2,7 % > 0,75 % → +1,0 %	> -3,0 % → -2,6 % > -3,0 % → -2,9 %						
Struktūrinės pastangos										
Koreguotos struktūrinės pastangos										
Metodas „iš apačios į viršų“										
Veiksmingų priemonių įvertinimas (14.11.2012)										
PDP terminas										
Nominalus deficitas			> -3,0 % → -2,7 % > 0,75 % → +1,1 %	> -3,0 % → -2,6 % > -3,0 % → -2,9 %						
Struktūrinės pastangos										
Koreguotos struktūrinės pastangos										
Metodas „iš apačios į viršų“										

PDP nutraukta
2012 m. gruodžio 27 d.

Komisijos ir Tarybos rekomendacijų skirtumai

	Komisijos rekomendacija	Tarybos rekomendacija
Kipras 2010 07 06	Kipro institucijos turėtų užtikrinti, kad vidutinės metinės fiskalinės pastangos būtų ne mažesnės kaip 1¼ % BVP 2010–2012 m. laikotarpiu.	Kipro institucijos turėtų užtikrinti, kad vidutinės metinės fiskalinės pastangos būtų ne mažesnės kaip 1½ % BVP 2011–2012 m. laikotarpiu.
Čekija 2009 11 30	Taryba ragina Čekijos institucijas tęsti būtinas pensijų ir sveikatos priežiūros reformas, kuriomis būtų siekiama didinti darbo pasiūlos ir įgūdžių lygius, taip pat reformas, kuriomis būtų didinamas viešųjų MTTP mastas ir veiksmingumas.	Taryba ragina Čekijos institucijas tęsti būtinas pensijų ir sveikatos priežiūros reformas.
Prancūzija 2009 04 06	Prancūzijos institucijos turėtų būti pasirengusios kasmet įgyvendinti būtinas metines pastangas, viršijančias kiekvienais taisomojo laikotarpio metais nustatytas pastangas, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi metinių tikslų ir kad deficitas būtų sumažintas iki žemesnės už referencinę vertę ribos iki 2012 m., net jei realizuoti biudžeto tikslams nepalanki rizika.	Prancūzijos institucijos turėtų įgyvendinti būtinas pastangas siekiant sumažinti deficitą iki žemesnės už referencinę vertę ribos iki 2012 m.
Prancūzija 2009 11 30	Prancūzijos institucijos turėtų užtikrinti vidutinį metinį 1¼ % BVP struktūrinį biudžeto koregavimą 2010–2013 m. laikotarpiu.	Prancūzijos institucijos turėtų užtikrinti, kad vidutinės metinės fiskalinės pastangos būtų didesnės kaip 1 % BVP 2010–2013 m. laikotarpiu.
	Prancūzija turėtų pagerinti bendrą konkurencijos sistemą, ypač daug dėmesio skiriant tinklų pramonės šakoms, toliau reformuoti pensijų sistemą, modernizuoti darbo apsaugą ir stiprinti mokymąsi visą gyvenimą, siekiant didinti potencialaus BVP augimą.	Prancūzija turėtų toliau reformuoti pensijų sistemą, kaip planuota, siekiant, kad tai prisidėtų prie ilgalaikio fiskalinio tvarumo.
Prancūzija 2013 06 18	Prancūzijos institucijos turėtų teikti ataskaitas apie pažangą įgyvendinant šias rekomendacijas bent kas šešis mėnesius, taip pat atskirame stabilumo programų skyriuje, iki visiško perviršinio deficito padėties ištaisymo.	N. d.
Vokietija 2009 11 30	Taryba ragina Vokietijos institucijas įgyvendinti reformas, kuriomis būtų siekiama didinti potencialaus BVP augimą. Tai apima [...] reformas, kuriomis siekiama gerinti konkurencijos sistemą paslaugų sektoriuje ir skatinti žemos kvalifikacijos darbuotojų ir ilgalaikių bedarbių integraciją į darbo rinką taikant „lankstaus saugumo“ metodą, pagal kurį didesnės galimybės įgyti kvalifikaciją derinamos su didesnėmis paskatomis dirbti.	Taryba ragina Vokietijos institucijas įgyvendinti reformas, kuriomis būtų siekiama didinti potencialaus BVP augimą.
Italija 2009 11 30	Italijos institucijos turėtų užtikrinti, kad vidutinės metinės fiskalinės pastangos būtų 0,5 procentinio punkto BVP 2010–2012 m. laikotarpiu.	Italijos institucijos turėtų užtikrinti, kad vidutinės metinės fiskalinės pastangos būtų ne mažesnės kaip 0,5 procentinio punkto BVP 2010–2012 m. laikotarpiu.
	Italijos institucijos taip pat raginamos dėti didesnes pastangas, skirtas stiprinti konkurenciją produktų ir paslaugų rinkose, supaprastinti teisės aktus, mažinti administracinę naštą visuose valdymo lygmenyse ir, pasitelkiant „lankstaus saugumo“ metodą ir siekiant mažinti regioninius skirtumus, gerinti darbo rinkos veikimą ir švietimo sistemos veiksmingumą, rezultatus ir standartus.	N. d.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

Planuotų struktūrinių reformų įgyvendinimas

	2011	2012	2013
Prancūzija			
CSR1	Iš dalies įgyvendinta	Tam tikra pažanga	Tam tikra pažanga / ribota pažanga / tam tikra pažanga
CSR2	Iš dalies įgyvendinta	Tam tikra pažanga	Tam tikr pažanga / tam tikra pažanga / tam tikra pažanga
CSR3	Iš dalies įgyvendinta	Tam tikra pažanga	Tam tikr pažanga / tam tikra pažanga / tam tikra pažanga
CSR4	Iš dalies įgyvendinta	Reikšminga pažanga	Ribota pažanga / ribota pažanga / tam tikra pažanga
CSR5	Iš dalies įgyvendinta	Ribota pažanga	Nepadaryta pažanga / nepadaryta pažanga / tam tikra pažanga
Italija			
CSR1	Iš dalies įgyvendinta	Tam tikra pažanga	Ribota pažanga
CSR2	Iš dalies įgyvendinta	Visiškai įgyvendinta / tam tikra pažanga	Ribota pažanga
CSR3	Iš dalies įgyvendinta	Tam tikra pažanga	Tam tikra pažanga
CSR4	Iš dalies įgyvendinta	Tam tikra pažanga	Ribota pažanga
CSR5	Iš dalies įgyvendinta	Ribota pažanga	Ribota pažanga
CSR6	Iš dalies įgyvendinta	Tam tikra pažanga	Ribota pažanga
Malta			
CSR1	Iš dalies įgyvendinta	Neįgyvendinta	Tam tikra pažanga
CSR2	Neįgyvendinta	Nepadaryta pažanga	Ribota pažanga
CSR3	Iš dalies įgyvendinta	Tam tikra pažanga	Tam tikra pažanga
CSR4	Neįgyvendinta	Nepadaryta pažanga	Ribota pažanga
CSR5	Iš dalies įgyvendinta	Ribota pažanga	Tam tikra pažanga
CSR6		Tam tikra pažanga	
Vokietija			
CSR1	Iš dalies įgyvendinta		
CSR2	Iš dalies įgyvendinta		
CSR3	Iš dalies įgyvendinta		
CSR4	Iš dalies įgyvendinta		

	2011	2012	2013
Kipras			
CSR1	Iš dalies įgyvendinta	Iš dalies įgyvendinta	
CSR2	Iš dalies įgyvendinta	Iš dalies įgyvendinta	
CSR3	Iš dalies įgyvendinta	Iš dalies įgyvendinta	
CSR4	Iš dalies įgyvendinta	Iš dalies įgyvendinta	
CSR5	Iš dalies įgyvendinta	Iš dalies įgyvendinta	
CSR6	Iš dalies įgyvendinta	Iš dalies įgyvendinta	
CSR7	Iš dalies įgyvendinta	Iš dalies įgyvendinta	
Čekija			
CSR1	Viskas įgyvendinta / neatsižvelgta į viską	Tam tikra pažanga	Tam tikra pažanga
CSR2	Iš dalies įgyvendinta	Nepadaryta pažanga	Ribota pažanga
CSR3	Iš dalies įgyvendinta	Ribota pažanga	Nepadaryta pažanga
CSR4	Iš dalies įgyvendinta	Tam tikra pažanga	Ribota pažanga
CSR5	Iš dalies įgyvendinta	Tam tikra pažanga	Ribota pažanga
CSR6	Iš dalies įgyvendinta	Ribota pažanga	Ribota pažanga
CSR7			Ribota pažanga

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Komisijos stabilumo / nacionalinių reformų programų vertinimais.

Santrauka

V

Nustatytos išsamios duomenų kokybės vertinimo, taip pat atitikties analizės ir vertinimo pagal fiskalines taisykles procedūros ir gairės. Komisija norėtų pabrėžti, kad nuo 2005 m. valstybių narių perviršinio deficito procedūros (PDP) duomenų teikimas buvo labai patobulintas. PDP klausimynuose, atsakant į klausimus, pateikiama daug išsamių papildomų duomenų ir informacijos, kuriais papildomas privalomasis valstybių narių PDP ataskaitų teikimas bei padedama atlikti Komisijos duomenų kokybės vertinimą.

Komisija nesutinka su išvadomis, kad ji nesugeba teikti tinkamos grįžtamosios informacijos ir netinkamai vykdo duomenų registravimą, nes pastaraisiais metais svarbi informacija buvo tinkamai vertinama, o dokumentų kokybė gerokai pagerėjo.

Tarybos rekomendacijas ir sprendimus, kuriais įgyvendinamas Stabilumo ir augimo paktas, rengia Ekonomikos ir finansų komitetas (EFK). Komisija sistemingai EFK teikia Stabilumo ir augimo pakto (SAP), ypač PDP, įgyvendinimo ataskaitas. Be Komisijos EFK teikiamų ataskaitų, dar teikiami teisiniai tekstai ir viešai skelbiami papildomi Komisijos tarnybų darbiniai dokumentai, kuriuose pateikiama išsami papildoma su PDP sprendimais susijusi informacija ir paaiškinimai. EFK nariai yra visų valstybių narių, Europos Komisijos ir Europos centrinio banko atstovai. Siekiant išsaugoti informaciją apie komiteto atliekamą darbą, kad dabar ir vėliau ja būtų galima naudotis, visi EFK posėdžiai protokoluojami. Protokoluose apibendrinami narių apsiikeitimo nuomonėmis rezultatai ir įrašomi priimti sprendimai. Po kiekvieno posėdžio sekretoriatas parengia protokolo projektą ir išsiunčia jį nariams, kad šie pateiktų pastabas. Protokolas patvirtinamas kitame EFK posėdyje. Per posėdžius nariai gali sau užsirašinėti pastabas, tačiau atskleisti neviešą informaciją be leidimo yra draudžiama.

EFK patvirtinus Tarybos dokumentų, kuriais įgyvendinamas SAP, projektus, EFK sekretoriatas šiuos dokumentų projektus pateikia Tarybos sekretoriatui. Tarybos rekomendacijas ir sprendimus priima Ekonomikos ir finansų reikalų taryba (ECOFIN taryba). ECOFIN tarybos posėdžiuose dalyvauja atitinkamas Europos Komisijos narys. Taip pat protokoluojami visi ECOFIN tarybos posėdžiai.

VI

Komisija mano, kad pastaruoju metu skaidrumas gerokai padidėjo. Tačiau Komisija nesutinka, kad informacijos dažniausiai nebuvo.

Priešingai, Komisija yra visiškai įsipareigojusi užtikrinti skaidrumą. Statistikos srityje Komisija skelbia metodines gaires ir rekomendacijas, jeigu tuo nepažeidžiamas Tarybos reglamente (EB) Nr. 479/2009 įtvirtintas statistinių duomenų konfidencialumo principas. Taikant Europos sąskaitų sistemą, Komisija aiškiai laikosi taisyklių ir nenukrypsta nuo nustatytų procedūrų. Tačiau pagrindinė Komisijos užduotis yra laikantis taisyklių priimti pagrįstus sprendimus, o ne laikytis grynai mechaniško požiūrio, ir tai yra vienintelis būdas tinkamai atsižvelgti į skirtingą padėtį valstybėse narėse bei spręsti iškilusius klausimus.

Pastaraisiais metais ES fiskalinė sistema kelis kartus buvo keičiama siekiant įvesti papildomas taisykles, stiprinti atitikties užtikrinimo mechanizmus ir didinti nacionalinę atsakomybę.

Atlikti teisės aktų pakeitimai turėjo būti techniškai įgyvendinti. Šiuo tikslu reikėjo pritaikyti metodikas ir klasifikacijas, naudojamas vertinant, kaip laikomasi Stabilumo ir augimo pakto (SAP) reikalavimų. Tai buvo daroma Ekonominės ir finansų komitete (EFK) ir kitose kompetentingose Tarybos instancijose vykstant išsamioms diskusijoms. Šioms diskusijoms palengvinti buvo pateiktos aiškinamosios pastabos. Priežiūros sistemai tapus sudėtingesnei, skaidrumui užtikrinti reikėjo papildomų paaiškinimų.

Todėl visi peržiūrėtos sistemos įgyvendinimo metodai buvo apibendrinti Stabilumo ir augimo pakto vadove, kuris viešai skelbiamas Komisijos svetainėje. Dabar, laikantis 2015 m. spalio 21 d. Komisijos komunikate „Tolesni ekonominės ir pinigų sąjungos kūrimo žingsniai“ nustatyto įsipareigojimo, vadovas bus kasmet atnaujinamas.

Nuo 2014 m. pavasario, siekdama dar didesnio skaidrumo, Komisija sutiko valstybėms narėms teikti visą reikalingą informaciją, kad jos galėtų atkartoti pagrindinius skaičiavimus, susijusius su atitikties prevencinei ir taisomajai dalims vertinimu, įskaitant išsamias „Excel“ skaičiuokles, kuriose nuosekliai pateikiami visi skaičiavimų etapai. Kalbant apie diskrecines priemones, Komisija viešai paskelbė visus suvestinius duomenis apie diskrecinių priemonių poveikį ir vienkartinių priemonių lygį nuo 2014 m. pavasario ir, atsižvelgdama į 2014 m. birželio mėn. ECOFIN tarybos išvadas, padarė tolesnę pažangą pasidalydama su valstybėmis narėmis informaciją apie pagrindinių atskirų mokesčių priemonių, kurios nuo 2015 m. pavasario įtrauktos į PDP šalyse taikomą metodiką „iš apačios į viršų“, rezultatus.

Šiuo tikslu Komisija tarnybų darbinuose dokumentuose, pridedamuose prie naujų PDP rekomendacijų, pateikė išsamią informaciją apie pagrindines priemones, įskaitant fiskalinių pastangų dydžiui pagal pagrindinį scenarijų apskaičiuoti naudojamą pagrindinių kintamųjų (pvz., atskaitos taško, su kuriuo, atliekant skaičiavimus pagal metodus „iš viršaus į apačią“ ir „iš apačios į viršų“, bus lyginamos būsimos prognozės) prognozę.

VII

Kalbant apie struktūrinių reformų įgyvendinimą, Komisija norėtų patikslinti, kad, nors atitinkamos struktūrinės reformos gali būti labai svarbios perviršiniam deficitui panaikinti, jų įgyvendinimas teisiškai nėra svarbus aspektas nutraukiant PDP.

Vykdomo užtikrinimo atžvilgiu teisės aktuose, kuriais reglamentuojama PDP, daugiausia dėmesio skiriama fiskaliniams rezultatams, todėl į atitinkamus teisės aktus neįtraukta konkreti nuostata užtikrinti struktūrinių reformų įgyvendinimą. Iš tiesų svarbu dar kartą pabrėžti, kad vertinant veiksmingas priemones pagal PDP daugiausia dėmesio skiriama reikiamam biudžeto tikslinimui, o struktūrinių reformų vertinimas jam įtakos neturi. Struktūrinių reformų, įskaitant tų, kurios pradėtos pagal ekonominės partnerystės programą (EPP), įgyvendinimas stebimas vykstant Europos semestrai, taip pat pagal makroekonominio disbalanso procedūrą. Tačiau 2013 m. gegužės 21 d. Reglamento (ES) Nr. 473/2013 9 straipsnyje nenumatyti konkretūs veiksmai, kurių reikėtų imtis tais atvejais, kai, įgyvendinus struktūrines reformas, nepasiekama to, kas buvo rekomenduota EPP analizėje. Šalyse, kurios dėl perviršinio disbalanso yra specialiai stebimos, reformų įgyvendinimas stebimas pagal perviršinio disbalanso procedūrą.

Kita vertus, svarstydamas, ar konkrečiai valstybei narei reikia pradėti PDP, Komisija rūpestingai išanalizuoja visus svarbius vidutinio laikotarpio pokyčius, susijusius su ekonomine, biudžeto ir skolos būkle. Tie svarbūs veiksniai apima struktūrinių reformų įgyvendinimą vykstant Europos semestrai, pvz., taikant perviršinio disbalanso procedūrą. Komisija laikosi nuomonės, kad nepakankamas struktūrinių reformų įgyvendinimas yra sunkinantis svarbus veiksnys.

Komisija nesutinka, kad vykdant PDP pernelyg sureikšminamas deficito aspektas ir nekreipiama pakankamai dėmesio skolai. Visų pirma, 2011 m. įgyvendinus teisės aktų, sudarančių šešių dokumentų rinkinį, reformą, skolos riba, kurią viršijus pradėdama taikyti PDP, padidinta iki 60 proc. BVP. 2013 m. Komisija pradėjo skola (ir deficitu) grindžiamą PDP taikyti Maltai, kuri 2015 m. sėkmingai užbaigė šią procedūrą. Kartu skolos mažėjimo tinkamu tempu koncepcija realizuota pritaikius skolos mažinimo kriterijų ir dabar vertinama Komisijai vykdant reguliarią valstybių narių fiskalinės padėties stebėseną.

VIII

Komisija yra įsipareigojusi visoms valstybėms narėms užtikrinti vienodas sąlygas. Šiuo atžvilgiu nustačiusi trūkumų, Komisija ėmėsi veiksmų, kad užtikrintų nuoseklų taisyklių taikymą, ir darys tai toliau.

Nuo 2005 m. Komisija labai padidino skaidrumą. PDP duomenų ir metodinių klausimų srityje Komisija skelbia visas komandiruočių ataskaitas, valstybėms narėms pateiktas dvišales rekomendacijas ir kitą susijusią informaciją.

Nors Komisija pripažįsta, kad prieš kelerius metus biudžeto priežiūros procesas buvo nepakankamai skaidrus, ji pabrėžia, kad pastaraisiais metais šie trūkumai buvo galutinai ištaisyti vykdant pirmiau minėtus veiksmus (žr. Komisijos atsakymą į VI dalies pastabas), taip pat teikiant išsamesnę informaciją ir užtikrinant pažangų pagrindinių sąvokų ir metodikų kodifikavimą.

IX (a)

Komisija pritaria panašioms (nors ir ne visai tokioms pačioms) rekomendacijoms, pateiktoms ataskaitos skirsnyje „Išvados ir rekomendacijos“ (1–4 rekomendacijos).

IX (a) (i)

Komisija mano, kad dabartinės kokybės vertinimo procedūros yra tinkamos. Ji toliau sieks geriau dokumentuoti savo darbą.

IX (a) (ii)

Komisijos nuomone, kontrolės sistemos vertinamos per dialogo vizitus ir specialiuose klausimynuose.

IX (a) (iii)

Komisija mano, kad patikros vietoje yra veiksmingos (atitinka savo paskirtį), ir norėtų priminti, kad išsamios patikros atliekamos ir pačioje Komisijoje. Ši rekomendacija nebūtų neutrali išteklių požiūriu.

IX (b) (i)

Komisija tik iš dalies pritaria šiai rekomendacijai. Dėl pastaraisiais metais pasiektų svarbių ir naudingų laimėjimų kodifikuojant sąvokas ir metodikas, taikomas vertinant atitiktį PDP, taip pat teikiant valstybėms narėms informaciją apie visus skaičiavimus, kuriais grindžiami Komisijos vertinimai, skaidrumas jau padidėjo. Nepriklausomo tikrinimo procesas taps dar veiksmingesnis pradėjus veikti neseniai įsteigta Europos fiskalinei valdybai – funkcinio požiūriu nepriklausomai įstaigai, sudarytai iš penkių ekspertų, kuriems pavesta vertinti horizontalųjį sprendimų nuoseklumą ir biudžeto priežiūros įgyvendinimą.

IX (b) (ii)

Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Remiantis Komisijos atsakymu į VII dalies pastabas, 2011 m. įgyvendinus teisės aktų, sudarančių šešių dokumentų rinkinį, reformą, vykdamą veiklą daug daugiau dėmesio pradėta skirti skolos dydžiui. Faktiškai nustatyta, kad PDP pradedama taikyti viršijus 60 proc. BVP dydžio skolos ribą. Konkrečiai, 2013 m. Komisija pradėjo skola (ir deficitu) grindžiamą PDP taikyti Malta, kuri 2015 m. sėkmingai užbaigė šią procedūrą. Kartu skolos mažėjimo tinkamu tempu koncepcija realizuota pritaikius skolos mažinimo kriterijų ir dabar vertinama Komisijai vykdamą reguliarią valstybių narių fiskalinės padėties stebėseną.

IX (b) (iii)

Komisija iš dalies pritaria šiai rekomendacijai. Remiantis atsakymu į VII dalies pastabas, struktūrinių reformų, įskaitant tų, kurios pradėtos pagal ekonominės partnerystės programą (EPP), įgyvendinimas stebimas vykstant Europos semestru, taip pat pagal makroekonominio disbalanso procedūrą. Tačiau 2013 m. gegužės 21 d. Reglamento (ES) Nr. 473/2013 9 straipsnyje nenumatyti konkretūs veiksmai, kurių reikėtų imtis tais atvejais, kai, įgyvendinus struktūrines reformas, nepasiekama to, kas buvo rekomenduota EPP analizėje. Šalyse, kurios dėl perviršinio disbalanso yra specialiai stebimos, reformų įgyvendinimas stebimas pagal perviršinio disbalanso procedūrą. Komisijos nuomone, ji jau visapusiškai vykdo teisės aktais jai nustatytus įgaliojimus.

IX (b) (iv)

Komisija iš dalies pritaria šiai rekomendacijai dėl Komisijos įsipareigojimų, susijusių su valstybių narių ataskaitų teikimu, nes pažeidimo nagrinėjimo procedūrą reikėtų įvertinti pagal PDP reikalavimus.

IX (b) (v)

Komisija nepitaria šiai rekomendacijai, nes griežtesnės PDP ir sankcijų taikymas reglamentuojamas aiškiomis teisės normomis ir procesais, kurių Komisija privalo laikytis. Komisija toliau rekomenduos Tarybai taikyti sankcijas tais atvejais, kai tai numatyta teisės aktais.

Išvadas

10

Iš tiesų Eurostato atliekamų vertinimų aprašymas yra sudėtingesnis. Eurostato vertinimai apima ir kitas priemones ir (arba) veiksmus, pvz., vidaus nuoseklumo ir patikimumo patikras (PDP duomenų ir PDP bei valdžios sektoriaus finansų statistikos (VSFS) duomenų), ketvirčio duomenų patikras ir kt.

16

Taryba nustato daugiamečių PDP metinius fiskalinius tikslus, o Komisija gali šiuo atžvilgiu teikti rekomendacijas. Kalbant apie struktūrines fiskalines priemones, į šešių dokumentų rinkinį ir į dviejų dokumentų rinkinį įtraukti konkretūs vidutinės trukmės fiskalinio planavimo reikalavimai. Visų pirma Direktyvoje dėl biudžeto sistemų (šešių dokumentų rinkinio dalis, V skyrius) nustatyti vidutinio laikotarpio biudžeto sistemoms taikomi reikalavimai, įskaitant suvestinių fiskalinių rodiklių daugiamečių tikslų nustatymo procedūras, vidutinio laikotarpio politikos prognozes ir ilgalaikio poveikio vertinimą, o kartu reikalaujama užtikrinti metinių biudžetų ir daugiamečių duomenų suderinamumą. Dviejų dokumentų rinkinyje taip pat raginama pristatyti nepriklausomomis prognozėmis pagrįstus nacionalinius vidutinio laikotarpio fiskalinius planus.

20

Komisija atkreipia dėmesį, kad valstybės narės taip pat privalo pranešti apie planuojamas ir (arba) priimtas priemones ir jų fiskalinės ir ekonominės padėties pokyčius.

Pastabos

Atsakymas į antraštės, pateiktos virš 32 dalies, pastabas

Pastaraisiais metais, siekiant pagerinti PDP duomenų kokybę, įvesti papildomas taisykles, stiprinti atitikties užtikrinimo mechanizmus ir didinti nacionalinę atsakomybę, fiskalinė sistema kelis kartus buvo keičiama. Todėl ES biudžeto priežiūros sistema tapo sudėtingesnė. Iš dalies taip atsitiko dėl to, kad norėta geriau atskleisti ekonominę realybę.

Atlikti teisės aktų pakeitimai turėjo būti techniškai įgyvendinti. Šiuo tikslu reikėjo pritaikyti metodikas ir klasifikacijas, naudojamas vertinant, kaip laikomasi Stabilumo ir augimo pakto (SAP) reikalavimų. Tai buvo daroma Ekonomikos ir finansų komitete (EFK) ir kitose kompetentingose Tarybos instancijose vykstant išsamioms diskusijoms. Šioms diskusijoms palengvinti buvo pateiktos aiškinamosios pastabos. Priežiūros sistemai tapus sudėtingesnei, skaidrumui užtikrinti reikėjo papildomų paaiškinimų.

Todėl visi peržiūrėtos sistemos įgyvendinimo metodai buvo apibendrinti Stabilumo ir augimo pakto vadove, kuris viešai skelbiamas Komisijos svetainėje. Dabar, laikantis 2015 m. spalio 21 d. Komisijos komunikate „Tolesni ekonominės ir pinigų sąjungos kūrimo žingsniai“ nustatyto įsipareigojimo, vadovas bus kasmet atnaujinamas.

Nuo 2014 m. pavasario, siekdama dar didesnio skaidrumo, Komisija sutiko valstybėms narėms teikti visą reikalingą informaciją, kad jos galėtų atkartoti pagrindinius skaičiavimus, susijusius su atitikties prevencinei ir taisomajai dalims vertinimu, įskaitant išsamias „Excel“ skaičiuokles, kuriose nuosekliai pateikiami visi skaičiavimų etapai. Kalbant apie diskrecines priemones, Komisija viešai paskelbė visus suvestinius duomenis apie diskrecinių priemonių poveikį ir vienkartinę priemonių lygį nuo 2014 m. pavasario ir, atsižvelgdama į 2014 m. birželio mėn. ECOFIN tarybos išvadą, padarė tolesnę pažangą pasidalydama su valstybėmis narėmis informaciją apie pagrindinių atskirų mokesčių priemonių, kurios nuo 2015 m. pavasario įtrauktos į PDP šalyse taikomą metodiką „iš apačios į viršų“, rezultatus.

Šiuo tikslu Komisija tarnybų darbinuose dokumentuose, pridedamuose prie naujų PDP rekomendacijų, pateikė išsamią informaciją apie pagrindines priemones, įskaitant fiskalinių pastangų dydžiui pagal pagrindinį scenarijų apskaičiuoti naudojamą pagrindinių kintamųjų (pvz., atskaitos taško, su kuriuo, atliekant skaičiavimus pagal metodus „iš viršaus į apačią“ ir „iš apačios į viršų“, bus lyginamos būsimos prognozės) prognozę.

35

Komisija norėtų atkreipti dėmesį į tai, kad visus susijusius dokumentus, įskaitant Stabilumo ir augimo pakto vadovą ir elgesio kodeksą, taip pat kitus susijusius aiškinamuosius dokumentus dėl Stabilumo ir augimo pakto veikimo, galima rasti Ekonomikos ir finansų reikalų GD svetainėje adresu http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/legal_texts/index_en.htm.

41

Komisija nurodo, kad visų atitinkamų valstybių narių atžvilgiu jau užtikrinamas visiškas šio proceso skaidrumas. Komisijos tarnybos teikia reikalingus išsamius duomenis apie prognozių prielaidas.

42

Nors dokumentai, visų pirma įskaitant šalis kuriojančių padalinių prielaidas (jas reikia skirti nuo pirmiau minėtų bendrųjų išorės prielaidų), neabejotinai yra sudėtingi, jų kokybė pastaraisiais metais gerokai pagerėjo ir atitinka geriausią patirtį.

45

Komisija pabrėžia, kad prielaidos, kuriomis grindžiamos prognozės, pateikiamos pozicijos dokumente, rengiamame kiekvieno prognozių etapo pradžioje. Prielaidos atnaujinamos prieš parengiant kiekvieną paskesnę prognozių rinkinį ir skelbiamos kiekvienoje prognozėje. Į kelis susitikimus, organizuojamus rengiant reguliarias Komisijos prognozes, susirenka šalis kuriojančių padalinių pareigūnai, horizontaliųjų skyrių ekspertai ir aukščiausiosios vadovybės atstovai. Prielaidų, kuriomis grindžiamos prognozės, aptarimas yra esminė šių susitikimų dalis.

48

Eurostatas mano, kad kokybės vertinimai atliekami nuosekliai. Vidaus tikrinimas atliekamas remiantis 2010 m. ESS ir valdžios sektoriaus deficito ir skolos vadovu.

Be to, Eurostato vertinimų nuoseklumas užtikrinamas aiškiomis ir labai centralizuotomis vidaus procedūromis. Tai apima metodinių klausimų analizės ir sprendimų dėl jų priėmimo procedūras, įskaitant vidaus posėdžius metodiniais klausimais, oficialias rekomendacijas arba per PDP vizitus nustatytus faktus.

2 langelis - Pirma įtrauka

Komisija visada ir sistemingai grindžia savo vertinimą įrodymais. Tai gali būti įvairūs duomenys, pvz., valstybių narių konkrečiu klausimu pateikti išsamūs dokumentai, diskusijos per dialogo vizitus ir papildomi paaiškinimai nuolat ir nenutrūkstamai keičiantis informacija su valstybėmis narėmis. Be to, dokumentai svarbiais klausimais saugomi PDP apraše. Apskritai su klasifikavimu susiję klausimai išaiškinami atliekant išsamų vertinimą.

2 langelis - Ketvirta įtrauka

Eurostatas neatlieka sistemingos ar išsamios siejamųjų lentelių analizės PDP tikslais. Siejamosiose lentelėse išsamiai aprašomi visi VSFS sandoriai, apie kuriuos pranešta ESS perdavimo programoje, bet PDP duomenų atžvilgiu jos paprastai nėra svarbios. Jeigu reikia, Eurostatas gali pasinaudoti siejamąja lentele, kad išsiaiškintų tam tikrus aspektus.

49

Komisija negauna privalomųjų duomenų, kuriuos ji laiko būtiniais kokybės vertinimui atlikti. Dėl techninių priežasčių PDP lentelėse pateikiami duomenys gali būti neišsamūs – paprastai tai pateisinama konkrečios šalies duomenų šaltiniais ir taikoma duomenų rinkimo sistema, kurie aprašyti PDP apraše. Pavyzdžiui, pavasario pranešime n-1 metų duomenys pateikiami pirmą kartą, tačiau tuo metu gali būti prieinami ne visi duomenų šaltiniai, todėl yra būtini įverčiai.

50

Komisija nuosekliai taiko taisykles ir gaires visose valstybėse narėse. Komisija pabrėžia, kad valdžios sektoriaus atskyrimas yra reglamentuotas teisinėje sistemoje. ESS, grindžiamoje valdžios sektoriaus deficito ir skolos vadovu, nurodyti sektorių klasifikavimo kriterijai, įskaitant labai išsamią sprendimų priėmimo schemą (kuri nuosekliai taikoma).

Be to, kad galėtų tikrinti valdžios sektoriaus atskyrimą, Eurostatas turi valdžios subjektų registrą, PDP aprašą, klausimą apie valdžios sektoriaus kontroliuojamus subjektus, nepriskiriamus valdžios sektoriui (nuo 2011 m.), ir perklasifikavimo dokumentus, kuriuos prašoma pateikti prieš PDP vizitus.

Be to, valdžios sektoriaus atskyrimas yra viena pagrindinių kiekvieno PDP vizito temų, taigi šis klausimas aptariamas pateikiant per komandiruotę nustatytus faktus.

Galiausiai šie dokumentai yra nuolat atnaujinami, nes visos valstybės narės kasmet privalo pateikti valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų sąrašą, įskaitant informaciją apie tai, kokios NACE klasifikacijos kategorijai jie priklauso, jų įsipareigojimus, o didžiausias skolas turinčių subjektų atveju – naujausių rinkos ir (arba) ne rinkos tyrimų rezultatus.

Toliau pateiktos pastabos dėl III priedo.

51

Komisija užtikrina, kad valstybės narės taikytų ESS. Šiuo tikslu ir siekdamas užtikrinti, kad visais atvejais ir visose valstybėse narėse būtų taikoma nuosekli tvarka, taip pat siekdamas panaikinti galimas aiškinimo spragas, Eurostatas atitinkamas gaires teikia valdžios sektoriaus deficito ir skolos vadove. Komisija norėtų patikslinti, kad pagal Reglamentą (EB) Nr. 223/2009 Eurostatui ir jo generaliniam direktoratui tenka išimtinė atsakomybė už sprendimų dėl statistikos priėmimą.

Dėl viešųjų ūkio vienetų analizės ir klasifikavimo terminų Komisija mano, kad minėti skirtumai yra ne tik pagrįsti, bet ir būtini, nes atspindi skirtingas teises, administracines ar veiklos sistemas.

3 langelis - Pirmą įtrauka

Kalbant apie registrų išsamumą ir kiekvieno subjekto analizę, Eurostatas išimties tvarka sutiko, kad valstybėse narėse, kuriose vietos valdžios lygmeniu yra tūkstančiai (arba dešimtys tūkstančių) mažesnių subjektų, rinkos ir ne rinkos tyrimai būtų atliekami grupės lygmeniu. Didelių ir sudėtingos struktūros ūkio vienetų atveju išsami analizė atliekama ūkio vieneto lygmeniu (o ne grupiniu pagrindu). Eurostatas taip pat susitarė dėl atsargaus požiūrio taikymo kitoje valstybėje narėje. Atsižvelgiant į tai, kad ir nacionalinių statistikos institucijų (NSI), ir Eurostato ištekliai yra riboti, tai yra ekonomiškai efektyviausias metodas.

Eurostatas negali valstybėse narėse atskirai patikrinti kiekvieno ūkio vieneto. Eurostatas kasmet tikrina valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų, nepriskiriamų valdžios sektoriui, klausimyne pateikiamą informaciją ir kitą turimą medžiagą.

Be to, Eurostatas sutinka su perklasifikavimu po lyginamųjų peržiūrų, jeigu deficito ir skolos duomenims nebus padarytas poveikis arba jis bus nežymus.

3 langelis - Antrą įtrauka

Komisijos nuomone, įtrauktuose pavyzdžiuose laikytasi 1995 m. ESS taisyklių.

Jeigu pažvelgtume į šiame skirsnyje pateiktą pirmą pavyzdį (siekiant veiksmingumo, tai taikytina visiems pavyzdžiams), III priede nurodyta, kad:

„viena valstybė narė klasifikavo finansų rinkų priežiūros įstaigą, kuri yra institucinis vienetas, bendrame valdžios sektoriuje. Pagal ESS 95 tokio tipo įstaigos turėtų būti klasifikuojamos atskirai nuo bendro valdžios sektoriaus (konkrečiai, kaip finansų pagalbininkai finansų bendrovių sektoriuje). Kitos valstybės narės teisingai klasifikavo šiuos institucinius vienetus atskirai nuo bendro valdžios sektoriaus.“

Tačiau finansų rinkos priežiūros įstaigos gali būti priskiriamos ir valdžios sektoriui. Be to, tokiu atveju kyla abejonių dėl valstybių narių ir Eurostato ekspertų suderintos metodinės tvarkos.

3 langelis - Trečią įtrauka

Eurostatas valstybėms narėms rekomenduoja kasmet išanalizuoti ir perklasifikuoti ūkio vienetus. Šiuo metu tokia tvarka taikoma visiems ūkio vienetams, kurių skola viršija 0,01 proc. BVP, ir visos valstybės narės ketina parengti dažnesnio metinio perklasifikavimo tvarkaraštį ir mažesniems ūkio vienetams.

Komisija kasmet renka valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų klausimyno duomenis ir juos analizuoja, kad patikrintų, ar visi ūkio vienetai tebeatitinka 50 proc. kriterijų.

53

Kad atrinktų valstybes nares, į kurias bus surengti dialogo vizitai, bei šių vizitų temas, Komisija atlieka rizikos analizę. Didelės rizikos temos visada buvo įtraukiamos į pradinės grandies dialogo vizitų (PGDV) ir standartinių dialogo vizitų (SDV) darbotvarkę (atlikus rizikos vertinimą arba remiantis kitais šaltiniais). Be bendrųjų didelės rizikos klausimų, kurie visada yra komandiruočių darbotvarkės dalis, remiantis rizika, taip pat įtraukiami konkretūs klausimai. PGDV įtraukus į SDV, rezultatai panaudoti siekiant nustatyti rizikingas sritis, kurios vėliau buvo tikrinamos per dialogo vizitą. Eurostatas mano, kad per vizitą buvo išspręsti didelės rizikos klausimai (pvz., apie bendrojo pagrindinio kapitalo formavimo (BPKF) apskaitą pinigų pagrindu Italijoje surengtos diskusijos buvo 2012 m. rizikos vertinimo rezultatas).

Nors anksčiau nebuvo pagrindo nurodyti pokytį pateikiant pastabą, ši praktika jau pakeista ir dabar teikti pastabas yra privaloma.

Nors visus metus vykdoma PDP rizikos vertinimo procedūra yra gerai pagrįsta dokumentais, konkrečios pastabos dėl kiekvieno rizikos vertinimo procedūros aspekto buvo teikiamos savanoriškai. Eurostatas sutinka, kad rizikos lygio pokyčiai turi būti pagrindžiami išsamiau, o pastabos turi būti pateikiamos raštu.

54

Eurostato nuomone, vizitų trukmė yra pakankama, kad būtų galima tinkamai išnagrinėti su duomenų kokybe susijusius klausimus. Prireikus Eurostatas turi galimybę pratęsti vizitų laiką arba surengti priežiūros vizitus. Komisija mano, kad „temų skaičius“ yra vienas kriterijus, bet klausimo sudėtingumas ir (arba) galimas poveikis PDP duomenims taip pat yra svarbūs.

Komisija pabrėžia, kad dialogo vizitas nėra atskira su duomenų kokybe susijusių klausimų nagrinėjimo priemonė. Dialogo vizitas veikiau yra skirtas *pateikiamų duomenų kokybei iškilusiam pavojui arba galimoms problemoms dėl jų kokybės nustatyti* (Tarybos reglamentas (EB) Nr. 479/2009), o duomenys vertinami du kartus per metus – balandžio ir spalio mėn. Po visų dialogo vizitų tikrinama, kaip įgyvendinamos pateiktos rekomendacijos, jie papildomi nuolatiniais vertinimais ir atvirkščiai.

55

Instituciniai susitarimai ir priežiūros bei kontrolės sistemos yra PGDV ir SDV darbotvarkių dalis ir visose vizitų darbotvarkėse yra šiems klausimams spręsti skirtas skyrius. Be to, 2012 m. paskelbtas specialiai šiems klausimams skirtas klausimynas. Galiausiai papildoma informacija apie institucinius susitarimus pateikiama taikant NSI, PDP aprašų ir nacionalinių PDP institucijų pasirašytų susitarimo memorandumų tarpusavio vertinimo procedūrą.

Komisija sutinka išanalizuoti, kaip būtų galima papildomai dokumentuoti šį klausimą ateityje.

56

Reikėtų nurodyti, kad ši pastaba pateikta remiantis kraštutiniausiais atvejais, užuot naudojus vidutinius, kurie būtų tinkamesni (6 diagrama). Daugeliu atvejų šie kraštutiniai atvejai yra pateisinami: pvz., per 2013 m. PDP pradinės grandies dialogo vizitą į Vokietiją surengti du Eurostato atstovų susitikimai su nacionalinių institucijų atstovais. Po kiekvieno susitikimo buvo parengti preliminariniai audito metu nustatytų faktų ir vykdytinų veiksmų projektai, tačiau galutinė bendra ataskaita su pagrindinėmis išvadomis ir rekomendacijomis buvo parengta tik užbaigus visą dviejų dalių vizitą, t. y. po antrojo susitikimo. Tie patys argumentai tinka ir kalbant apie Čekiją: 2012 m. PGDV ataskaita buvo išsiųsta po 14 savaičių, tačiau paskelbta tik po 25 savaičių, kartu su per SDV nustatytais faktais.

Dėl vykdytinų veiksmų Eurostatas ir valstybės narės susitaria per dialogo vizitą ir po jo, o informacija apie juos valstybei narei perduodama praėjus savaitei po vizito (taigi labai punktualiai). Suderinusios su Eurostatu turinį ir galutinį terminą, valstybės narės įsipareigoja jų laikytis. Atsižvelgiant į veiksmo pobūdį ir į tai, ar jis turi poveikį deficitui ir skolos duomenims, galutiniai terminai nustatomi ir jų laikymasis atidžiai stebimas prieš pateikiant kiekvieną PDP pranešimą. Vykdytinų veiksmų sąrašas peržiūrimas per kiekvieną vizitą. Yra vykdytinų veiksmų, kuriuos ilgiau užtrunka įgyvendinti, nes šalyje reikia įdiegti tam tikrus institucinius susitarimus arba naujas duomenų rinkimo sistemas. Be to, vykdytini veiksmai įtraukiami į vizitų ataskaitas, kurios skelbiamos Eurostato svetainėje.

Į vykdytinus veiksmus, turinčius poveikį pateiktiems deficitui ir skolos duomenims, atsižvelgiama kokybės vertinime. Neįvykdžius veiksmų, kuriuos reikėjo įvykdyti, kad būtų išspręstos problemos, turinčios reikšmingą poveikį deficitui ir skolai, taip pat gali būti nustatyta išlyga.

57 (b)

Metodiniai klausimai reguliariai aptariami su valstybių narių ekspertais PDP statistikos darbo grupės posėdžiuose, vykstančiuose du kartus per metus.

Be to, pastaraisiais metais Eurostatas pirmininkavo specialios paskirties darbo grupei valdžios sektoriaus deficitui ir skolos vadovo rengimo klausimais, susitinkančiai du tris kartus per metus, kad susitartų dėl naujos vadovo versijos.

58

Eurostato vykdoma politika – skelbti visas valstybėms narėms teikiamas rekomendacijas. Tačiau, jeigu valstybė narė, pageidaujama išsaugoti konfidencialumą, nesutinka, kad šios gairės būtų skelbiamos (pvz., todėl, kad jose pateikiama slapta informacija apie veiklą, kad gairės labai dažnai rengiamos konkrečiais klausimais arba todėl, kad operacija po gairių pateikimo nebus atliekama), Eurostatas to nedaro.

Eurostatas sutinka su šia pastaba ir šiuo atžvilgiu yra pasirengęs su valstybėmis narėmis aptarti, kaip teikti informaciją apie pateiktas rekomendacijas nepažeidžiant konfidencialumo principo. Šį procesą Eurostatas jau pradėjo informaciją apie pateiktas rekomendacijas įtraukdamas į paskutinę EFK skirtą ataskaitą.

59

Gebėjimas teisingai nustatyti vienkartinės priemonės, apibrėžtas Stabilumo ir augimo pakte, yra labai svarbus biudžeto priežiūrai vykdyti. Specialios gairės, įskaitant orientacinį ir negalutinį vienkartinių priemonių sąrašą, parengtos po 2005 m. Stabilumo ir augimo pakto reformos ir paskelbtos 2006 m. EPS viešųjų finansų ataskaitoje (žr. 2006 m. EPS viešųjų finansų ataskaitą „*Vienkartinių ir laikinųjų priemonių apibrėžimas ir nustatymas*“ (II dalies 4.2 skirsnis), kurią galima rasti adresu: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication423_en.pdf). Nuo tada Komisija šiomis gairėmis vadovaujasi vykdydama savo priežiūros veiklą. 2006 m. gairės neseniai papildytos nustačius pagrindinius principus ir atnaujinus tipinių pavyzdžių sąrašą. Šios peržiūrėtos gairės paskelbtos 2015 m. EPS viešųjų finansų ataskaitoje „*Vienkartinės priemonės – vykdančios biudžeto priežiūrą taikomi klasifikavimo principai*“, II.3 skirsnis (paskelbta 2015 m. gruodžio mėn.), kurią galima rasti adresu: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/eeip/pdf/ip014_en.pdf).

60

Vienkartinių priemonių apibrėžtis bei orientacinis ir negalutinis tipinių atvejų sąrašas paskelbti 2006 m. EPS viešųjų finansų ataskaitoje „*Vienkartinių ir laikinųjų priemonių apibrėžimas ir nustatymas*“ (II dalis, 4.2 skirsnis), kurią galima rasti adresu: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication423_en.pdf.

Komisija nurodo neseniai papildžiusi gaires ir paskelbusi klasifikavimo principus, taikomus nustatant vienkartinės priemonės, taip pat orientacinį standartinių atvejų sąrašą 2015 m. EPS viešųjų finansų ataskaitoje „*Vienkartinės priemonės – vykdančios biudžeto priežiūrą taikomi klasifikavimo principai*“, II.3 skirsnis (paskelbta 2015 m. gruodžio mėn.), kurią galima rasti adresu: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/eeip/pdf/ip014_en.pdf).

Tačiau reikėtų pabrėžti, kad visada reikalingas ekspertų vertinimas, nes kiekvienos atskiros priemonės ypatybės reikia atidžiai išnagrinėti remiantis Komisijos taikomais klasifikavimo principais.

4 langelis

Remiantis 2015 m. gruodžio mėn. atnaujintu vienkartinių priemonių standartinių atvejų sąrašu, paskelbtu 2015 m. EPS viešųjų finansų ataskaitoje „*Vienkartinės priemonės – vykdančios biudžeto priežiūrą taikomi klasifikavimo principai*“ (II.3 skirsnis), 4 langelyje pateikta informacija neatspindi dabartinės padėties.

Deficitą didinančios priemonės

Komisija pabrėžia, kad biudžeto išlaidos tokiems išskirtiniams įvykiams mažesnėse šalyse dažnai būna didesnės, palyginti su jų ekonomikos dydžiu.

61

Komisija nurodo, kad, siekiant geriau atskleisti ekonominę realybę, į bendrai sutartas SAP taisykles įtrauktos nuostatos, kuriomis siekiama reaguoti į nenumatytus pokyčius ir netikėtus įvykius ir spręsti su jais susijusias problemas. Šių nuostatų įgyvendinimas apibrėžtas 2014 m. birželio 12 d. Ekonomikos ir finansų komiteto pakaitiniams nariams skirtame pranešime „*Veiksmingų priemonių vertinimo tobulinimas taikant perviršinio deficito procedūrą - metodikos specifikacija*“.

62

Komisija pripažįsta, kad „netikėtų neigiamų ekonominių įvykių“ sąvoka nebuvo iš anksto galutinai nustatyta. Tačiau veiksmingų priemonių vertinimo metodikoje, išsamiai pateiktoje 2014 m. birželio 12 d. Ekonomikos ir finansų komiteto pakaitiniams nariams skirtame pranešime „*Veiksmingų priemonių vertinimo tobulinimas taikant perviršinio deficito procedūrą metodikos specifikacija*“¹, aiškiai nustatyta, kad mažesnis nei prognozėje, kuria pagrįsta PDP rekomendacija, numatytas ekonomikos augimas paprastai laikomas „netikėtu neigiamu ekonominiu įvykiu“.

Todėl Komisija nesutinka su Audito Rūmų pastaba dėl Prancūzijos¹.

2009 m. balandžio 27 d. Taryba pradėjo Prancūzijai taikyti PDP ir iš pradžių šią procedūrą buvo numatyta užbaigti 2012 m. Remiantis audito metu nustatytu faktu, kad buvo imtasi veiksmingų priemonių, tačiau įvyko netikėti neigiami ekonominiai įvykiai, turėję didelį nepalankų poveikį valstybės finansams, 2009 m. gruodžio 2 d. šis galutinis terminas pratęstas iki 2013 m., o 2013 m. birželio 21 d. – iki 2015 m.

Kaip paaiškinta 2009, 2013 ir 2015 m. rekomendacijose bei papildomuose tarnybų darbinuose dokumentuose, Komisija pritaikė galiojantį teisinį pagrindą.

Atsakymas į antraštės, pateiktos virš 63 dalies, pastabas

Komisija norėtų pabrėžti, jog, turint omenyje, kad nuo 2005 m. valstybių narių PDP duomenų teikimas buvo labai patobulintas ir papildytas išsamiais papildomais duomenimis, duomenų kokybės vertinimo pagrindas labai pagerėjo.

Nors Komisija sutinka, kad tradiciškai įgyvendinant SAP daugiau dėmesio buvo skiriama deficitui, o ne skolai, ji pabrėžia, kad pagal 126 straipsnio 3 dalį į valdžios sektoriaus bendrąją skolą ir jos tvarumą ataskaitose visada buvo atsižvelgiama kaip į svarbų veiksnį.

2011 m. įgyvendinus teisės aktų, sudarančių šešių dokumentų rinkinį, reformą, vykdant veiklą daug daugiau dėmesio pradėta skirti skolos dydžiui. Skolos riba, kurią viršijus pradedama taikyti PDP, padidinta iki 60 proc. BVP, o skolos mažėjimo tinkamu tempu koncepcija realizuota pritaikius skolos mažinimo kriterijų ir dabar vertinama Komisijai vykdant reguliarią valstybių narių fiskalinės padėties stebėseną.

¹ http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/deficit/countries/france_en.htm.

64

Tarybos reglamente (EB) Nr. 479/2009 nustatytas išlygų dėl faktinių duomenų kokybės pareiškimo ir valstybių narių pateiktų faktinių duomenų taisymo bendrasis pagrindas. Pagal šį reglamentą Eurostatas gali naudotis tokiais įgaliojimais, jeigu yra įrodymų, kad valstybių narių pateikti duomenys neatitinka apskaitos taisyklių, o ypač – PDP metodikos.

Išlygas Eurostatas pareiškia tik išimtiniais atvejais ir jos yra pateisinamos tik tam tikromis sąlygomis. Tai darydamas, Eurostatas priima profesinį sprendimą. Tačiau tai, kad nėra konkrečios išlygos ar pakeitimo, reiškia ne tai, kad nėra su valstybe nare neišspręstų problemų, o tai, kad Eurostatas mano, jog šios problemos neturi didelio poveikio deficitui ir skolai pagal Maastrichto kriterijus. Galima alternatyva – per kiekvieną pranešimo procedūrą nustatyti išlygas visoms šalims, tačiau tai būtų neproporcinga ir nepadėtų siekti išlygų tikslo.

Be to, dažnai valstybės narės savo duomenis pakeičia Eurostatui pateikus klausimus aiškinimo laikotarpiu. Tokie pakeitimai nenurodomi galutiniame pranešime spaudai, nes Eurostatas nėra pareiškęs jokios išlygos ar atlikęs pakeitimo.

65

Eurostatas taiko procedūrą, kurioje nustatyti etapai, tvarkaraštis ir kiekvieno dalyvio vaidmuo atliekant pranešimų analizę prieš pateikiant pranešimą spaudai. Ši procedūra apima reguliarius susitikimus su vyresniąja vadovybe ir generaliniu direktoriumi, kuris yra Europos Sąjungos vyriausiasis statistikos pareigūnas.

Išlygos arba duomenų pakeitimai grindžiami profesiniu sprendimu, priimamu remiantis kokybine ir kiekybine informacija, su kuria galima susipažinti prieš aiškinimo procedūrą ir jai vykstant, ir, kaip minėta pirmiau, jie yra labai atidžiai apvarstomi. Šis procesas vykdomas tik statistiniu pagrindu, dalyvaujant tik statistikos institucijai, apie kurią Eurostatui pranešta šiuo tikslu, ir nesikišant kitoms Komisijos tarnyboms ar kitoms išorės įstaigoms.

Tolesnėmis duomenų peržiūromis iš esmės nustatyta, kad Eurostatas taikomas išlygų nustatymo metodas yra veiksmingas ir efektyvus: „jokių didelių netikėtumų“, t. y., kai problema buvo žinoma, tačiau Eurostatas nusprendė, kad nustatyti išlygą būtų nepagrįsta ir kad nėra būtina atlikti jokių svarbių deficito ar skolos duomenų peržiūrų.

5 langelis

Čekija - Pirma įtrauka

Nuo 2010 m. kasmet atliekamas viešųjų ne finansų bendrovių, taip pat S.15 kategorijai priskiriamų ne pelno institucijų rinkos ir (arba) ne rinkos tyrimas. Tyrimo rezultatai Eurostatui pateikiami valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų, nepriskiriamų valdžios sektoriui, klausimyne arba valdžios sektoriaus vienetų sąrašė, kurį prašoma pateikti prieš PDP dialogo vizitą.

Prancūzija - Pirma įtrauka

Dėl branduolinės energetikos objektų eksploatacijos nutraukimo ir galimų susijusių vienkartinį išmokų traktavimo vis dar diskutuojama (net taikant 2010 m. ESS). Šiuo metu, kol bus pasiektas susitarimas, nėra konkrečių branduolinės energetikos objektų eksploatacijos nutraukimo ir galimų susijusių vienkartinį išmokų traktavimo gairių.

Prancūzija - Antra įtrauka

Dėl labai didelio Prancūzijos valdžios sektoriaus vienetų skaičiaus (daugiau kaip 80 000 vienetų, priskiriamų S.13 kategorijai, ir daugiau kaip 8 000 valdžios sektoriaus kontroliuojamų subjektų, nepriskiriamų valdžios sektoriui) Eurostatas pritarė ūkio vienetų grupavimui vietos valdžios lygmeniu.

Eurostatas negali nustatyti išlygų dėl problemos, kuriai ESS arba valdžios sektoriaus deficito ir skolos vadove nėra nustatyta jokių taisyklių.

Vokietija - Pirma įtrauka

2011–2013 m. nebuvo atlikta jokių reguliarių ūkio vienetų perklasifikavimų, kurie turėtų reikšmingą poveikį valdžios sektoriaus deficito ir skolos santykiams (t. y. beveik siekiantį arba viršijantį 0,1 proc. BVP). Taigi susijusių peržiūrų apimtis nebūtų turėjusi poveikio valdžios sektoriaus deficito ir skolos santykiams, kurių duomenys surinkti biudžeto priežiūros tikslais.

Visų perklasifikavimų, vykdytų: 1) atliekant vienkartinę metodinę peržiūrą; 2) atliekant 2011 m. Vokietijos nacionalinių sąskaitų lyginamąją peržiūrą ir 3) pereinant prie 2010 m. ESS, kurios poveikis valdžios sektoriaus deficito ir skolos duomenims buvo didelis (beveik siekiantis arba viršijantis 0,1 proc. BVP), atveju viso PDP ataskaitinio laikotarpio duomenys buvo tinkamai peržiūrėti.

Vokietija - Antra įtrauka

Nagrinėjamas klausimas kelia pavojų duomenų kokybei ir, kaip nustatyta Tarybos reglamente (EB) Nr. 479/2009, nustačius šį faktą, Eurostatas, atsižvelgdamas į Vokietijos statistikos sistemos sudėtingumą ir šalies valdžios sektoriaus dydį, ėmėsi minėtą klausimą spręsti laikydamasis laipsniško požiūrio.

Komisija neturi žinių apie tai, kad minėtas pavojus būtų pasireiškęs. Remdamasis duomenų vertinimu, Eurostatas nenustatė jokių susijusių kokybės problemų. Sudėtingoje Vokietijos statistikos sistemoje, atsižvelgiant į teisinius įgaliavimus, kuriais grindžiamas reguliarus statistinių duomenų rinkimas, ir ribotus išteklius, atitinkamoms neįvykdytų (mažų pagal dydį) atskirų operacijų procedūroms įgyvendinti valstybės ir vietos lygmenimis reikalingas struktūrinis sprendimas.

Atsižvelgdama į sandorių dydį ir į tai, kad šiame etape neįmanoma padaryti išvadų dėl analizės rezultatų, Komisija nemano, kad šiuo pagrindu būtų reikėję nustatyti išlygą dėl Vokietijos deficito duomenų kokybės.

Malta - Pirma įtrauka

Novacijos susitarimas perduoti teisinę atsakomybę už projektą bendrovei „Malita“ pasirašytas 2011 m. gruodžio 28 d. (pakeistas 2012 m. vasario mėn.), taigi jau po to, kai 2011 m. spalio mėn. buvo pateiktas PDP pranešimas. 2012 m. birželio 26 d., t. y. taip pat po PDP pranešimo pateikimo 2011 m. spalio mėn., pasirašyti išperamosios nuomos susitarimai.

2012 m. balandžio mėn. PDP pranešime Maltos nacionalinė statistikos institucija deramai išnagrinėjo visus atitinkamus veiksmus. 2012 m. rugpjūčio mėn. raštu Eurostatas, atlikęs išsamią analizę, patvirtino, kad bendrovė „Malita“ turėtų būti priskirta ne finansų bendrovių sektoriui.

Todėl Komisija mano, kad išlyga nebuvo reikalinga.

Italija - Pirma įtrauka

Komisija (Eurostatas) atidžiai stebi šiuo klausimu daromą pažangą. Italija taiko laipsnišką metodą, be kita ko, nustatydama naujus duomenų šaltinius ir apskaičiuodama įverčius.

6 langelis

Audito Rūmai kalba apie pagrindines makroekonominės prielaidas, kuriomis grindžiamos Sutartyje nustatytos deficito ir skolos ribos. Nors makroekonominė aplinka gali keistis, Komisija ir toliau privalo veikti laikydamasi Sutarties ir pagalbinių antrinės teisės aktų nuostatų.

Siekiant nustatyti pažangias taisykles, kurias taikant galima reaguoti į vyraujančias ekonomikos realijas ir prie jų prisiderinti, bendroji fiskalinė sistema buvo gerokai patobulinta, visų pirma dėl pastaraisiais metais įgyvendintų šešių dokumentų rinkinio ir dviejų dokumentų rinkinio reformų.

Nors tradiciškai, įgyvendinant SAP, daugiau dėmesio buvo skiriama deficitui, o ne skolai, Komisija pabrėžia, kad taikant sistemą buvo nuosekliai sprendžiama skolos problema. Visų pirma reikėtų priminti, kad vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo sudedamąją dalį, susijusią su numanomais įsipareigojimais ir skola (VLBT^{NIS}), sudaro elementas, atitinkantis biudžeto balansą, kuriuo skolos santykis su BVP būtų stabilizuojamas ties 60 proc. riba, ir papildomas elementas, atitinkantis papildomą biudžeto balansą, reikalingą šalims, kurių skola viršija 60 proc. BVP.

2011 m. įgyvendinus teisės aktų, sudarančių šešių dokumentų rinkinį, reformą, vykdant veiklą daug daugiau dėmesio pradėta skirti skolos dydžiui. Skolos riba, kurią viršijus pradėdama taikyti PDP, padidinta iki 60 proc. BVP, o skolos mažėjimo tinkamu tempu koncepcija realizuota pritaikius skolos mažinimo kriterijų ir dabar vertinama Komisijai vykdant reguliarią valstybių narių fiskalinės padėties stebėseną.

70

Komisija nurodo, kad dėl skirtumo su 60 proc. riba skolos mažinimo kriterijaus apibrėžtyje galima atsižvelgti į pradinę skolos dydį.

Valstybėms narėms, kurių skola viršija 60 proc. BVP, koregavimo plane rekomenduojama atsižvelgti į poreikį, kad skola koregavimo laikotarpio pabaigoje atitiktų bent ateities perspektyvomis grindžiamą skolos kriterijų. Taigi paskutiniaisiais metais rekomenduojamas deficito dydis gali būti mažesnis nei 3 proc. BVP, o labai įsiskolinusių valstybių narių atveju ištaisymo terminas gali būti ilgesnis, nes atliktino struktūrinio koregavimo dydį reikia palyginti su galimybe jį atlikti per tam tikrą metų skaičių.

Tai, kad, siekiant atitikti skolos kriterijų, valstybės biudžeto deficitas turi būti sumažintas iki mažiau kaip 3 proc. BVP, nurodyta iki šiol paskelbtose PDP rekomendacijose, remiantis skolos kriterijaus nesilaikymu.

71

Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad nurodytos prognozės grindžiamos nepakeista politika. Taikant scenarijų, pagal kurį valstybės narės laikosi visų savo įsipareigojimų pagal SAP, būtų gauti geresni rezultatai.

Konkrečiai pagal visiškos atitikties SAP reikalavimams scenarijų Italija skolos mažinimo kriterijų (grindžiamą ateities perspektyvomis) atitiktų iki 2019 m., o Prancūzija – iki 2018 m. TVF naudojami Kipro duomenys labai skiriasi nuo Komisijos naudojamų duomenų.

72

Svarbių veiksmų analizė atliekama pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1467/97 reikalavimus.

Teisės aktuose iš tiesų pateikiamas didelis galimų svarbių veiksmų sąrašas, kuris nėra išsamus, nes Komisija taip pat turi apsvarstyti veiksmus, kuriuos laiko svarbiais susijusi valstybė narė.

Komisija nurodo ir, kiek tai įmanoma, kiekybiškai įvertina įvairių svarbių veiksmų poveikį. Tokios formulės, kurią taikant būtų įvertinti visi skirtingi veiksniai ir automatiškai prieita prie išvados, nėra. Savo išsamią analizę Komisija skelbia Komisijos tarnybų darbinuose dokumentuose.

73

Komisija nesutinka su teiginiu, kad jos išvadų pagrindas yra neaiškus. Svarbių veiksmų analizė numatyta teisės aktuose (Tarybos reglamente (EB) Nr. 1467/97), pagal kuriuos Komisija į visus svarbius veiksmus atsižvelgia tiek, kiek jie turi didelės įtakos vertinant atitiktį deficito ir skolos kriterijams. Be to, teisės aktuose reikalaujama, kad Komisija atsižvelgtų ir į veiksmus, kuriuos laiko svarbiais susijusi valstybė narė. Tai daroma siekiant užtikrinti, kad, prieš priimant sprendimą pradėti PDP, būtų atliktas tinkamas ekonominis padėties vertinimas.

Tam atvejui, jeigu nesilaikoma deficito kriterijaus, teisės aktuose pateikiamas platus galimų svarbių veiksmų sąrašas, tačiau jis nėra išsamus ir jame nenustatomi jokie prioritetai. Jeigu valdžios sektoriaus bendroji skola viršija 60 proc. BVP, į svarbius veiksmus bus atsižvelgiama tik sprendime, ar pradėti PDP, jeigu deficito dydis lieka artimas pamatinei vertei, o jo perviršis vertinamas kaip laikinas.

Tuo atveju, jeigu nesilaikoma skolos kriterijaus, į visus svarbius veiksmus gali būti atsižvelgiama, nesvarbu, koks yra deficito dydis.

Laikydamosi pirmiau minėtų nuostatų, Komisija, rengdama ataskaitą pagal 126 straipsnio 3 dalį, nurodo ir, kiek tai įmanoma, įvertina įvairių svarbių veiksmų poveikį.

Šiuo atžvilgiu Komisija nurodo, kad pagal 126 straipsnio 3 dalį pateiktose ataskaitose apie Italiją, Belgiją (2015 m. vasario mėn.) ir Suomiją (2015 m. vasario, gegužės ir lapkričio mėn.) labai stengiasi užtikrinti, kad svarbių veiksmų analizė būtų išsamesnė ir skaidresnė nei anksčiau.

Kartu, laikantis teisės aktų, tokios formulės, kurią taikant būtų įvertinti visi skirtingi veiksniai ir automatiškai prieita prie išvados, nėra.

74

Komisija siekia glaudžiai bendradarbiauti su valstybėmis narėmis įgyvendinant Stabilumo ir augimo pakta, įskaitant PDP srityje. Itin svarbus šio bendradarbiavimo elementas yra bendravimas ir diskusijos, vykstančios atitinkamų ekonomikos komitetų, visų pirma Ekonomikos ir finansų komiteto pakaitinių narių, posėdžiuose. Komisija reguliariai rengia Ekonomikos ir finansų komiteto pakaitiniams nariams skirtus analitinius ir funkcinius pranešimus, kad paaiškintų valstybėms narėms požiūrį, kurio ji laikosi aiškindama ir įgyvendindama SAP, ir kad gautų jų nuomones dėl Komisijos pateiktų argumentų.

Nuo 2014 m. pavasario, siekdama didinti skaidrumą, Komisija valstybėms narėms teikia visą reikalingą informaciją, kad jos galėtų visiškai atkartoti veiksmingų priemonių vertinimo skaičiavimus, ir tuo tikslu prideda išsamias „Excel“ skaičiuokles, kuriose nuosekliai pateikiami visi skaičiavimų pagal metodus „iš viršaus į apačią“ ir „iš apačios į viršų“ etapai. Be to, valstybėms narėms teikiami visi su atitiktimi skolos mažinimo kriterijui ir mažiausiam linijiniam struktūriniam koregavimui (MLSK) susiję duomenys ir skaičiavimai. Tačiau, atsižvelgiant į specialų valstybių narių prašymą, duomenys nėra visiškai vieši – jais dalijamasi per bendrą platformą, vadinamą CIRCA, ir prieiga prie jų suteikiama tik EFK nariams ir pakaitiniams nariams.

75

Komisija pripažįsta, kad jos tarnybų darbiniai dokumentai, paskelbti iki 2015 m. vasario mėn., galėjo būti skaidresni į pagrindinį scenarijų, kuriuo grindžiamos PDP rekomendacijos, įtrauktų duomenų požiūriu. Tačiau Komisija nurodo, kad su tokia informacija nuo 2014 m. pavasario buvo galima susipažinti išsamiose „Excel“ skaičiuoklėse, kuriose nuosekliai pateikiami visi Komisijos atitikties vertinimo skaičiavimų etapai, ir ji valstybėms narėms buvo išplatinta per CIRCA platformą. Todėl, kaip buvo pratęsus PDP terminą Prancūzijai iki 2015 m. vasario mėn., valstybės narės galėjo išsamiai susipažinti su duomenų rinkiniu, reikalingu, kad būtų galima atkartoti fiskalinių pastangų dydžio ir kitų kintamųjų, kuriais grindžiamas PDP rekomendacijos laikymosi vertinimas, skaičiavimus. Be to, nuo 2015 m. vasario mėn. svarbi informacija teikiama prognozių rinkmenose, kurios skelbiamos viešojoje AMECO duomenų bazės versijoje ir yra prieinamos plačiai visuomenei.

Šiose rinkmenose pateiktos informacijos pakanka, kad būtų galima atkartoti Komisijos apskaičiuotų principu „iš apačios į viršų“ grindžiamų fiskalinių paskatų skaičiavimą. Į šią informaciją visų pirma įtraukta bendra su pajamomis susijusių diskrecinių priemonių (įskaitant vienkartinės priemonės ir jų neįskaitant) suma, išlaidų pokyčiai, palūkanų normų pokyčiai ir nedarbo duomenys. Tai yra vieninteliai rodikliai, kurių reikia pagrindiniam scenarijui apskaičiuoti. Be to, Komisijos tarnybų dariniame dokumente aiškiai paaiškinta, kaip kuriamas pagrindinis scenarijus.

76

Komisija nurodo, jog reglamente nustatyta, kad tuo atveju, jeigu nesilaikoma skolos kriterijaus, į visus svarbius veiksnius atsižvelgiama, nesvarbu, koks yra deficito dydis.

7 langelis (i)

Komisija mano, kad pagal ciklą pakoreguotu skolos mažinimo kriterijumi ne visapusiškai atsižvelgiama į labai žemos infliacijos poveikį per ilgą laikotarpį. Nors pagal ciklą pakoreguotas skolos dydis apskaičiuojamas siekiant pašalinti ekonominio ciklo įtaką skolos taisyklės laikymosi vertinimui, verta pabrėžti, kad koregavimu pataisomas tik potencialaus ir faktinio BVP augimo per trejus metus rodiklio skirtumas. Todėl kelių valstybių narių per pastaruosius porą metų patiriamas užsitęsęs vangus nominaliojo BVP augimas vis vien gali turėti poveikį skolos taisyklės laikymuisi, net jeigu jis vertinamas remiantis pagal ciklą koreguojamu skolos dydžiu. Be to, skolos kriterijumi nekontroliuojama kainų raida. Taikant pagal ciklą pakoreguotą skolos dydį, naudojamas gautojo BVP defliatorius, t. y. nėra koregavimo pagal netikėtai žemą infliaciją. Tačiau keliose šalyse dėl netikėtai sumažėjusios infliacijos gerokai padidėjo realiosios skolos finansavimo išlaidos. Padidėjęs realiųjų finansavimo išlaidų ir realiojo BVP augimo rodiklio skirtumas turėjo didelį neigiamą poveikį skolos dinamikai keliose šalyse.

7 langelis (ii)

Dėl Italijos atitikties skolos mažinimo kriterijui Komisija pabrėžia, kad tuo metu, kai 2015 m. pradžioje buvo parengta ataskaita pagal 126 straipsnio 3 dalį, ji dar negalėjo atlikti vertinimo dėl 2016 m.

Pirma turi būti nustatytas teisiškai galiojantis Tarybos reikalavimas ir tik po to bus galima atlikti kitų metų vertinimą. Tarybos rekomendacijos teikiamos pavasarį. Valstybėms narėms, kurioms taikoma prevencinė SAP dalis, tokie reikalavimai nustatomi pagal atitinkamos valstybės narės ekonomikos ciklo padėtį (įvertinama pagal gamybos apimtį atotrūkį) ir riziką tvarumui (išsami informacija pateikta 2015 m. sausio mėn. Komisijos komunikate dėl lankstumo, kurį galima rasti adresu http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/pdf/2015-01-13_communication_sgp_flexibility_guidelines_en.pdf.

Pirmasis atitikties vertinimas dėl 2016 m. buvo atliktas 2015 m. pavasarį ir iš jo galima daryti išvadą, kad daugumos reikalavimų laikomasi. Išsamesnę informaciją galima rasti atitinkamuose Komisijos tarnybų darbinuose dokumentuose adresu http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/deficit/countries/italy_en.htm.

7 langelis (iii)

Komisija pabrėžia, kad struktūrinių reformų poveikio fiskaliniam tvarumui vertinimo metodinė sistema apibūdinta 2015 m. vasario mėn. valstybėms narėms per EFK pakaitinius narius pateiktame pranešime. 2015 m. gegužės mėn. atliktame Italijos stabilumo programos vertinime Komisija nurodė, kad ji atliko valdžios institucijų parengto struktūrinių reformų plano galimo poveikio viešųjų finansų tvarumui vertinimą ir kad, taikydama šių reformų poveikiui imituoti skirtus metodus (visų pirma QUEST), kiekybinį reformų poveikį įvertino kaip tikėtiną.

78

Komisija veikė visiškai laikydamasi taisyklių. Įpareigojimas (o ne galimybė) atsižvelgti į svarbius veiksniai aiškiai nustatytas reglamente, kuriame kalbama apie neišsamius veiksniai, į kuriuos reikia atsižvelgti, sąrašus. Iš jų yra aiškiai paminėtas koregavimas siekiant vidutinio laikotarpio tikslo, politikos, kuria siekiama išvengti disbalanso ir jį panaikinti, įgyvendinimas ir politikos pagal bendrą Sąjungos ekonomikos augimo strategiją įgyvendinimas.

Skolos taisyklė pati savaime nereiškia, kad kiekybinio tikslo neįgyvendinusiai valstybei narei pradedama taikyti PDP. Šis nesavaimingumas yra aiškiai numatytas reglamente.

80

Komisija mano, kad, vadovaujantis pagrindiniais principais, kurie 2015 m. EPS viešųjų finansų ataskaitoje buvo atnaujinti nuosekliai jų taikymui užtikrinti, atitinkama priemonė neturėtų būti priskiriama vienkartinėms priemonėms. Pagal šias gaires naujas įvertinimas iš tikrųjų nebuvo nei laikino, nei nesikartojančio pobūdžio – ir tikėtasi, kad jis turės ilgalaikį poveikį (nuo 2012 iki 2017 m.) –, taigi jis negalėjo būti priskirtas vienkartinėms priemonėms. 2015 m. viešųjų finansų ataskaitą galima rasti adresu http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/public_finances_emu_en.htm.

81

2015 m. kovo 10 d. Taryba manė, kad iš turimų įrodymų nebuvo galima daryti išvados, kad Prancūzija nesiėmė veiksmingų priemonių, nes buvo nustatyta, kad bendros fiskalinės pastangos atitiko Tarybos nustatytą lygį (taikant metodiką „iš apačios į viršų“, nes metodikai „iš viršaus į apačią“ turėjo įtaką žema infliacija), todėl deficito ištaisymo termino pratęsimas buvo pagrįstas. Be to, rezultatų duomenys (taip pat Komisijos 2015 m. pavasario prognozė dėl 2015 m. nominaliojo balanso) buvo geresni nei Komisija tikėjosi 2015 m. kovo mėn.

82

Komisija nesutinka su šia pastaba, nes, remiantis informacija, turėta atliekant vertinimą, buvo panašu, kad iki 2015 m. jau nebepavyks laiku ištaisyti perviršinio deficito. Tokiomis aplinkybėmis pagal SAP teisinę sistemą reikia atlikti šiuos veiksmus: i) ištirti tokios padėties priežastis – tai padarius buvo nustatyta, jog „apskritai iš turimų duomenų negalima padaryti išvados, kad 2013–2014 m. nebuvo įgyvendintos rekomenduotos pastangos“, ir ii) pateikti naują, tinkamą koregavimo planą, kad atitinkama šalis turėtų tinkamas politikos gaires.

83

Komisija primena apie savo reglamentu nustatytą įsipareigojimą atsižvelgti į svarbius veiksnius. Teisės aktais nustatyti neišsamūs veiksniai, kuriuos reikia apsvarstyti, sąrašai. Iš jų yra aiškiai paminėtas koregavimas siekiant vidutinės trukmės tikslo, politikos, kuria siekiama išvengti disbalanso ir jį panaikinti, įgyvendinimas ir politikos pagal bendrą Sąjungos ekonomikos augimo strategiją įgyvendinimas.

Atitinkamus dokumentus, kuriuose pateikiami konkrečiais Prancūzijos ir Italijos atvejais taikyti argumentai, galima rasti šiais adresais: http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/deficit/countries/france_en.htm ir http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/deficit/countries/italy_en.htm.

84

Komisija pabrėžia, kad pagal teisinę sistemą sprendimus priimanti institucija yra Taryba. Todėl ji turi teisę panaikinti Komisijos PDP rekomendaciją ir nėra atskaitinga Komisijai.

Valstybių narių ataskaitų dėl taisomųjų veiksmų teikimas galėtų būti pagerintas

Komisija mano, kad esamomis nuostatomis ir (arba) gairėmis dėl biudžeto priežiūros dokumentų turinio, taip pat dėl ataskaitų dėl PDP taisomųjų veiksmų teikimo, Komisijai suteikiamas tvirtas pagrindas vykdyti veiksmingą biudžeto priežiūrą ir stebėseną, siekiant nustatyti, ar valstybės narės deramai jų laikosi. Todėl Komisija nemano, jog yra konkretus poreikis keisti esamus teisės aktus, kad būtų galima nustatyti griežtesnius ataskaitų teikimo reikalavimus valstybėms narėms.

85

Siekiant užtikrinti ataskaitų teikimo reikalavimų laikymąsi, pagal PDP sankcijas galima taikyti tik tuo atveju, jeigu nesilaikoma PDP biudžeto tikslų. Tačiau tinkamos atskaitomybės trūkumas gali būti nenaudingas atitinkamoms valstybėms narėms, nes jeigu Komisijai bus teikiama nepakankamai išsami informacija apie veiksmus, kurių imtasi, ir biudžeto pokyčius, ir dėl to bus prieita prie išvados, kad PDP tikslai nepasiekti, PDP gali būti sugriežtinta.

Bet kuriuo atveju Komisija nuolat stebi valstybių narių fiskalinę padėtį per atitinkamus šalis kuriojančius skyrius, kurie reguliariai rengia priežiūros vizitus į valstybes nares. Kalbant apie reguliariesnio ataskaitų teikimo reikalavimus, pagal šešių dokumentų rinkinį ir dviejų dokumentų rinkinį įtrauktus į pavasarinės stabilumo programas ir rudeninius biudžeto planų projektus, tai yra išsamūs reikalavimai, kuriuose nustatyta, apie ką valstybė narė privalo pranešti. Pagal Reglamento (ES) Nr. 473/2013 7 straipsnio 2 dalį tuo atveju, kai Komisija nėra įsitikinusi, jog iš valstybės narės biudžeto plano projekto (BPP) matyti, kad jos fiskaliniai planai atitinka reikalavimus, Komisija gali paprašyti, kad atitinkama valstybė narė pakartotinai pateiktų savo BPP. Tačiau iš tiesų, jeigu valstybė narė nesilaiko bendresnių ataskaitų teikimo reikalavimų, Komisijos galimybės užtikrinti jų laikymąsi, ypač stabilumo programų atveju, yra ribotos.

86

Biudžeto priežiūros dokumentuose (pvz., stabilumo ir konvergencijos programose arba biudžeto planų projektuose), įskaitant tuos, kuriuose pateikiama ataskaita apie Tarybos rekomendacijų laikymąsi (ataskaitos apie veiksmus, kurių imtasi), gali trūkti konkrečios informacijos apie taisomąsias priemones, ypač vėlesniais metais. Į tai atsižvelgiama Komisijos prognozėse, kurios sudaro valstybių narių planų rizikos vertinimų pagrindą. Iš tiesų tais atvejais, kai taisomosios priemonės laikomos nepakankamai apibrėžtomis, prognozėje į jas neatsižvelgiama. Be to, jeigu konkrečios informacijos trūkumas turi poveikį rizikos balansui, ši rizika visada aiškiai nurodoma Komisijos vertinimuose.

8 langelis - Pirma įtrauka

Fiskalinį poveikį turinčių priemonių sąrašas visų pirma yra konvergencijos programos, o ne nacionalinės reformų programos dalis.

8 langelis - Antra įtrauka

Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad 2012 m. konvergencijos programoje priemonių poveikis apibūdinamas trijose atskirose lentelėse: vienoje – tiesioginių mokesčių reformos atžvilgiu (su pajamomis susijusios priemonės), antroje pateikiamos išsamiai suskirstytos suplanuotos konsolidavimo priemonės, turinčios poveikį deficitui, o trečioje apibendrinami mažesni nuo 2012 m. įsigalioję pokyčiai (tik su išlaidomis susijusios priemonės). Nors pridedamame tekste aprašyta ne kiekviena priemonė, jų pavadinimai yra pakankamai išsamūs ir suprantami.

Atsakymas į antraštės, pateiktos virš 88 dalies, pastabas

Komisija nesutinka, kad jos vykdomai stebėsenai ir priežiūrai trūksta skaidrumo. Pastaraisiais metais ES fiskalinė sistema kelis kartus buvo keičiama siekiant įvesti papildomas taisykles, stiprinti atitikties užtikrinimo mechanizmus ir didinti nacionalinę atsakomybę. Komisija tai laiko teigiamu pokyčiu.

Atlikti teisės aktų pakeitimai turėjo būti techniškai įgyvendinti. Šiuo tikslu reikėjo pritaikyti metodikas ir klasifikacijas, naudojamas vertinant, kaip laikomasi Stabilumo ir augimo pakto (SAP) reikalavimų. Tai buvo daroma Ekonominės ir finansų komitete (EFK) ir kitose kompetentingose Tarybos instancijose vykstant išsamioms diskusijoms. Šioms diskusijoms palengvinti buvo pateiktos aiškinamosios pastabos. Priežiūros sistemai tapus sudėtingesnei, skaidrumui užtikrinti reikėjo papildomų paaiškinimų.

Todėl visi peržiūrėtos sistemos įgyvendinimo metodai buvo apibendrinti Stabilumo ir augimo pakto vadove, kuris viešai skelbiamas Komisijos svetainėje. Dabar, laikantis 2015 m. spalio 21 d. Komisijos komunikate „Tolesni ekonominės ir pinigų sąjungos kūrimo žingsniai“ nustatyto įsipareigojimo, vadovas bus kasmet atnaujinamas.

Nuo 2014 m. pavasario, siekdama dar didesnio skaidrumo, Komisija sutiko valstybėms narėms teikti visą reikalingą informaciją, kad jos galėtų atkartoti pagrindinius skaičiavimus, susijusius su atitikties vertinimu ir pagal prevencinę, ir pagal taisomąją dalį, įskaitant išsamias „Excel“ skaičiuokles, kuriose nuosekliai pateikiami visi skaičiavimų etapai. Kalbant apie diskrecines priemones, Komisija viešai paskelbė visus suvestinius duomenis apie diskrecinių priemonių poveikį ir vienkartinę priemonių lygį nuo 2014 m. pavasario ir, atsižvelgdama į 2014 m. birželio mėn. ECOFIN tarybos išvadą, padarė tolesnę pažangą pasidalydama su valstybėmis narėmis informaciją apie pagrindinių atskirų mokesčių priemonių, kurios nuo 2015 m. pavasario įtrauktos į PDP šalyse taikomą metodiką „iš apačios į viršų“, rezultatus.

Šiuo tikslu Komisija tarnybų darbinuose dokumentuose, pridedamuose prie naujų PDP rekomendacijų, pateikė išsamią informaciją apie pagrindines priemones, įskaitant fiskalinių pastangų dydžiui pagal pagrindinį scenarijų apskaičiuoti naudojamą pagrindinių kintamųjų (pvz., atskaitos taško, su kuriuo, atliekant skaičiavimus pagal metodus „iš viršaus į apačią“ ir „iš apačios į viršų“, bus lyginamos būsimos prognozės) prognozę.

Struktūrinių reformų poveikio fiskaliniam tvarumui vertinimo metodinė sistema apibrėžta 2015 m. vasario mėn. valstybėms narėms per EFK pakaitinius narius pateiktame pranešime.

89 (ii)

Dėl Audito Rūmų 89 pastabos ii punkto Komisija norėtų paaiškinti, kad priemonių veiksmingumo vertinimo metodika, kurią Taryba patvirtino 2014 m., apima ne tik metodiką „iš apačios į viršų“, bet ir metodą „iš viršaus į apačią“ veiksmingoms priemonėms vertinti. Ši metodika yra paaiškinta 2014 m. viešųjų finansų ataskaitos II.1 dalyje.

90

PDP rekomendacijų vykdymas galiausiai tikrinamas naudojant Eurostato patvirtintus faktinius duomenis, o ne Komisijos prognozes. Be to, veiksmingų priemonių vertinimas, vadinamas nuodugnia analize, atliekamas, jeigu valstybė narė neįvykdo pagrindinių deficito tikslų arba reikalavimo pagerinti struktūrinį balansą.

9 langelis - Šešta įtrauka

Komisija iš esmės sutinka, kad veiksmingų priemonių vertinimas tampa vis sudėtingesnis. Jame geriau atsižvelgiama į sudėtingą ekonominę padėtį, taip pat įtraukiami nauji priežiūros elementai ir taip užtikrinama, kad visose šalyse būtų taikomos vienodos sąlygos ir būtų suteikta pakankamai laiko taisyklėms skaidriai įgyvendinti (žr. Komisijos atsakymą į 89 dalies pastabas).

91

Metodai „iš viršaus į apačią“ ir „iš apačios į viršų“ taikomi siekiant geriau atskleisti vyraujančią ekonominę padėtį. Pirmą kartą pranešimas, kuriame peržiūrima veiksmingų priemonių vertinimo metodika, įskaitant metodo „iš apačios į viršų“ įgyvendinimą (veiksmingų priemonių vertinimo metodikos peržiūra), buvo aptartas 2014 m. vasario 26 d. EFK pakaitinių narių posėdyje, 2014 m. birželio 12 d. jį patvirtino EFK, o 2014 m. birželio 20 d. – ECOFIN taryba.

Komisija pripažįsta, kad tai yra neišvengiamas kompromisas: siekiant kuo išsamiau apibrėžti taikomą metodą, kad būtų galima deramai atsižvelgti į esamą makroekonominę padėtį bei pokyčius, taisyklių sistema tampa sudėtingesnė.

Siekdama didinti skaidrumą, Komisija sutiko valstybėms narėms teikti visą reikalingą informaciją, kad jos galėtų atkartoti veiksmingų priemonių vertinimo skaičiavimus, įskaitant išsamias „Excel“ skaičiuokles, kuriose nuosekliai pateikiami visi skaičiavimų pagal metodus „iš viršaus į apačią“ ir „iš apačios į viršų“ etapai. Tačiau, atsižvelgiant į specialų valstybių narių prašymą, šie duomenys nėra visiškai vieši – jais dalijamasi per bendrą platformą, vadinamą CIRCA, ir prieiga prie jų suteikiama tik EFK nariams ir jų pakaitiniams nariams ministerijose.

92

Nuo tada, kai 2005 m. buvo įgyvendintos SAP reformos, kuriomis siekta geriau atsižvelgti į ekonominio ciklo poveikį valstybių narių fiskalinei padėčiai, fiskalinių pastangų vertinimas visų pirma yra susijęs su struktūriniu balansu. Struktūrinis balansas iš tiesų yra iš esmės susijęs su potencialaus augimo, kuris yra nestebimas kintamasis, prognozėmis. Tai atspindi makroekonomikos ribas ir to negalima išvengti, kol struktūrinis balansas yra pagrindinis fiskalinio vertinimo elementas, kaip nustatyta reglamentu.

Pasitelkus ilgalaikę darbo grupę gamybos apimtys atotrūkio klausimais su valstybėmis narėmis susitarta dėl išsamaus bendro potencialios gamybos apimtys vertinimo metodo, kurį patvirtina Taryba.

94

Elgesio kodekse nurodoma, kad fiskalinių pastangų vertinimu taikant metodą „iš apačios į viršų“ (t. y. tokį, kai dėmesys sutelkiamas į numatomą diskrecinių fiskalinių priemonių poveikį biudžetui) turėtų būti papildytas fiskalinių pastangų, kurias lėmė struktūrinio balanso pokytis, vertinimas (arba metodas „iš viršaus į apačią“). Pirmą kartą pranešimas, kuriame peržiūrima veiksmingų priemonių vertinimo metodika, įskaitant metodo „iš apačios į viršų“ įgyvendinimą (veiksmingų priemonių vertinimo metodikos peržiūra), buvo aptartas 2014 m. vasario 26 d. EFK pakaitinių narių posėdyje, 2014 m. birželio 12 d. jį patvirtino EFK, o 2014 m. birželio 20 d. – ECOFIN taryba.

Ši metodika grindžiama su pajamomis susijusių diskrecinių priemonių numatomu poveikiu biudžetui ir joje atsižvelgiama į tiesiogines bei netiesiogines su išlaidomis susijusias priemones.

Kalbant apie diskrecines priemones, Komisija užtikrina, kad, vykdamas jos įsipareigojimus dėl skaidrumo, būtų imtasi konkrečių tolesnių veiksmų: i) internetinėje AMECO duomenų bazėje (t. y. visiškai viešoje Komisijos duomenų bazėje) kiekvienai šaliai pateikiama nuo 2014 m. pavasario turima informacija apie diskrecinių priemonių (susijusių su einamosiomis ir (arba) kapitalo pajamomis bei su einamosiomis ir (arba) kapitalo išlaidomis) poveikį ir vienkartinį priemonių aprėptį; ii) su valstybėmis narėmis per CIRCA platformą dalijamasi informacija apie diskrecines mokesčių priemones, kurios nuo 2015 m. pavasario buvo įtrauktos į PDP šalyse taikomą metodiką „iš apačios į viršų“.

Šiuo tikslu Komisija tarnybų darbinuose dokumentuose, pridedamuose prie naujų PDP rekomendacijų, pateikė išsamią informaciją apie pagrindines priemones, įskaitant fiskalinių pastangų dydžiui pagal pagrindinį scenarijų apskaičiuoti naudojamą pagrindinių kintamųjų (pvz., atskaitos taško, su kuriuo, atliekant skaičiavimus pagal metodus „iš viršaus į apačią“ ir „iš apačios į viršų“, bus lyginamos būsimos prognozės) prognozę.

95

Komisija nesutinka, kad jos atliekama analizė tapo mažiau skaidri.

Pastaraisiais metais ES fiskalinė sistema kelis kartus buvo keičiama siekiant įvesti papildomas taisykles, stiprinti atitikties užtikrinimo mechanizmus ir didinti nacionalinę atsakomybę. Taisyklės taip pat buvo pakeistos taip, kad būtų labiau tinkamos taikyti skirtingomis ekonominėmis sąlygomis.

Teisės aktų pakeitimai turėjo būti techniškai įgyvendinti. Šiuo tikslu reikėjo pritaikyti metodikas ir klasifikacijas, naudojamas vertinant, kaip laikomasi Stabilumo ir augimo pakto (SAP) reikalavimų. Tai buvo daroma Ekonomikos ir finansų komitete (EFK) ir kitose kompetentingose Tarybos instancijose vykstant išsamioms diskusijoms. Šioms diskusijoms palengvinti buvo pateiktos aiškinamosios pastabos. Priežiūros sistemai tapus sudėtingesnei, skaidrumui užtikrinti reikėjo papildomų paaiškinimų.

Todėl visi peržiūrėtos sistemos įgyvendinimo metodai buvo apibendrinti Stabilumo ir augimo pakto vadove, kuris viešai skelbiamas Komisijos svetainėje. Dabar, laikantis 2015 m. spalio 21 d. Komisijos komunikate „Tolimesni ekonominės ir pinigų sąjungos kūrimo žingsniai“ nustatyto įsipareigojimo, vadovas bus kasmet atnaujinamas (žr. Komisijos atsakymus į 88–94 dalių pastabas).

96

Kalbant apie metodą „iš viršaus į apačią“, nors iki 2014 m. Komisija išorės naudotojams sistemingai neteikė duomenų, reikalingų Komisijos skaičiavimams atkartoti, ji įdėjo daug pastangų, kad ištaisytų šią padėtį, ir dabar siekia užtikrinti visišką skaidrumą suteikdama valstybėms narėms prieigą prie visų svarbių duomenų. Šiuo tikslu Komisija savo tarnybų darbinuose dokumentuose, pridedamuose prie naujų PDP rekomendacijų, pateikė išsamią informaciją apie pagrindines priemones, įskaitant fiskalinių pastangų dydžiui pagal pagrindinį scenarijų apskaičiuoti naudojamą pagrindinių kintamųjų (pvz., atskaitos taško, su kuriuo, atliekant skaičiavimus pagal metodus „iš viršaus į apačią“ ir „iš apačios į viršų“, bus lyginamos būsimos prognozės) prognozę. Be to, po kiekvieno prognozių etapo (pradedant Komisijos 2014 m. pavasario prognoze) Komisija valstybėms narėms pateikia „Excel“ skaičiuoklės priemonę kartu su visais reikalingais įvesties duomenimis, kad jos galėtų tiksliai atkartoti Komisijos skaičiavimus.

97

Komisija norėtų patikslinti, kad kiekybinis priemonių vertinimas pagal metodą „iš apačios į viršų“, kaip nuodugnios analizės, kurią reikia atlikti tais atvejais, kai nepasiekiami rekomenduoti biudžeto tikslai, dalis, pirmą kartą buvo pasiūlytas 2012 m. gruodžio mėn. Ekonomikos ir finansų komiteto (atitinkama Tarybos instancija) pakaitiniams nariams skirtame Komisijos pranešime „Veiksmingų priemonių vertinimas“ ir nuo tada nuodugnioje analizėje, ypač prie PDP rekomendacijų pridedamuose tarnybų darbinuose dokumentuose arba su valstybėmis narėmis reguliariai aptariamuose biudžeto priežiūros pranešimuose, naudojamas kaip papildomas fiskalinių pastangų rodiklis. Stengiantis skaidriau informuoti apie tai, kokios metodikos taikomos vertinant, kaip laikomasi PDP rekomendacijų, 2014 m. vasario 26 d. EFK pakaitinių narių posėdyje pirmą kartą pristatytas pranešimas, kuriame peržiūrėta metodika ir išsamiai aprašytas metodo „iš apačios į viršų“ įgyvendinimas (veiksmingų priemonių vertinimo metodikos peržiūra). 2014 m. birželio 12 d. pranešimą patvirtino Ekonomikos ir finansų komitetas (EFK, pagrindinis komitetas), o 2014 m. birželio 20 d. – ECOFIN taryba.

Komisija nustatė, jog buvo numatyta, kad Prancūzija įvykdys struktūrinius fiskalinius tikslus pagal bendrai sutartą metodiką, ir nusprendė laikinai sustabdyti procedūrą. Argumentai išsamiai pateikti Komisijos tarnybų darbinuose dokumentuose, kuriuos galima rasti adresu http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/pdf/30_edps/communication_to_the_council/2015-07-01_fr_communication_swd_en.pdf.

98

Komisija sutiko valstybėms narėms teikti visą reikalingą informaciją, kad jos galėtų atkartoti veiksmingų priemonių vertinimo skaičiavimus, ir tuo tikslu prideda išsamias „Excel“ skaičiuokles, kuriose nuosekliai pateikiami visi skaičiavimų pagal metodus „iš viršaus į apačią“ ir „iš apačios į viršų“ etapai. Tačiau, atsižvelgiant į specialų valstybių narių prašymą, duomenys nėra visiškai vieši – jais dalijamasi per bendrą platformą, vadinamą CIRCA, ir prieiga prie jų suteikiama tik EFK nariams ir jų pakaitiniams nariams ministerijose.

99

Pavienių priemonių poveikio *ex post* vertinimo rezultatai gali būti negalutiniai. Iš tiesų, lyginant su nesikeičiančios politikos tendencija, kuri būtų įsivyravusi, tokį poveikį gali būti sunku įvertinti dėl problemų, kylančių norint priemonės poveikį atskirti nuo platesnio pobūdžio pajamų ir išlaidų pokyčius skatinančių veiksnių, pvz., ekonominės aplinkos. Apskritai diskrecinių biudžeto priemonių *ex post* veiksmingumas iš esmės pasireiškia vykdant biudžetą ir įgyvendinant nustatytus biudžeto tikslus (arba jų neįgyvendinant). Komisija, remdamasi dviem papildomomis veiksmingų priemonių vertinimo priemonėmis, pvz., metodu „iš viršaus į apačią“ ir metodu „iš apačios į viršų“, vertina, ar valstybė narė ėmėsi pakankamų politikos priemonių rekomenduotiems biudžeto tikslams pasiekti.

Komisija (ir valstybės narės) taip pat stebi atskirų diskrecinių fiskalinių priemonių rezultatus. Suvestinius duomenis galima rasti AMECO duomenų bazėje. Rezultatai apskaičiuojami *ex ante* ir prireikus peržiūrimi įgyvendinant priemones (pvz., jeigu pakeičiama priemonių struktūra, jeigu jos įgyvendinamos tik iš dalies, jeigu, be kitų dalykų, yra pagrindas peržiūrėti pagrindines prielaidas).

100 (i)

Maltos atveju ataskaita apie veiksmus, kurių imtasi, pateikta 2013 m. spalio 1 d. (praėjus trims mėnesiams nuo 2013 m. birželio 21 d. Tarybos rekomendacijos). Joje nurodytos 2013 m. priemonės, tačiau dėl 2014 m. priemonių aiškios informacijos nepateikta. Visų pirma ataskaitoje pranešta apie ekspansinių su išlaidomis susijusių priemonių kompensavimą didinant netiesioginius mokesčius ir nustatant įdarbinimo apribojimus, tačiau, nepaisant pateiktos išsamios informacijos, joje buvo kalbama tik apie būsimą biudžetą.

Išsamų duomenų trūko dėl to, kad Maltoje biudžeto procedūra nebuvo suderinta su Europos kalendoriumi. Visų pirma Maltos institucijos negalėjo biudžeto priemonių nurodyti nei ataskaitoje apie veiksmus, kurių imtasi, nei biudžeto plano projekte, todėl juose nebuvo pateikta pakankamai išsami informacija apie diskrecines priemones, kuriomis grindžiami biudžeto tikslai. Su visa išsamią informaciją leista susipažinti tik pateikus 2014 m. biudžetą (kuris 2013 m. lapkričio 4 d. buvo pateiktas Parlamentui, o 2013 m. lapkričio 21 d. patvirtintas). Komisijos vertinime, kuris buvo grindžiamas lapkričio 5 d. paskelbta rudens prognoze, nebuvo atsižvelgta į 2014 m. numatytas priemones. Į šias priemones galiausiai atsižvelgta rengiant žiemos prognozę.

100 (ii)

2013 m. spalio mėn. Prancūzijos pateikta ataskaita apie veiksmus, kurių imtasi, iš tiesų buvo sujungta su ataskaita „Rapport économique social et financier“ (RESF), kurioje, rengiant biudžeto projektą, reguliariai pateikiamas viešųjų finansų vertinimas. Savo biudžeto plano projekto analizėje Komisija išreiškė nuomonę, kad dokumentu nebuvo pažeisti oficialūs ataskaitų teikimo reikalavimai, tačiau tame etape numatytos priemonės buvo laikomos nepakankamomis, kad būtų galima sumažinti deficitą iki 3 proc. Kadangi šiuo atveju buvo atliekamos daugiametės pataisos, daugiausia dėmesio atliekant vertinimą buvo skirta 2013 ir 2014 m., kaip reikalaujama elgesio kodekse. Tačiau su informacijos apie vėlesnius metus trūkumu susijusi rizika buvo tinkamai nurodyta papildomame tarnybų darbiniame dokumente, kurį galima rasti adresu http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/pdf/dbp/fr_2013-11-15_swd_en.pdf.

Padėtį Maltoje Komisija iš naujo įvertino 2014 m. vasario mėn. paskelbtoje žiemos prognozėje. Pagal šią naują deficito prognozę, kurią rengiant atsižvelgta į priemones, paskelbtas kartu su 2014 m. biudžetu, 2014 m. taikyti PDP reikalavimai, vertinant nominaliai, buvo įvykdyti.

101

Komisija nesutinka su šia pastaba, nes veiksmų, kurių imtasi, vertinimas kartu yra grindžiamas ir praeities, ir ateities perspektyvomis, turint omenyje, kad jis apima atitikties praėjusių (remiantis rezultatais), einamųjų ir ateinančių (remiantis prognoze) metų PDP tikslams analizę, visų pirma atliekant priemonių, kurias atitinkamos valstybės narės numatė, kad pasiektų būsimus PDP tikslus, tinkamumo ir patikimumo vertinimą. Šis metodas paprastai taikomas visuose susijusiuose Komisijos dokumentuose, pvz., komunikate dėl veiksmų, kurių imtasi, tarnybų darbiname dokumente, pridedamame prie stabilumo ar konvergencijos programos (SKP) vertinimo, arba Komisijos nuomonėje dėl BPP, taip pat pranešimuose „Komisijos prognozės poveikis biudžeto priežiūrai“, kuriuose po kiekvieno prognozių etapo reguliariai pateikiama visoms valstybėms narėms taikomų SAP reikalavimų laikymosi apžvalga ir kurie aptariami su atitinkama Tarybos instancija.

Tačiau tuo atveju, kai Komisijos rekomendacijai įvykdyti imamasi neveiksmingų priemonių, procedūriniai PDP etapai turi būti grindžiami patikimais duomenimis, todėl jie iš esmės buvo įgyvendinti remiantis stebėjimų duomenimis. Komisija mano, kad vadove nurodomas pradinis atitikties vertinimas, atliekamas po ataskaitos apie veiksmus, kurių imtasi, pateikimo, yra preliminarus pobūdžio ir grindžiamas valdžios sektoriaus pranešimais, kaip paaiškinta ir elgesio kodekse.

Be to, Komisija norėtų priminti, kad dabar, įsigaliojus šešių dokumentų rinkiniui, vykdoma nuolatinė atitikties Stabilumo ir augimo pakto prevencinei ir taisomajai dalims stebėsena. Komisijos prognozės, kurios skelbiamos tris kartus per metus – žiemą, pavasarį ir rudenį – yra pagrindiniai šių reguliarių fiskalinių vertinimų, įskaitant valstybių narių, kurioms PDP procedūra laikinai sustabdyta, taikomų veiksmingų priemonių vertinimo, etapai. Jeigu Komisijos vertinime būtų padaryta išvada, kad PDP rekomendacijų nesilaikoma, PDP būtų sugriežtinta. Todėl pirmiesiems metams nustatytų pernelyg lanksčių tikslų poveikis veiksmingų priemonių vertinimui nėra reikšmingas.

102

2014 m. birželio 2 d. Komisijos rekomendacija dėl Tarybos rekomendacijos dėl nacionalinės reformų programos ir stabilumo programos apėmė rekomendaciją „2014 m. ir vėlesniu laikotarpiu stiprinti biudžeto strategiją, be kita ko, išsamiau nurodant pagrindines priemones, kad iki 2015 m. būtų tvariai ištaisytas perviršinis deficitas, vykdant struktūrinio koregavimo priemones, nurodytas Tarybos rekomendacijoje pagal perviršinio deficito procedūrą.“ Be to, Komisija priėmė savo nuomonę dėl biudžeto plano projekto ir 2014 m. lapkričio 28 d. paskelbė Komisijos tarnybų darbinį dokumentą, Apskritai, remdamasi savo atlikta prognoze, Komisija manė, kad Prancūzijai kilo rizika pažeisti Stabilumo ir augimo pakto nuostatas, nes buvo prognozuojama, kad jos nominalusis deficitas ir struktūrinio balanso koregavimas nesiels 2013 m. rekomenduojamo lygio. Komisija valdžios institucijas paragino sudarant nacionalinį biudžetą imtis būtinų priemonių siekiant užtikrinti, kad 2015 m. biudžetas atitiktų Stabilumo ir augimo pakto reikalavimus.

106

Komisija atkreipė dėmesį į tai, kad, kai rekomendacijos buvo išreiškiamos metiniais vidurkiais, pirmaisiais metais dažnai buvo imamasi nepakankamai veiksmingų priemonių, tačiau dėl to PDP nebuvo griežtinama. Todėl Komisija nusprendė peržiūrėti savo PDP rekomendacijų rengimo praktiką ir tuo galima paaiškinti, kodėl, pradedant 2011 m., visose pagal 126 straipsnio 7 dalį teikiamose rekomendacijose metiniai nominalieji ir struktūriniai tikslai paskirstyti per visą daugiametį laikotarpį.

Bendras Komisijos atsakymas į 108 ir 109 dalių pastabas

Komisija norėtų paaiškinti struktūrinių reformų vaidmenį taikant PDP.

Komisija pabrėžė, kad augimą skatinančių struktūrinių reformų įgyvendinimas galiausiai gali padėti pagerinti ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą, o tai yra svarbus veiksnys, į kurį reikia atsižvelgti sprendžiant, ar pradėti arba pratęsti PDP. Šiuo atžvilgiu reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad pagal Reglamento (EB) Nr. 1467/97 2 straipsnį Komisija, rengdama rekomendacijas, privalo atsižvelgti į tokius svarbius veiksnius. Tačiau vykdymo užtikrinimo atžvilgiu teisės aktuose, kuriais reglamentuojama PDP, daugiausia dėmesio skiriama fiskaliniams rezultatams, todėl į atitinkamus teisės aktus neįtraukta konkreti nuostata, reikalaujanti užtikrinti struktūrinių reformų įgyvendinimą. Iš tiesų svarbu dar kartą pabrėžti, kad vertinant veiksmingas priemones pagal PDP daugiausia dėmesio skiriama reikiamam biudžeto tikslinimui, o struktūrinių reformų vertinimas jam įtakos neturi. Struktūrinių reformų, įskaitant tų, kurios pradėtos pagal ekonominės partnerystės programą (EPP), įgyvendinimas stebimas vykstant Europos semestrai, taip pat pagal makroekonominio disbalanso procedūrą.

110

2013 m. gruodžio mėn. nuomonėje dėl EPP Taryba, pripažindama, kad visos reformos tebevykdomos, nurodė, kad būtina visiškai įvykdyti kai kurias konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas (KŠSR), visų pirma spręsti 1 KŠSR nurodytą įsiskolinimui palankaus mokestinio iškraipymo, susijusio su pelno apmokestinimu, problemą ir 2 KŠSR nurodytą viešųjų finansų tvarumo klausimą.

Iš tiesų Komisijos tarnybų dariniame dokumente vertinama institucijų pažanga įgyvendinant ankstesniais metais Tarybos priimtas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas. Reglamente nenumatoma, kokių konkrečių tolesnių veiksmų po Tarybos nuomonės dėl EPP paskelbimo turėtų imtis Komisija ar valstybės narės. Papildoma informacija apie priemones, planuotas įgyvendinti ir įgyvendintas po ankstesnių metų KŠSR paskelbimo, pateikta 2014 m. nacionalinės reformų programos priede, taip pat paprašyta, kad ją pateiktų visos valstybės narės. Pateiktos informacijos kokybė ir patikimumas visiškai atspindėjo įgyvendinimo vertinime ir Komisijos pasiūlyme dėl naujų KŠSR.

11 langelis - Pirma įtrauka – išlaidų peržiūra

Visuose Komisijos neseniai paskelbtuose dokumentuose dėl Italijos viešųjų finansų, pvz., 2015 m. vasario mėn. pagal 126 straipsnio 3 dalį pateiktoje ataskaitoje ir 2015 bei 2016 m. nuomonėse dėl BPP nurodoma, jog reikia, kad išlaidų peržiūra visais valdžios lygmenimis taptų neatsiejama biudžeto procedūros dalimi.

11 langelis - Antra įtrauka – kova su korupcija

Komisija nesutinka su 11 langelyje pateikta Audito Rūmų pastaba, nes visuose vertinimuose, kuriuos Komisija atliko nuo tada, kai 2012 m. lapkričio mėn. kovos su korupcija įstatymu buvo įsteigta Italijos kovos su korupcija institucija (ANAC), pabrėžiami naujai institucijai veiksmingai vykdyti veiklą trukdantys procedūriniai ir esminiai sunkumai.

2013 m. gegužės mėn. Komisijos tarnybų dariniame dokumente SWD(2013) 362 *final* dėl neseniai patvirtinto kovos su korupcija įstatymo jau buvo nurodyta, kad „įstatymui ne tik tebereikia įgyvendinimo akty, bet ir juo nesprensdžiami tam tikri itin svarbūs klausimai“. Patvirtinus įvairius kovos su korupcija įstatymo įgyvendinamuosius dekretus, 2014 m. birželio mėn. Komisijos tarnybų dariniame dokumente SWD(2014) 413 *final* pabrėžta, kad: Viešojo administravimo įstaigas vertinančios ir jų skaidrumą stebinčios nacionalinės kovos su korupcija institucijos (ANAC), atsakingos už prevencinės kovos su korupcija politikos koordinavimą nacionaliniu mastu, kurioje 2013 m. darbuotojų padaugėjo nuo trijų iki penkių, personalo ištekliai labai riboti, be to, ji neturi sankcijų skyrimo įgaliojimų. Be to, Komisija sistemingai akcentavo, kad, siekiant užtikrinti didesnę korupcijos mažinimą nuo 2012 m., kai šiuo klausimu Italijai pirmą kartą buvo pateikta konkrečiai šaliai skirta rekomendacija, veiksmingumą, Italijai reikia peržiūrėti savo senaties įstatymą.

11 langelis - Trečia įtrauka – kova su mokesčių slėpimu

Komisija nesutinka su teiginiais, kad ji, nagrinėdama visus svarbius duomenis, į kuriuos atsižvelgta platesniame Komisijos atliktame vertinime, neskiria pakankamai dėmesio mokesčių slėpimui Italijoje. Pavyzdžiui, 2015 m. Italijai skirtose ataskaitose išsamiai aptartas su mokesčių slėpimu Italijoje susijusios problemos mastas. Konkrečiai kalbant, šioje ataskaitoje atkreiptas dėmesys į tai, kad mokestinių prievolių vykdymas tebėra prastai užtikrinamas ir tam sugaištama daug laiko, o tai gali sutrukdyti užtikrinti vienodas sąlygas ir socialinę lygybę (p. 70 ir toliau). Be to, „2015 m. stabilumo programos techniniame vertinime“ pateikiamas Komisijos atliktas ypač svarbus priemonių, kurias Italijos vyriausybė įgyvendina siekdama stiprinti kovą su mokesčių vengimu ir mokesčių slėpimu, veiksmingumo (taip pat planuojamų pajamų atžvilgiu) vertinimas (žr. p. 10). Minėtos priemonės yra „priemonės, kuriomis siekiama mokestinių prievolių vykdymą gerinti mokesčių administravimo įstaigai teikiant mokesčių mokėtojams duomenų bazių kryžminėmis patikromis pagrįstą informaciją (įskaitant vadinamąją „spesometro“), kad pastarieji galėtų savarankiškai peržiūrėti savo mokesčių deklaraciją gerokai anksčiau nei prasidės bylinėjimosi etapas (vadinamoji „adempimento volontario“). Nors pastaroji priemonė, tinkamai ją įgyvendinus taip, kad būtų atsižvelgta į lūkesčius, galėtų būti perspektyvi, turint omenyje, kad jos įgyvendinimas dar tebėra pradiname etape, į Komisijos prognozę nebuvo įtrauktos susijusios pajamos, kurias planuojama gauti iš jos taikymo.“

Atsakymas į antraštės, pateiktos virš 113 dalies, pastabas

Dėl PDP veiksmingumo Komisija pažymi, kad iš 23 valstybių narių, kurioms 2011 m. lapkričio mėn. buvo taikoma PDP, 15-ai ši procedūra buvo nutraukta iki 2015 m. pabaigos, ir visos tikrintos valstybės narės pagerino savo biudžeto ir struktūrinį balansą. Pagal Komisijos 2016 m. žiemos prognozę, be Graikijos, Ispanija, Prancūzija ir Suomija buvo vienintelės narės, kurių nominalusis deficitas 2015 m. tebeviršijo 3 proc. ribą.

118

Prancūzijoje, esant mažam nominaliajam augimui, valdžios sektoriaus bendroji skola padidėjo kartu su palyginti vis dar dideliu bendrojo valdžios sektoriaus deficitu.

Italijoje 2008–2014 m. krizės laikotarpiu skolos santykis per metus vidutiniškai didėjo 4,7 BVP procentinio punkto, taigi 2014 m. skolos santykis su BVP padidėjo iki vos daugiau kaip 132 proc., palyginti su iki krizės (2007 m.) buvusia žemiausia riba, kuri siekė maždaug 100 proc. Šį nemažą padidėjimą lėmė skolą didinantis poveikis, pasireiškęs dėl didelio skirtumo tarp gana didelių už skolą mokamų numanomų palūkanų normų (vidutiniškai 4,2 proc.) ir beveik nulinio vidutinio metinio nominaliojo BVP augimo (realusis augimas sumažėjo 1,3 proc., o defliatorius padidėjo 1,4 proc.), t. y. vadinamasis „sniego gniūžtės“ poveikis. Priešingai, pirminis balansas vidutiniškai liko per didelis (1,2 proc. BVP) ir toliau prisidėjo prie skolos mažėjimo. Tačiau pastarasis buvo kompensuotas dideliu atsargų ir srautų koregavimu (ASK), daugiausia susijusiu su finansine parama euro zonos programos šalims ir likvidumo susikaupimu tais metais.

Vokietijoje, Maltoje ir Čekijoje (kur skolos santykis su BVP yra mažesnis už nustatytą ribą) skolos santykis su BVP 2008–2015 m. laikotarpiu didėjo vidutiniškai (1,3 proc. Maltoje, 6,6 proc. Vokietijoje ir 12,3 proc. Čekijoje) ir šiuo metu jis pradeda mažėti. Kipras turėjo susidoroti su beprecedente bankų krize ir nuo 2008 iki 2015 m. skolos santykis su BVP šalyje išaugo 63,3 proc. Labiausiai jis išaugo nuo 2008 iki 2013 m. (nuo 45,1 proc. iki 102,5 proc.). Tačiau nuo 2013 m., kai Kiprui buvo pradėta taikyti finansinės paramos programa, skolos dinamika pradėjo keistis ir šis santykis stabilizavosi 2014 m. (108,2 proc.) ir 2015 m. (108,4 proc.). Galiausiai Prancūzijoje ir Italijoje skolos santykis su BVP 2008–2015 m. laikotarpiu nuolat didėjo maždaug 30 proc.

12 langelis

Dėl 12 langelio Komisija norėtų atkreipti dėmesį į tai, kad statistiškai patvirtinti 2015 m. rezultatų duomenys bus gauti tik 2016 m. balandžio mėn.

120

Komisija nurodo, kad nors dėl didelio Italijos skolos lygio jai taikoma PDP buvo ne tokia veiksminga, 2009 m. Italijai skirtoje PDP rekomendacijoje nustatytas 2012 m. ištaisymo terminas, kurio ji laikėsi, ir 2013 m. PDP buvo nutraukta. Tai padėjo sumažinti didelės valstybės skolos rizikos priemonę ir taip sudaryti sąlygas skolai mažėti.

123

Komisija yra tvirtai įsipareigojusi taikyti sankcijas tais atvejais, kai tai yra tikslinga ir numatyta pagal taisykles.

124

Tradiciškai, taikant PDP, daugiausia dėmesio skiriama fiskalinei priežiūrai vykdyti, ji nebuvo skirta struktūrinių reformų vykdymui užtikrinti. Iš tiesų sankcijas galima taikyti tik tuo atveju, jeigu nesilaikoma PDP biudžeto tikslų.

Politikos priemonės, galinčios turėti fiskalinį poveikį ir didelį poveikį konkrečioms struktūrinėms sritims, stebimos vykstant Europos semestrai. Tačiau šalyse, kuriose dėl perviršinio disbalanso vykdoma speciali stebėseną, reformų įgyvendinimas stebimas taikant šį specialų procesą, kuris yra perviršinio disbalanso procedūros dalis. Pagal SAP ir makroekonominio disbalanso procedūrą (MDP) yra įvairių vykdymo užtikrinimo galimybių:

fiskalinės politikos priemonės – vykdymo užtikrinimo priemonės pagal SAP prevencinę ir taisomąją dalis;

makroekonominio disbalanso naikinimo priemonės – vykdymo užtikrinimo priemonės pagal taisomąją dalį (pvz., perviršinio disbalanso procedūra).

Komisija sutinka, kad struktūrinės reformos įgyvendinamos nepakankamai intensyviai ir jų įgyvendinimą reikėtų geriau užtikrinti. Šiuo tikslu imtasi toliau nurodytų veiksmų.

Siekdama užtikrinti, kad būtų vykdoma atidi stebėseną ir imamasi tolesnių veiksmų, peržiūrėti veiklos rezultatus ir skatinti keitimąsi patirtimi, Komisija visais lygmenimis remia nuolatinį dialogą su valstybėmis narėmis (t. y. per dvišalius susitikimus), socialiniais partneriais ir suinteresuotaisiais subjektais. Per praėjusių metų Europos semestro ciklą Komisija pradėjo aktyviau bendrauti su valstybėmis narėmis rekomendacijų klausimais. Be to, Komisija pradėjo aktyviau vykdyti veiklą valstybės narėse ir užmezgė glaudesnius politinius ryšius, įskaitant su nacionaliniais parlamentais ir socialiniais partneriais.

Per praėjusių metų Europos semestro ciklą buvo taikoma nauja supaprastinta procedūra, pagal kurią skiriama daugiau laiko valstybėms narėms skirtoms ES gairėms išnagrinėti ir aptarti. Kiekvienai valstybei narei skirtos analizės (t. y. konkrečioms šalims skirtos ataskaitos) pateikiamos dviem su puse mėnesio anksčiau nei KŠSR, kartu su nuodugnėmis apžvalgomis, kurios rengiamos po įspėjimo mechanizmo ataskaitos. Taip užtikrinamas didesnis skaidrumas ir grįžtamoji informacija iš valstybių narių prieš priimant KŠSR, taip pat tikimasi padidinti nacionalinę atsakomybę ir galiausiai užtikrinti veiksmingesnę rekomendacijų įgyvendinimą.

Komisija taip pat siekia užtikrinti, kad ES finansavimas būtų skiriamas ES ir nacionaliniams prioritetams. ES struktūriniai ir investicijų fondai yra pagrindinės ES lygmens investicinės priemonės, skirtos strategijos „Europa 2020“ tikslams ir KŠSR įgyvendinti. Šiam tikslui pasiekti skirtas ir naujasis Investicijų planas Europai bei sukurtas Europos strateginių investicijų fondas. ES lėšos bus išmokamos visų pirma už augimą skatinančias investicijas, panašias į tas, kurios nurodytos KŠSR ir kuriomis ES suteikiama galimybė įgyvendinti strategijos „Europa 2020“ tikslus. Be to, Komisija su valstybėmis narėmis sudarė partnerystės sutartis šias lėšas skirti tik tada, kai įvykdomos atitinkamos sąlygos. Prireikus Komisija gali valstybių narių paprašyti pakeisti savo planus, kad būtų remiamos pagrindinės struktūrinės reformos, ir gali sustabdyti finansavimą, jeigu rekomendacijų pakartotinai ir akivaizdžiai nesilaikoma.

Galiausiai, kad padidintų reformų įgyvendinimo veiksmingumą (KŠSR) ir kuo geriau panaudotų struktūrines lėšas, Komisija, gavusi prašymą, taip pat gali teikti techninę pagalbą visoms valstybėms narėms.

127

Komisija pabrėžia, kad planuojama tobulinti Penkių pirmininkų pranešime aprašytą ekonomikos valdymo sistemą.

Išvados ir rekomendacijos

128

Komisija pabrėžia, kad padaryta labai didelė pažanga tobulinant PDP kaip ekonomikos valdymo priemonę.

Nuo 2014 m. pavasario Komisija valstybėms narėms suteikė prieigą prie visų svarbių duomenų, rodiklių ir atitinkamiems rodikliams apskaičiuoti skirtų priemonių, taikomų vykdant fiskalinę priežiūrą. Turėdamos šias priemones, valstybės narės gali visiškai atkartoti Komisijos skaičiavimus. Siekdama toliau didinti PDP skaidrumą, nuo to laiko, kai buvo pateikta 2015 m. pavasario prognozė, Komisija su valstybėmis narėmis taip pat dalijasi informacija apie pagrindinių atskirų diskrecinių mokesčių priemonių, kurios įgyvendinamos valstybėse narėse, kurioms taikoma metodika „iš apačios į viršų“ grindžiama PDP, rezultatus.

131

Statistinių duomenų nagrinėjimo procesas išdėstytas įvairiuose vidaus ir išorės dokumentuose, kuriuose aprašyti PDP pranešimų ir klausimynų tikrinimo procesai, bei komandiruočių gairės.

Valdžios sektoriaus atskyrimo pagrindas, įskaitant sprendimų priėmimo schemą, išsamiai pateikiamas 2010 m. ESS ir valdžios sektoriaus deficito ir skolos vadove. Kad galėtų tikrinti valdžios sektoriaus atskyrimą, Eurostatas taip pat turi valdžios subjektų registrą, dalį PDP aprašo, nuo 2011 m. – klausimyną apie vyriausybės kontroliuojamus subjektus, nepriskiriamus valdžios sektoriui, ir perklasifikavimo dokumentus, kuriuos prašoma pateikti prieš PDP vizitus. Valdžios sektoriaus atskyrimo problema yra viena pagrindinių kiekvieno PDP vizito temų.

1 rekomendacija - Pirma pastraipa

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

1 rekomendacija - Antra pastraipa

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija taiko tinkamas vidaus procedūras, pagal kurias atlieka kokybės vertinimus. Jos yra nustatytos vidaus dokumentais ir atitinka savo paskirtį.

Nepaisant to, Komisija peržiūrės savo procedūras šiose srityse ir padarys viską, ką gali, kad atliktų reikiamus jų patobulinimus.

132

Komisija vertina valstybių narių taikomas kontrolės sistemas rengdama vizitus, naudodama PDP klausimynus, tarpusavio vertinimus, klausimynus ir taikydama kitas priemones. Pavyzdžiui, Komisija rėmė susitarimo memorandumų pasirašymą tarp pagrindinių už PDP duomenis atsakingų institucijų, nors ir nėra teisiškai įsipareigojusi tai daryti. Taigi Eurostato sistema, sudaryta iš įvairių sudedamųjų dalių, atitinka savo paskirtį.

Prireikus Komisija gali tobulinti Audito Rūmų nurodytų sudedamųjų dalių dokumentus (valstybių narių priežiūros ir kontrolės sistemos).

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 59 dalies pastabas.

2 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Instituciniai susitarimai ir priežiūros bei kontrolės sistemos įtraukiami ir į pradinės grandies, ir į standartinių dialogo vizitų darbotvarkę. Komisija išanalizuos, kaip būtų galima geriau dokumentuoti šį klausimą ateityje.

133

Komisijos nuomone, vizitų trukmė yra pakankama, kad būtų galima tinkamai išnagrinėti su duomenų kokybe susijusius klausimus. Prireikus Eurostatas turi galimybę pratęsti vizitų laiką arba dažniau juos rengti. Be to, Eurostatui visada pavykdavo pakoreguoti darbotvarkės punktus per komandiruotę, o jeigu ne, imtis tolesnių veiksmų dėl šių punktų po komandiruotės. Su dabartinėmis IT technologijomis tai galima daryti vis veiksmingiau.

Taip pat žr. Komisijos atsakymus į 52 ir 54 dalių pastabas.

Šių vizitų skaičius, trukmė ir apimtis priklauso nuo turimų žmogiškųjų ir finansinių išteklių.

134

Per vizitus patikros kai kuriais klausimais atliekamos tiesiogiai (ir ne tik per vizitus: pvz., Eurostatui pareigūnams peržiūrint viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės sutartis biure).

Su didele rizika susijusios temos įtraukiamos ir į pradinės grandies, ir į standartinių dialogo vizitų darbotvarkę. Be bendrųjų didelės rizikos klausimų, kurie visada yra komandiruočių darbotvarkės dalis, remiantis rizika, įtraukiami konkretūs klausimai.

Taip pat žr. Komisijos atsakymus į 53 dalies pastabas.

135

Komisija užtikrins, kad galutinės dialogo vizitų ataskaitos būtų skelbiamos per pagrįstą laikotarpį. Tačiau dalijimasis gerąja patirtimi nepriklauso nuo komandiruotės ataskaitos paskelbimo datos, nes valstybės narės ir Komisija tam tikslui turi įvairių plačiai naudojamų forumų (pvz., PDP darbo grupę, darbo grupę metodikos klausimais ir t. t.)

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 56 dalies pastabas.

3 rekomendacija - Pirma pastraipa

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija mano, kad dialogo vizitų trukmė yra pakankama.

Dažnesniems vizitams rengti prireiktų daugiau žmogiškųjų bei finansinių išteklių. Komisija įvertins šiai rekomendacijai įgyvendinti reikalingas išlaidas ir jos naudą.

3 rekomendacija - Antra pastraipa

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

3 rekomendacija - Trečia pastraipa

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija užtikrins, kad galutinės dialogo vizitų ataskaitos būtų skelbiamos per pagrįstą laikotarpį.

136

Jeigu vykdytinas veiksmas yra susijęs su svarbia problema, Komisija visada imasi tolesnių veiksmų jo įgyvendinimui užtikrinti. Kartais dėl pragmatinių ar organizacinių priežasčių terminus reikia pratęsti.

Eurostato kokybės vertinimai apima visus svarbius ir reikšmingus klausimus, kuriems išspręsti reikia įgyvendinti vykdytinus veiksmus.

Žr. Komisijos atsakymą į 56 dalies pastabas.

4 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija ištirs, ar ji turėtų visapusiškiau naudotis savo įgaliojimais ir kokiose srityse ji turėtų tai daryti.

137

Eurostatas rekomendacijas viešai skelbia tik šį klausimą suderinęs su valstybėmis narėmis. Siekdamas didesnio skaidrumo, Eurostatas pradėjo į EFK skirtas ataskaitas įtraukti informaciją apie nepaskelbtas rekomendacijas.

Žr. Komisijos atsakymus į 57 ir 58 dalių pastabas.

5 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

138

Eurostatas taiko procedūrą, kurioje nustatyti etapai, tvarkaraštis ir kiekvieno dalyvio vaidmuo atliekant pateiktų PDP duomenų analizę. Tai apima reguliarius susitikimus su vyresniąja vadovybe ir su generaliniu direktoriumi. Kelias dienas prieš pateikiant pranešimą spaudai generalinis direktorius, einantis Europos Sąjungos vyriausiojo statistikos pareigūno pareigas, įvertina kiekvienos valstybės narės padėtį ir priima sprendimą dėl išlygų nustatymo ir pakeitimų atlikimo.

Išlygos arba duomenų pakeitimai grindžiami profesiniu sprendimu, priimamu remiantis kokybine ir kiekybine informacija, su kuria galima susipažinti prieš aiškinimo procedūrą ir po jos. Šis procesas atliekamas remiantis išimtinai statistikos principais, naudojantis šiuo tikslu Eurostatui suteiktais ir teisės aktuose įtvirtintais statistiniais įgaliojimais.

Žr. Komisijos atsakymą į 65 dalies pastabas.

139

Eurostatas taiko procedūrą, kurioje nustatyti etapai, tvarkaraštis ir kiekvieno dalyvio vaidmuo atliekant pateiktų PDP duomenų analizę. Tai apima reguliarius susitikimus su vyresniąja vadovybe ir su generaliniu direktoriumi. Kelias dienas prieš pateikiant pranešimą spaudai generalinis direktorius, einantis Europos Sąjungos vyriausiojo statistikos pareigūno pareigas, įvertina kiekvienos valstybės narės padėtį ir priima sprendimą dėl išlygų nustatymo ir pakeitimų atlikimo.

Išlygos arba duomenų pakeitimai grindžiami profesiniu sprendimu, priimamu remiantis kokybine ir kiekybine informacija, su kuria galima susipažinti prieš aiškinimo procedūrą ir po jos. Šis procesas atliekamas remiantis išimtinai statistikos principais, naudojantis šiuo tikslu Eurostatui suteiktais statistiniais įgaliojimais.

Žr. Komisijos atsakymą į 65 dalies pastabas.

6 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija užtikrina, kad visos metodinės problemos, kurios gali daryti ar daro poveikį grynam skolinimui / grynam skolinimuisi, būtų nuosekliai sprendžiamos. Tačiau prireikus Komisija papildys rašytinius išlygų nustatymo ar duomenų keitimo vidaus dokumentus.

140

Komisija nesutinka su pastaba, kad analizei, kuria grindžiamos jos PDP rekomendacijos, trūksta skaidrumo. Per pastaruosius kelerius metus Komisijos vertinimų ir vėliau teikiamų rekomendacijų skaidrumas gerokai padidėjo.

Pastaraisiais metais ES fiskalinė sistema kelis kartus buvo keičiama siekiant įvesti papildomas taisykles, stiprinti atitikties užtikrinimo mechanizmus ir didinti nacionalinę atsakomybę. Teisės aktų pakeitimai turėjo būti techniškai įgyvendinti, o metodikos – tinkamai pritaikytos.

Tuo tikslu Komisija nustatė metodikas, kurias ji taiko vertindama, kaip laikomasi Stabilumo ir augimo pakto (SAP), pvz., priemonių veiksmingumo vertinimo metodiką, kurią taikant vertinama, kaip laikomasi su PDP susijusių reikalavimų, ir 2015 m. EPS viešųjų finansų ataskaitoje paskelbtų vienkartinį priemonių klasifikavimo principus – šiam procesui palengvinti Tarybos kompetentingoms instancijomis buvo pateiktos aiškinamosios pastabos, kurių turinys yra apibendrintas Komisijos svetainėje viešai paskelbtame vadove. Dabar, laikantis 2015 m. spalio 21 d. Komisijos komunikate „Tolesni ekonominės ir pinigų sąjungos kūrimo žingsniai“ nustatyto įsipareigojimo, vadovas bus kasmet atnaujinamas.

Nuo 2014 m. pavasario, siekdama dar didesnio skaidrumo, Komisija sutiko valstybėms narėms teikti visą reikalingą informaciją, kad jos galėtų atkartoti pagrindinius skaičiavimus, susijusius su atitikties prevencinei ir taisomajai dalims vertinimu, įskaitant išsamias „Excel“ skaičiuokles, kuriose nuosekliai pateikiami visi skaičiavimų etapai. Kalbant apie diskrecines priemones, Komisija viešai paskelbė visus suvestinius duomenis apie diskrecinių priemonių poveikį ir vienkartinį priemonių lygį nuo 2014 m. pavasario ir, atsižvelgdama į 2014 m. birželio mėn. ECOFIN tarybos išvadas, padarė tolesnę pažangą pasidalydama su valstybėmis narėmis informaciją apie pagrindinių atskirų mokesčių priemonių, kurios nuo 2015 m. pavasario įtrauktos į PDP šalyse taikomą metodiką „iš apačios į viršų“, rezultatus.

Šiuo tikslu Komisija tarnybų darbinuose dokumentuose, pridedamuose prie naujų PDP rekomendacijų, pateikė išsamią informaciją apie pagrindines priemones, įskaitant fiskalinių pastangų dydžiui pagal pagrindinį scenarijų apskaičiuoti naudojamą pagrindinių kintamųjų (pvz., atskaitos taško, su kuriuo, atliekant skaičiavimus pagal metodus „iš viršaus į apačią“ ir „iš apačios į viršų“, bus lyginamos būsimos prognozės) prognozę.

Komisija pripažįsta, kad priežiūros sistema tapo sudėtingesnė. Iš tiesų tai yra neišvengiamas kompromisas: siekiant kuo išsamiau apibrėžti taisykles ir metodus, kad būtų galima deramai atsižvelgti į esamą makroekonominę padėtį bei pokyčius, visa sistema tampa sudėtingesnė. Dėl skaidraus metodikų kodifikavimo ir skelbimo sistemoje sumažėjo veiksmų ir nuostatų aiškinimo laisvė.

Kaip nurodyta 2015 m. spalio 21 d. komunikate, Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, ketina toliau dėti pastangas visais galimais atvejais didinti esamos teisinės sistemos aiškumą ir mažinti jos sudėtingumą. Komisija sieks supaprastinti SAP reikalavimų laikymosi vertinimo metodiką.

141

Gerokai didėjantis sudėtingumas, apie kurį kalba Audito Rūmai, yra pastangų užtikrinti didesnę skaidrumą rezultatas. Be to, priežiūros sistemai tapus sudėtingesnei, skaidrumui užtikrinti reikėjo išsamių paaiškinimų.

Komisija mano, kad pastaruoju metu skaidrumas gerokai padidėjo, todėl, nors ir pripažindama, kad dar reikia daug ką tobulinti, ji nesutinka, kad iki šiol buvo dedama nepakankamai pastangų. Iš tiesų Komisija yra visiškai įsipareigojusi užtikrinti skaidrumą. Statistikos srityje Komisija skelbia metodines gaires ir rekomendacijas, jeigu tuo nepažeidžiamas Tarybos reglamente (EB) Nr. 479/2009 įtvirtintas statistinių duomenų konfidencialumo principas. Taikant Europos sąskaitų sistemą, Komisija aiškiai laikosi taisyklių ir nenukrypsta nuo nustatytų procedūrų. Tačiau pagrindinė Komisijos užduotis yra laikantis taisyklių priimti pagrįstus sprendimus, o ne laikytis grynai mechaniško požiūrio, ir tai yra vienintelis būdas tinkamai atsižvelgti į skirtingą padėtį valstybėse narėse bei spręsti iškilusius klausimus.

Be to, pastaraisiais metais ES fiskalinėje sistemoje atliktus teisės aktų pakeitimus reikėjo techniškai įgyvendinti. Šiuo tikslu reikėjo pritaikyti metodikas ir klasifikacijas, naudojamas vertinant, kaip laikomasi Stabilumo ir augimo pakto (SAP) reikalavimų. Tai buvo daroma Ekonomikos ir finansų komitete (EFK) ir kitose kompetentingose Tarybos ins-tancijose vykstant išsamioms diskusijoms. Šioms diskusijoms palengvinti buvo pateiktos aiškinamosios pastabos. Priežiūros sistemai tapus sudėtingesnei, skaidrumui užtikrinti reikėjo papildomų paaiškinimų.

Todėl visi peržiūrėtos sistemos įgyvendinimo metodai buvo apibendrinti Stabilumo ir augimo pakto vadove, kuris viešai skelbiamas Komisijos svetainėje. Dabar, laikantis 2015 m. spalio 21 d. Komisijos komunikate „Tolesni ekonomi-nės ir pinigų sąjungos kūrimo žingsniai“ nustatyto įsipareigojimo, vadovas bus kasmet atnaujinamas.

Tačiau, kai tokios metodikos įforminamos, dėl būtinybės laikytis paskelbtos metodikos sistemoje paprastai sumažėja veiksmų ir nuostatų aiškinimo laisvė.

Nuo 2014 m. pavasario, siekdama dar didesnio skaidrumo, Komisija sutiko valstybėms narėms teikti visą reikalingą informaciją, kad jos galėtų atkartoti pagrindinius skaičiavimus, susijusius su atitikties prevencinei ir taisomajai dalims vertinimu, įskaitant išsamias „Excel“ skaičiuokles, kuriose nuosekliai pateikiami visi skaičiavimų etapai. Kal-bant apie diskrecines priemones, Komisija viešai paskelbė visus suvestinius duomenis apie diskrecinių priemonių poveikį ir vienkartinę priemonių lygį nuo 2014 m. pavasario ir, atsižvelgdama į 2014 m. birželio mėn. ECOFIN tarybos išvadas, padarė tolesnę pažangą pasidalydama su valstybėmis narėmis informaciją apie pagrindinių atskirų mokes-čių priemonių, kurios nuo 2015 m. pavasario įtrauktos į PDP šalyse taikomą metodiką „iš apačios į viršų“, rezultatus.

Šiuo tikslu Komisija tarnybų darbinuose dokumentuose, pridedamuose prie naujų PDP rekomendacijų, pateikė išsa-mią informaciją apie pagrindines priemones, įskaitant fiskalinių pastangų dydžiui pagal pagrindinį scenarijų apskai-čiuoti naudojamą pagrindinių kintamųjų (pvz., atskaitos taško, su kuriuo, atliekant skaičiavimus pagal metodus „iš viršaus į apačią“ ir „iš apačios į viršų“, bus lyginamos būsimos prognozės) prognozę.

7 rekomendacija - Pirma įtrauka – vertinimo procesas

Atsižvelgdama į labai didelę pažangą užtikrinant didesnę savo atliekamų analizių skaidrumą, Komisija iš dalies prita-ria šiai rekomendacijai.

Dėl vienkartinę ir laikinųjų priemonių elgesio kodekse nurodoma, kad vienkartinės ir laikinosios priemonės – tai priemonės, kurių trumpalaikis poveikis biudžetui nenulemia ilgalaikio biudžeto būklės pokyčio ateityje, o toliau pateikiami keli pavyzdžiai. Tačiau dėl labai didelės šalių ypatumų įvairovės itin tikėtina, kad atsirastų priemonių, kurios tiksliai neatitinka jokios anksčiau naudotos kategorijos, o tokiomis aplinkybėmis labai svarbu, kad Komisija turėtų galimybę atlikti ekonominį vertinimą. Šiuo atžvilgiu Komisija ankstesnėse viešųjų finansų ataskaitose yra paskelbusi darbą, kuriame nustato taikomą analizės metodą ir pagrindą, ir ėmėsi vidaus darbo šiai medžiagai atnaujinti. Atnau-jintos ir išsamesnės vidaus gairės (įskaitant kelis pagrindinius principus ir tipinius atvejus) dėl vienkartinę priemonių viešai paskelbtos 2015 m. viešųjų finansų ataskaitoje.

Panašiai ir „netikėtų neigiamų ekonominių įvykių“ sąvoka nebuvo iš anksto galutinai nustatyta, nes neįmanoma išsamiai apibrėžti individualių šalies aplinkybių, į kurias gali tekti atsižvelgti atliekant *ex ante* vertinimą, ypač turint omenyje tai, kad šių įvykių iš esmės neįmanoma numatyti. Tačiau Komisija mano, kad sutartoje priemonių veiksmingumo vertinimo metodikoje pateikiamas išsamus šiuo klausimu taikytinas metodas.

Kaip reikalaujama Tarybos reglamente (EB) Nr. 1467/97, Komisija teikia svarbių veiksmų analizę, atsižvelgdama į tiesiogiai teisės aktuose išvardytus veiksmus, taip pat į tuos veiksmus, kuriuos laiko svarbiais susijusi valstybė narė.

Reglamente nustatyta, kad tuo atveju, jeigu nesilaikyta deficito kriterijaus ir valdžios sektoriaus bendroji skola viršija 60 proc. BVP, į svarbius veiksmus bus atsižvelgiama tik sprendime, ar pradėti PDP, jeigu deficito dydis lieka artimas pamatinei vertei, o jo perviršis įvertintas kaip laikinas.

Teisės aktuose iš tiesų pateikiamas didelis galimų svarbių veiksmų sąrašas, kuris nėra išsamus, nes Komisija taip pat turi apsvarstyti veiksmus, kuriuos laiko svarbiais susijusi valstybė narė. Tai itin svarbus elementas, nes juo atsižvelgiama į konkrečiai šaliai būdingas aplinkybes, kurios skirtingose šalyse skiriasi savo pobūdžiu bei sudėtingumu ir ne visada gali būti kiekybiškai įvertinamos.

Be to, atliekant veiksmingų priemonių vertinimą pagal metodą „iš viršaus į apačią“, taip pat galima atlikti taisymus atsižvelgiant į netikėtų įvykių poveikį.

7 rekomendacija - Antra įtrauka – duomenų prieinamumas

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

7 rekomendacija - Trečia įtrauka – vertinimas „iš apačios į viršų“

Komisija nepitaria šiai rekomendacijai, nes neturi teisinių įgaliojimų naudotis nepriklausomų nacionalinių fiskalinių tarybų paslaugomis.

7 rekomendacija - Ketvirta įtrauka – analizės tikslumas

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

142

Audito Rūmų pastaba, kad, taikant PDP, paprastai daugiau dėmesio skiriama valdžios sektoriaus deficitui, o ne skolai, yra pagrįsta. Prieš įsigaliojant šešių dokumentų rinkiniui, buvo nepakankamai aktyviai vykdomi SAP skolos komponento reguliarios priežiūros procesai. Dėl šios priežasties viena iš šešių dokumentų rinkinio pagrindinių reformų buvo skolos taisyklės įgyvendinimas, visų pirma nustatant, kad PDP pradedama taikyti viršijus 60 proc. BVP skolos ribą, ir apibrėžiant, kas yra tinkamu tempu mažėjanti skola, kaip nustatyta reglamente.

Šalims, kurioms, priimant šešių dokumentų rinkinio SAP pakeitimus, t. y. 2011 m. lapkričio 8 d., buvo taikoma PDP, trejus metus po perviršinio deficito ištaisymo taikomas pereinamojo laikotarpio susitarimas. Per tuos trejus metus atitiktis skolos kriterijui vertinama pagal tai, ar atitinkama valstybė narė padarė pakankamą pažangą, kad atitiktų skolos kriterijų.

Šiuo susitarimu praktiškai pripažįstama tai, kad valstybės narės, kurioms, priimant šešių dokumentų rinkinį, jau buvo taikoma PDP, jau buvo susitarusios dėl fiskalinio konsolidavimo planų, kurie nebūtinai atitiko naujai nustatytos skolos taisyklės reikalavimus. Taigi tarp vykdomų PDP procedūrų ir skolos taisyklės reikalavimų būtų atsiradusi neatitiktis. Todėl pereinamasis laikotarpis yra būtinas, nes šioms valstybėms narėms reikia laiko savo struktūrinius koregavimus pritaikyti taip, kad būtų užtikrinta atitiktis naujam kriterijui. Svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad šiuo laikotarpiu šalims tebereikia siekti užtikrinti atitiktį, o neatitikties atveju joms gresia galimos procedūrinės pasekmės; netiesia, kad skolos reikalavimas pereinamuoju laikotarpiu visiškai netaikomas. Be to, nors pereinamasis laikotarpis apibrėžiamas kaip trunkantis trejus metus, paskutiniaisiais metais valstybės narės privalo įrodyti atitiktį skolos kriterijui, taigi tikrovėje pereinamojo laikotarpio susitarimai nuo įprasto skolos mažinimo kriterijaus skiriasi tik pirmuosius dvejus metus.

143

Komisija nesutinka, kad Komunikatu „Geriausias pasinaudojimas lankstumu, kurį suteikia galiojančios Stabilumo ir augimo pakto taisyklės“ kaip nors pakenkta proceso patikimumui ar sukelta rizika skolos tvarumui. Iš tiesų komunikatu nebuvo nukrypta nuo esamo scenarijaus, nes jame nebuvo išplėsta veiksmų, į kuriuos reikia atsižvelgti sprendime nepradėti PDP, sąvoka. Reglamento (EB) Nr. 1467/97 2 straipsnyje, kuriuo reglamentuojamas PDP inicijavimas, aiškiai nustatyta, kad, rengiant ataskaitą pagal 126 straipsnio 3 dalį, Komisija į visus svarbius veiksmus, įskaitant vidutinės trukmės potencialaus augimo pokyčius, perviršinių makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo politikos priemonių įgyvendinimą ir politikos pagal bendrą Sąjungos ekonomikos augimo strategiją įgyvendinimą, atsižvelgia tiek, kiek jie turi įtakos atitikties deficito ir skolos kriterijams vertinimui.

Skolos taisyklė (ir išsami taisyklė, ir pereinamojo laikotarpio taisyklė) pati savaime nereiškia, kad kiekybinio tikslo neįgyvendinusiai valstybei narei pradedama taikyti PDP. Šis nesavaimingumas yra aiškiai numatytas reglamente ir yra ekonomiškai pagrįstas, turint omenyje, kad vyriausybė (labiau nei deficito pokyčių atveju) neužtikrina visiškos skolos pokyčių kontrolės. Iš tiesų skolos santykis su BVP ypač priklauso nuo realiojo BVP augimo ir infliacijos pokyčių. Be to, jis taip pat yra susijęs su atsargų ir srautų koregavimu, kuris, *inter alia*, yra veikiamas valiutos kursų ir statistinių perklasifikavimų.

8 rekomendacija

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Įgyvendinami ir pagrįsti PDP tikslai turėtų atspindėti poreikį atsargiai svarstyti skolos santykio su BVP tikslų, kaip PDP rekomendacijų sudedamosios dalies, pateikimą.

Vyriausybės neužtikrina tokio pat skolos santykio su BVP pokyčių kontrolės lygio kaip deficito atveju. Visų pirma ne su deficitu susiję finansiniai sandoriai (vadinamieji atsargų ir srautų koregavimai) konkrečiais metais gali turėti reikšmingą poveikį skolos santykiams. Kadangi skolos dinamikai būdinga tai, kad skola kasmet kaupiasi, tokie vienkartiniai įvykiai gali turėti atitinkamas pasekmes vėlesniems metams, taigi atsirastų neatitiktis tarp deficito ir skola grindžiamų tikslų.

144

Vykdymo užtikrinimo atžvilgiu teisės aktuose, kuriais reglamentuojama PDP, daugiausia dėmesio skiriama fiskaliniam rezultatams, todėl į atitinkamus teisės aktus neįtraukta konkreti nuostata užtikrinti struktūrinių reformų įgyvendinimą. Iš tiesų veiksmingų priemonių vertinime pagal PDP daugiausia dėmesio skiriama būtinajam biudžeto tikslinimui, o struktūrinių reformų vertinimas jam įtakos neturi. Struktūrinių reformų, įskaitant tų, kurios pradėtos pagal ekonominės partnerystės programą (EPP), įgyvendinimas stebimas vykstant Europos semestru. Tačiau reglamente nenumatyti konkretūs veiksmai, kurių reikėtų imtis tais atvejais, kai, įgyvendinus struktūrines reformas, nepasiekiamai tai, kas buvo rekomenduota EPP analizėje. Šalyse, kurios dėl perviršinio disbalanso yra specialiai stebimos, reformų įgyvendinimas stebimas pagal perviršinio disbalanso procedūrą.

145

Tai, kad su PDP susijusiais dokumentais neužtikrinama stebėseną, aiškinama poreikiu išvengti dubliavimosi ir pernelyg sudėtingų priežiūros procedūrų.

Tokią stebėseną galima pagrįstai vykdyti per Europos semestrą, sukurtą siekiant užtikrinti, kad ekonominė ir biudžeto politika būtų vykdoma integruotai, atsižvelgiant į jų sąveiką ir tarpusavio priklausomybę.

Komisijos įvykdytais 2015 m. Europos semestro pakeitimais buvo siekiama didinti nacionalinę atsakomybę ir Europos bei nacionalinių sprendimų priėmimo atskaitomybę.

Nuo 2015 m., vykdant griežtesnę Europos Semestro programą, kiekvienų metų vasario mėn. parengiama ataskaita apie kiekvieną iš valstybių narių, taip pat apie euro zoną, ir joje nurodomi tai konkrečiai šaliai būdingi sunkumai, visų pirma susiję su reformų procesu ir pažanga sprendžiant ankstesniame etape parengtose konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose nustatytas problemas. Šiais išsamiais vertinimais remiamasi rengiant kito etapo konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas.

Be to, šalyse, kuriose dėl perviršinio disbalanso vykdoma speciali stebėseną, reformų įgyvendinimas stebimas taikant šį specialų procesą, kuris yra perviršinio disbalanso procedūros dalis.

Kalbant apie neseniai priimtą Komisijos sprendimą labiau atsižvelgti į struktūrinių reformų įgyvendinimą, reikėtų pabrėžti, kad jis nedaro poveikio veiksmingų priemonių vertinimui pagal PDP.

9 rekomendacija - Pirma pastraipa

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Ekonominės partnerystės programos (EPP) parengimas grindžiamas tuo, kad perviršinio valstybės biudžeto priežastimi, bent jau iš dalies, gali būti struktūriniai trūkumai. Jeigu šie trūkumai tiesiogiai nepašalinami, biudžeto priemonių gali nepakakti ilgalaikiam deficito ištaisymui užtikrinti. Tikėtina, kad ekonominiu požiūriu būtų veiksminga ir efektyvu pašalinti pagrindinius trūkumus vidutinės trukmės ir ilgalaikiu laikotarpiu. Įsigaliojus dviejų dokumentų rinkiniui, valstybės narės, kurioms pradėta taikyti PDP arba, įgyvendinus veiksmingas priemones, peržiūrėtas PDP galutinis terminas, EPP pateikia tuo pačiu metu kaip ir ataskaitą, apie veiksmus, kurių imtasi, – šią reikia pateikti per 3–6 mėnesius nuo tada, kai buvo imtasi PDP veiksmų.

EPP yra vienkartiniai dokumentai, kurių funkcija – būti fiskalinių struktūrinių reformų, kurias valstybės narės laiko būtinomis, kad būtų galima užtikrinti veiksmingą ir ilgalaikį jų perviršinio deficito ištaisymą, gairėmis. Savo EPP valstybės narės turėtų nustatyti ir pasirinkti su konkurencingumu, ilgalaikiu tvariu augimu ir struktūrinių trūkumų šalinimu susijusius prioritetus. EPP yra skirta biudžeto priemonėms, kurių imtasi taikant PDP, papildyti ir platesnei strategijai, kuria siekiama išvengti perviršinio deficito, įgyvendinti. Tačiau tai, kad ji yra vienkartinio pobūdžio, nereiškia, kad nesiimama tolesnių veiksmų. Komisija ir Taryba stebi, kaip vykdomos fiskalinės struktūrinės reformos, įgyvendindamos Europos semestrą. Šiuo atžvilgiu reikėtų turėti omenyje, kad reikia vengti dubliavimosi ir sudėtingų priežiūros procedūrų.

9 rekomendacija - Antra pastraipa

Komisija nesutinka su šia rekomendacija, nes mano, kad jau visapusiškai vykdo teisės aktais jai nustatytus įgaliojimus ir ne kartą viešai pabrėžė, kad valstybėms narėms reikia imtis būtinų struktūrinių reformų.

146

Kalbant apie naujus ataskaitų teikimo reikalavimus, nėra (aiškių) teisinių nuostatų, kuriomis būtų užtikrinama, kad valstybės narės tų reikalavimų laikytųsi, ar būtų nustatytos sankcijos, kurias būtų galima taikyti reikalavimų nevykdymo atveju. Tačiau, remiantis reglamentu, jų vykdymą būtų galima užtikrinti, jeigu Komisija turėtų galimybę reikalavimų nevykdymo atveju pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą. Šios taisomosios priemonės veiksmingumas turėtų būti vertinamas pagal PDP reikalavimus.

147

Kaip buvo atsakyta į rekomendacijų b punkto iv papunktį, reglamente Komisijai ne visais atvejais numatoma galimybė viešai skelbti sistemingai teikiamą vertinimą ir grįžtamąją informaciją. Į papildomas ataskaitas Komisija visapusiškai atsižvelgia vykdydama reguliarią priežiūrą (t. y. kiekviename prognozių etape; po 2013 m. apskaitos ir finansų konferencijos (AF 2013) pranešimų „Prognozės poveikis biudžeto priežiūrai“ konkrečiai šaliai skirtuose skyriuose paprastai pateikiamas trumpas įvertinimas). Tik reikalavimų nevykdymo atvejais tai būtų aiškiai pažymėta ir nurodyta atitinkamame Komisijos dokumente (atsižvelgiant į konkretų atvejį, tai gali būti specialus pranešimas arba dokumentų, kuriuose pateikiamas BPP arba SKP vertinimas, dalis). Pažeidimo nagrinėjimo procedūros gali būti pradedamos reikalavimų nevykdymo atveju.

10 rekomendacija - Pirma pastraipa

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

10 rekomendacija - Antra pastraipa

Komisija nepritaria šiai rekomendacijai, nes šios taisomosios priemonės veiksmingumas turėtų būti vertinamas pagal PDP reikalavimus.

149

Komisija dar kartą pabrėžia savo įsipareigojimą taikyti sankcijas vadovaujantis šešių dokumentų rinkinio nuostatomis.

11 rekomendacija

Komisija nepritaria šiai rekomendacijai.

Komisija visada veikė laikydamasi Sutarties. Komisija toliau rekomenduos Tarybai griežtinti procedūrą ir taikyti sankcijas tais atvejais, kai tai numatyta teisės aktais.

KAIP ĮSIGYTI EUROPOS SĄJUNGOS LEIDINIŲ

Nemokamų leidinių galite įsigyti:

- vieną egzempliorių:
svetainėje *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>);
- daugiau negu vieną egzempliorių / plakatą / žemėlapių:
Europos Sąjungos atstovybėse (http://ec.europa.eu/represent_lt.htm),
ES nepriklausančių šalių delegacijose (http://eeas.europa.eu/delegations/index_lt.htm),
susisiekę su tarnyba *Europe Direct* (http://europa.eu/europedirect/index_lt.htm)
arba paskambinę numeriu 00 800 6 7 8 9 10 11 (nemokamai visoje ES (*)).

(*) Informacija teikiama nemokamai, daugelis skambučių taip pat nemokami (nors kai kurie ryšio paslaugų teikėjai gali imti mokesį, taip pat gali reikėti mokėti, jeigu skambinsite taksofonu arba viešbučio telefonu).

Parduodamų leidinių galite įsigyti:

- svetainėje *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>).

Perviršinio deficito procedūra (PDP) yra pagrindinis ES ekonomikos valdymo elementas. Ji taikoma, jei yra būtina koreguoti deficito ir skolos pokyčio trajektoriją valstybėse narėse. Šio audito metu nagrinėjome PDP kokybę sudėtingoje pastarojo laiko ekonominėje aplinkoje nuo su sprendimais dėl procedūros inicijavimo susijusių duomenų iki galutinių rezultatų. Mes nustatėme, kad vis dar būtina daryti pažangą siekiant veiksmingo įgyvendinimo, tačiau Komisija yra įsipareigojusi ir toliau atlikti būtinus patobulinimus.

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Leidinių biuras